

national
museum
in
Cardiff
amgueddfa
genedlaethol
caerdydd

big pit
national
coal
museum
amgueddfa
lofaol
cymru

national
slate
museum
amgueddfa
lechi
cymru

st fagans
national
museum
of history
sain ffagan
amgueddfa
werin
cymru

national
roman legion
museum
amgueddfa
lleng rufeinig
cymru

national
wool
museum
amgueddfa
wlan
cymru

national
museum
wales
amgueddfa
cymru

Adroddiad Ariannol 2016/17

Amgueddfa
Genedlaethol
y Glannau

STORI DIWYDIANT A
BLAENGAREDD CYMRU

Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd
Parc Cathays, Caerdydd CF10 3NP
+ 44 (0) 29 2039 7951

Big Pit Amgueddfa Lofaol Cymru
Blaenafon, Torfaen NP4 9XP
0300 1112333

Amgueddfa Lechi Cymru
Llanberis, Gwynedd LL55 4TY
0300 1112333

Amgueddfa Genedlaethol y Glannau
Ffordd Ystumllwynarth, Ardal Forwrol, Abertawe SA1 3RD
0300 1112333

Sain Ffagan Amgueddfa Werin Cymru
Caerdydd CF5 6XB
+ 44 (0) 29 2057 3500

Amgueddfa Lleng Rufeinig Cymru
Stryd Fawr, Caerllion NP18 1AE
0300 1112333

Amgueddfa Wlân Cymru
Dre-fach Felindre, Llandysul, Sir Gaerfyrddin SA44 5UP
0300 1112333

Y Ganolfan Gasgliadau Genedlaethol
Nantgarw, Rhondda Cynon Taf CF15 7QT
+ 44 (0) 29 2057 3651

Cyhoeddwyd yn 2017 gan
Amgueddfa Cymru, Parc Cathays, Caerdydd. CF10 3NP
© Amgueddfa Genedlaethol Cymru

Cynhyrchu: Mari Gordon
Dylunio: Andrew Griffiths Design

Cedwir pob hawl. Ni chaniateir atgynhyrchu, storio mewn system adfer na throsglwyddo unrhyw ddarn o'r cyhoeddiad hwn mewn unrhyw ffurf neu trwy unrhyw fodd boed yn drydanol, yn fecanyddol neu fel arall, heb yn gyntaf geisio caniatâd ysgrifenedig Amgueddfa Cymru neu ddeiliad/deiliaid yr hawlfraint, neu fel y mae'r gyfraith yn ei ganiatáu. Dylid anfon unrhyw ymholiadau eraill at yr Adran Gyhoeddi, Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd, CAERDYDD CF10 3NP.

Mae'r adroddiad hwn ar gael yn Saesneg:
<https://museum.wales/reports/>

national
museum
wales
amgueddfa
cymru

ADRODDIAD ARIANNOL BWRDD YMDDIRIEDOLWYR AMGUEDDFA CYMRU

ADRAN 1: PERFFORMIAD

Adran 1.1 Trosolwg o Berfformiad Llwyddiannau'r flwyddyn

Llwyddodd y saith amgueddfa genedlaethol i ddenu tua 1.55 miliwn o ymweliadau yn 2016/17. Cafodd Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd flwyddyn wych arall, gan groesawu 494,518 o ymwelwyr a rhagori ar record y llynedd. Ar y cyfan, mae'r ffigwr blynyddol yn is na'r blynyddoedd blaenorol. Mae hyn yn adlewyrchu effaith cyfnod o weithredu diwydiannol a achosodd drafferthion i'r rhan fwyaf o'n safleoedd gan gynnwys cau tair amgueddfa ar amryw o ddyddiau ac wythnosau rhwng mis Ebrill a mis Mehefin 2016.

	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17
Ymweliadau	1,690,026	1,745,315	1,629,196	1,685,954	1,674,807	1,549,603

Cyflwynwyd y polisi mynediad am ddim gan Lywodraeth Cymru yn 2001/02 – cam arloesol i hyrwyddo mynediad i bawb i ddiwylliant a hanes Cymru sydd wedi arwain at 85.5% o gynnydd mewn ffigurau ymwelwyr i holl amgueddfeydd cenedlaethol Cymru.

Er gwaethaf adnoddau cyfyngedig, rydym yn parhau i gynnig rhaglen eithriadol o arddangosfeydd, a oedd yn cynnwys *Uffern Rhyfel: Brwydr Coed Mametz, Mwydod!, Quentin Blake: Inside Stories* ac *Artes Mundi 7* yn 2016/17. I ddathlu Blwyddyn Antur 2016 yng Nghymru, bu Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd yn arddangos trysorau o ddiwylliant poblogaidd gan gynnwys het, chwip a siaced Indiana Jones, penglogau crisial ac aur Inca ochr yn ochr â darganfyddiadau cynnar megis mymiaid o'r Aifft.

Ni yw prif ddarparwr addysg y tu allan i'r dosbarth yng Nghymru o hyd, gan groesawu dros 200,000 o blant ysgol a myfyrwyr i'n hamgueddfeydd bob blwyddyn a thros 600,000 o blant ac oedolion mewn grwpiau teuluol.

Mae tystiolaeth ar hyd y blynyddoedd yn dangos bod y dull dysgu trwy brofiad a gynnigir gan amgueddfeydd yn gallu ysbrydoli plant sy'n anodd eu cyrraedd drwy'r system ysgol yn unig. Mewn partneriaeth â Coleg y Brenin, Llundain, trefnwyd deg wythnos o ddysgu i blant Ysgol Gynradd Gymunedol St Thomas o Abertawe yn Amgueddfa Genedlaethol y Glannau yn 2016. Dangosodd gwerthusiad y brifysgol fod y plant wedi datblygu'n gyfathrebwyr mwy hyderus ac effeithiol o'r herwydd.

Rydym yn tynnu tua terfyn gwaith aildatblygu mawr yn Sain Ffagan Amgueddfa Werin Cymru, project gwerth £30m a gafodd gefnogaeth ariannol o £13m gan Gronfa Dreftadaeth y Loteri – y grant mwyaf o'i fath i'w ddyfarnu gan y Gronfa yng Nghymru – a £6.9m gan Lywodraeth Cymru. Agorodd fferm Oes yr Haearn Bryn Eryr eleni gan ennill canmoliaeth uchel am ei hymgyrch farchnata yng ngwobrau marchnata Llywodraeth Cymru.

Mae llawer o gyllidwyr ac arbenigwyr amgueddfeydd o'r farn mai dyma'r project amgueddfa mwyaf cyffrous yn y DU ar hyn o bryd, ac mae'n denu diddordeb ar raddfa leol, genedlaethol a rhyngwladol. Bydd yn creu amgylchedd dysgu unigryw yn Sain Ffagan, gan gyflwyno hanes pobl Cymru mewn ffordd gwbl newydd. Am y tro cyntaf erioed yn unrhyw le, bydd casgliadau archaeoleg a hanes gwerin yn cael eu harddangos gyda'i gilydd mewn amgueddfa awyr agored, gan roi cyfle i ymwelwyr archwilio dros 200,000 o flynyddoedd o hanes Cymru mewn ffyrdd arloesol a newydd.

Yn unol â Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015, cyhoeddwyd ein Datganiad Llesiant ym mis Mawrth 2017. Mae'n esbonio sut mae ein hamcanion llesiant, sy'n rhan o'n Cynllun Gweithredol ar gyfer 2017/18, yn cyfrannu at saith nod llesiant y Ddeddf a sut rydym yn ymroi i gyflawni'n hamcanion trwy'r pum ffordd o weithio yn y Ddeddf. Mae rhagor o wybodaeth yn ein Datganiad Llesiant sydd ar gael ar ein gwefan.

Canlyniadau Ariannol ar gyfer y Flwyddyn

	2016/17 £	2015/16 £
Cyfanswm yr incwm	33,580,000	37,212,000
Cyfanswm gwariant	(31,155,000)	(20,421,000)
Symudiadau eraill	268,000	(77,000)
Incwm cyfunol net	2,693,000	16,714,000
Symudiad net mewn cronfeydd (ar ôl yr holl enillion a cholledion sydd wedi'u gwireddu a heb eu gwireddu)	(8,625,000)	16,881,000
Cyfanswm y balansau mewn cronfeydd cyhoeddus anghyfyngedig a chyfyngedig ar ddiwedd y flwyddyn	105,267,000	113,892,000
Balansau cronfeydd a gedwir at ddibenion cyhoeddus anghyfyngedig ar ddiwedd y flwyddyn	4,222,000	7,378,000

Llai o gyllid gan Gronfa Dreftadaeth y Loteri a Llywodraeth Cymru ar gyfer project ailddatblygu Sain Ffagan sy'n bennaf gyfrifol am y gostyngiad yng nghyfanswm incwm y flwyddyn, sy'n adlewyrchu costau is y project o gymharu â'r flwyddyn flaenorol fel y cynlluniwyd. Hefyd, ni chawsom unrhyw rodd asedau treftadaeth yn 2016/17, wedi rhai rhoddion sylweddol yn y flwyddyn flaenorol. Mae'r cynnydd yn y cyfanswm gwariant yn adlewyrchu effaith £10m y cyfrif actiwaraid FRS102 o gostau'r gwasanaeth pensiwn yn y flwyddyn flaenorol. Effaith gyffredinol y newidiadau hyn oedd gostyngiad net yng nghronfeydd y flwyddyn, o gymharu â chynnydd net yn 2015/16.

Prif weithgareddau ein cwmni masnachu, Mentrau AOCC Cyf., ar gyfer y flwyddyn oedd gwerthiant yn ein siopau manwerthu, gwasanaethau arlwyio mewnol a chontract, parcio ceir, trwyddedu delweddau, llogi corfforaethol, prydlesu a hawliau ffilmio. Gwnaeth y cwmni elw cyn cymorth rhodd i Amgueddfa Cymru o £317,000 yn 2016/17 (£419,000 yn 2015/16). Mae'r gostyngiad yn adlewyrchu blwyddyn heriol ac yn deillio o ffactorau gwahanol gan gynnwys y gostyngiad cyffredinol yn nifer yr ymwelwyr.

Cyfanswm y Cronfeydd ar 31 Mawrth 2017 oedd £105,267,000. Ceir dadansoddiad yn nodyn 19 y cyfrifon. Roedd Cronfeydd Cyhoeddus Anghyfyngedig yn £4,222,000, ac roedd tua £4,100,000 o hwnnw wedi'i neilltuo i amrywiol gynlluniau ac ymrwymadau'r dyfodol gan gynnwys rhagolygon o ddiffygion yn y gyllideb dros y tair blynedd nesaf oherwydd lleihad mewn cymorth grant, costau untro yn sgil sicrhau arbedion cylchol mewn perthynas â chostau staff er mwyn mantoli'r gyllideb a chyfraniadau y cytunwyd arnynt o gronfeydd wrth gefn ar gyfer ailddatblygu Sain Ffagan.

Nodau ac Amcanion

Yn ystod 2016/17, parhawyd i roi ein Gweledigaeth newydd ar waith, **Ysbrydoli pobl, newid bywydau**. Mae'r Weledigaeth hon yn adlewyrchu dyhead i sicrhau bod ein gwaith yn seiliedig ar draddodiadau diwylliannol a deallusol Cymru a datblygu patrwm newydd ar gyfer amgueddfeydd ledled y byd.

Cafodd ein blaenoriaethau, a nodir ar ffurf Ymrwymadau, eu llywio gan ymgynghoriad â'r cyhoedd yng Nghymru yn ogystal â Bwrdd yr Ymddiriedolwyr, aelodau staff a gwirfoddolwyr ynghyd â phartneriaid yn y sector cyhoeddus a'r trydydd sector.

Mae ein Hymrwymadau yn seiliedig ar bum prif faes:

- **Gwneud gwahaniaeth i Gymru**
Newid bywydau trwy weithio gyda chyrrff lleol a chenedlaethol i greu Cymru hapusach, iachach a mwy cynaliadwy, lle mae diwylliant yn hygyrch i bawb a'r economi'n ffynnu
- **Profiad amgueddfa**
Mae ymwelwyr yn cael profi amgueddfeydd, arddangosfeydd, a gofodau cyhoeddus o ansawdd uchel lle gallant ddysgu a mwynhau
- **Profiad digidol**
Mae defnyddwyr yn cael profi amgueddfa ddigidol hygyrch a chydgyssylltiedig gan ymgysylltu, bod yn greadigol a dysgu
- **Addysg a chreadigrwydd**
Mae gan bawb gyfoeth o gyfleoedd i ddysgu, ymchwilio a chreu
- **Cyfranogiad a chynhwysiant**
Mae unigolion, teuluoedd a chymunedau yng Nghymru a thu hwnt yn cymryd rhan mewn gweithgareddau trawsddiwylliannol, cynhwysol a hygyrch a luniwyd ganddynt.

Cafodd ein Gweledigaeth ei datblygu'n wreiddiol o fewn fframwaith Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 a oedd wrthi'n cael ei datblygu ar y pryd. Yn ystod 2016/17, aethom ati i fapio ein pum maes ymrwymiad i'r saith nod llesiant sydd yn y Ddeddf, fel yr esboniwyd yn ein Datganiad Llesiant sydd ar gael ar ein gwefan.

Cefndir Statudol ac Ymgysylltu â Rhanddeiliaid

Sefydlwyd Amgueddfa Genedlaethol Cymru trwy Siarter Frenhinol ym 1907 ac mae'n parhau i fod wedi'i chofrestru fel endid cyfreithiol ac elusen o dan yr enw hwn (Rhif Siarter Frenhinol RC000369, Rhif Elusen 525774, Rhif TAW GB 783 4541 10). Enw cyhoeddus cyfredol y sefydliad yw Amgueddfa Cymru.

Mae'n elusen gofrestredig annibynnol, sy'n cael ei chyllid craidd trwy gymorth grant gan Lywodraeth Cymru fel Corff a Noddir gan Lywodraeth Cymru (CNLC).

Ein hamcan craidd, a nodir yn y Siarter Frenhinol, yw 'hyrwyddo addysg y cyhoedd'. Mae hyn yn golygu datblygu ein casgliadau, gofalu amdanynt, eu hastudio a chynnal mynediad at gasgliadau er lles cymdeithas, a hynny am byth. Mae'r Siarter (1907, a ddiwygiwyd ym 1991 a 2006) yn nodi y dylid cyflawni hyn:

- yn bennaf, trwy sicrhau cynrychiolaeth gynhwysfawr o wyddoniaeth, celfyddyd, diwydiant, hanes a diwylliant Cymru neu sy'n berthnasol i Gymru, ac
- yn gyffredinol, trwy gasglu, cofnodi, diogelu, egluro a chyflwyno gwrthrychau a phethau a gwybodaeth gysylltiedig, boed yn gysylltiedig â Chymru ai peidio, y bwriedir iddynt hybu gwell dealltwriaeth a hyrwyddo ymchwil.

Fe wnaethom barhau i weithredu ein Cynllun a Pholisi Ymgynghori sy'n egluro'r gwerthoedd, yr egwyddorion a'r technegau cyfranogi allweddol mewn perthynas â'n prif weithgareddau ymgynghorol.

Safleoedd Amgueddfa Cymru

Yn ystod 2016/17 roeddem yn gweithredu saith o amgueddfeydd ar hyd a lled Cymru:

Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd, Parc Cathays, Caerdydd

Mae Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd yn unigryw ymysg amgueddfeydd cenedlaethol y DU o ran amrywiaeth ei harddangosfeydd celfyddydol a gwyddorau naturiol.

Sain Ffagan Amgueddfa Werin Cymru, Sain Ffagan, Caerdydd

Mae Sain Ffagan, un o amgueddfeydd awyr agored mwyaf blaenllaw Ewrop, yn rhan o'n gr p o bum amgueddfa hanes cymdeithasol a diwydiannol. Gall ymwelwyr archwilio a mwynhau dros 2,000 o flynyddoedd o hanes mewn deugain a mwy o adeiladau o Fôn i Fynwy sydd wedi'u hailgodi yma.

Big Pit Amgueddfa Lofaol Cymru, Blaenafon, Torfaen

Mae hen bwll glo cyflawn Big Pit yn rhan ganolog o Safle Treftadaeth y Byd, Blaenafon. Dan arweiniad cyn-lowyr, caiff ymwelwyr eu tywys dros 90 metr i grombil tywyll y ddaear, er mwyn cael blas ar y tywyllwch dudew yr oedd y glowyr yn gweithio ynddo ddydd ar ôl dydd.

Amgueddfa Lleng Rufeinig Cymru, Caerllion, Casnewydd

Mae Amgueddfa Lleng Rufeinig Cymru wedi arddangos casgliad cyfoethog o ddarganfyddiadau Rhufeinig ers 150 o flynyddoedd a mwy – gan gynnwys cerfluniau, arysgrifau, cerrig beddau, deunyddiau adeiladu, mosaig labyrinth, offer milwrol, crochenwaith, gwydr a gemwaith.

Amgueddfa Lechi Cymru, Llanberis, Gwynedd

Adroddir hanes y diwydiant llechi yng ngweithdai gwreiddiol chwarel Dinorwig. Yn ogystal â'r ffowndri, gefeiliau, siediau a'r olwyn ddŵr fwyaf ar dir mawr Prydain sy'n dal i weithio, gall ymwelwyr weld crefftwyd yn arddangos eu sgiliau hollti a thrin llechi â llaw.

Amgueddfa Wlân Cymru, Dre-fach Felindre, Sir Gaerfyrddin

Yng nghalon cefn gwlad y Gorllewin, mae'r amgueddfa hon yn adrodd hanes y clwstwr o ddeugain melin a oedd yng nghyffiniau Dre-fach Felindre ar un adeg. Hen felin y Cambrian Mills – yr unig felin sydd wedi parhau ar waith yn gyson ers y cychwyn – yw cartref yr Amgueddfa bellach.

Amgueddfa Genedlaethol y Glannau, Ardal Forwrol Abertawe

Mae Amgueddfa Genedlaethol y Glannau yn rhan ganolog o adfywiad Ardal Forwrol Abertawe. Hen warws rhestredig ar y glannau wedi'i gysylltu ag adeilad newydd, cyfoes o lechi a gwydr, yw cartre'r Amgueddfa. Fe'i hagorwyd ym mis Hydref 2005, penllanw strategaeth ddeng mlynedd o fuddsoddiad gwerth £40m yn ein pum amgueddfa gymdeithasol a diwydiannol ledled Cymru.

Hefyd, mae'r Ganolfan Gasgliadau Genedlaethol yn Nantgarw, Rhondda Cynon Taf, ar agor i'r cyhoedd trwy drefniant. Rydym yn gweithio mewn partneriaeth â sefydliadau lleol ym mhob cwr o'r wlad ar hyn o bryd hefyd, gan gynnwys Awdurdod Parc Cenedlaethol Arfordir Penfro a Chyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam.

Adran 1.2 Dadansoddiad o Berfformiad

Dangosyddion Perfformiad

Rydym yn parhau i fod yn ymrwymedig i fonitro a gwerthuso ein gwaith mewn ffyrdd meintiol ac ansoddol. Er bod ein dangosyddion perfformiad meintiol yn rhoi cipolwg ar berfformiad, mae data ansoddol o astudiaethau achos yn parhau i roi darlun manylach a chyfle i bwysu a mesur ein gwaith a'i gyfoethogi.

Bydd y mesurau perfformiad yn ein fframwaith gwerthuso a'r targedau a bennwyd ar gyfer 2017/18 a thu hwnt, mewn cyfnod o gynfyngiadau ariannol sylweddol parhaus, yn parhau i ganolbwyntio ar gyferthu ein llwyddiannau hyd yma, gan geisio sicrhau gwell canlyniadau i bobl Cymru trwy gyflawni ein Gweledigaeth hirdymor newydd.

Dangosir canlyniadau ein dangosyddion perfformiad allweddol yn ystod 2016/17 yn y tabl isod:

Amcan allweddol Map y Weledigaeth	Dangosydd Perfformiad Allweddol	Canlyniad 2015/16	Targed Blynyddol	Canlyniad 2016/17
Gwneud gwahaniaeth i Gymru	Nifer yr ymweliadau	1,674,807	1,632,000	1,549,603
Profiad digidol	Nifer yr ymweliadau â'r wefan	1,490,487	1,500,000	1,439,854
Addysg a chreadigrwydd	Nifer yr ymweliadau addysg ffurfiol	189,971	205,000	182,641
	Nifer yr ymweliadau addysg anffurfiol	394,701	240,000	389,195
Rhaglenni cyhoeddus	Presenoldeb mewn arddangosfeydd dros dro	290,000	280,000	400,069
Perfformiad ariannol a llywodraethu	Cyfanswm incwm net o ymchwil a ffioedd, elw cwmni masnachu ac ailgodi a chodi arian refeniw	£913,258	£1,000,000	£857,000

Fel y nodwyd eisoes, 1,549,603 oedd cyfanswm yr ymweliadau â'n hamgueddfeydd yn 2016/17 o gymharu â tharged o 1,632,000 gan adlewyrchu effaith yr anghydfod diwydiannol. Cafwyd 1,439,854 o ymweliadau â'r wefan yn ystod yr un cyfnod, sy'n is na'r targed o 1,500,000 oherwydd cwmpwr dros dro mewn ymweliadau wrth i beiriannau chwilota ail-fynegeoio ein gwefannau ar ôl mabwysiadu parthau .cymru a .wales.

Mae ein gwaith ar wasanaethu'r sector addysg ffurfiol yn dal i ddenu niferoedd sylweddol o ymwelwyr, gydag 182,641 o ymweliadau addysg ffurfiol. Roedd hyn yn is na'r targed o 205,000, sydd hefyd yn adlewyrchu effaith y streiciau. 389,195 (394,701 yn 2015/16) oedd nifer yr ymweliadau addysg anffurfiol, sy'n cynnwys nifer yr ymweliadau addysg 'gwerth ychwanegol' â'n safleoedd a nifer y cyfranogwyr a gymerodd ran mewn gweithgareddau addysg oddi ar y safleoedd, sydd ymhell uwchlaw'r targed o 240,000.

Roedd y niferoedd a ddaeth i'n harddangosfeydd dros dro, sef 400,069, gryn dipyn yn uwch na'r targed hefyd.

Roedd y diffyg o ran ein targed incwm net am y flwyddyn yn deillio o ddiffyg yn elw masnachol y cwmni a drafodwyd eisoes yn yr adran **Canlyniadau Ariannol ar gyfer y Flwyddyn**.

Buddsoddiad Cyfalaf

Yn sail i gyflawni'r Weledigaeth, mae'r rhaglen o waith cyfalaf yn parhau, gyda'r rhaglen gynllunio yn canolbwyntio ar ailddatblygu Sain Ffagan Amgueddfa Werin Cymru, gan gynnwys y gwaith o adeiladu'r prif adeilad newydd a'r maes parcio.

Roedd projectau eraill o fewn y Cynllun Cyfalaf y gwnaed cynnydd arnynt yn ystod y flwyddyn yn cynnwys gosod gwifrau trydan newydd yng nghastell Sain Ffagan a gosod offer crog newydd yn Big Pit.

Gweithio mewn Partneriaeth

Yn 2016/17, parhawyd i weithio gyda phartneriaid ar hyd a lled Cymru a thu hwnt i ddangos y casgliadau cenedlaethol mewn amryw o leoliadau gan gynnwys amgueddfeydd, orielau, canolfannau ymwelwyr a safleoedd treftadaeth, ac i rannu sgiliau ac arbenigedd ar draws y sector.

Mae ein perthynas ag Awdurdod Parc Cenedlaethol Arfordir Penfro yn Oriol y Parc wedi parhau i ddatblygu. Rhwng mis Mawrth a mis Medi 2016 cafodd un o gampweithiau gwychaf celf Brydeinig, *Salisbury Cathedral from the Meadows* (1831) gan John Constable, ei arddangos fel rhan o daith o amgylch orielau ac amgueddfeydd y DU a ddatblygwyd gan gonsortiwim Aspire dan arweiniad y Tate, consortiwim yr ydym yn aelod ohono. Ym mis Medi 2016, dangoswyd arddangosfa *Mapiau Rhyfeddol William Smith* yn Oriol y Parc tan fis Mawrth 2017, wedi cyfnod llwyddiannus yn Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd.

Rydym yn parhau i weithio'n agos ag Amgueddfa Bwrdeistref Sirol Wrecsam. Ein cydweithrediad diweddaraf oedd arddangosfa fawr *Corstir Brymbo: 300 Miliwn o Flynyddoedd yn Ôl*, a oedd i'w gweld tan fis Mehefin 2016. Fe'i datblygwyd ar y cyd gennym ni a'r Amgueddfa er mwyn adrodd hanes Coedwig Ffosilau Brymbo, a ganfuwyd yn 2004 ar safle gwaith dur Brymbo.

Mae gwaith partneriaeth rhyngwladol yn parhau'n flaenoriaeth ac rydym wrthi'n cydweithio â White International ar arddangosfa deithiol i Japan. Bydd 89 o weithiau celf o'n casgliad yn ymweld â chwe lleoliad rhwng mis Ebrill 2017 a Mehefin 2018. Mae arddangosfa deithiol *France and Britain: Art for a New Age 1817-1917* yn adlewyrchu bri rhyngwladol casgliadau celf Amgueddfa Cymru hefyd.

Caffael Sbesimenau

Ein casgliadau sydd wrth wraidd ein gwasanaeth i'r cyhoedd, ac mae'n hanfodol eu bod yn parhau i ddatblygu er mwyn diogelu ein treftadaeth ac adlewyrchu anghenion newidiol Cymru. Mae ein Grant Caffael Sbesimenau gan Lywodraeth Cymru wedi lleihau'n sylweddol dros y blynyddoedd diwethaf ond gwnaethom barhau i'w ddefnyddio i ddenu nawdd ychwanegol. Cawsom gyfraniadau hael iawn gan ein cefnogwyr hirdymor yn 2016/17, yn enwedig Ymddiriedolaeth Derek Williams, y Gronfa Gelf, Ymddiriedolaeth Elusennol Colwinston, Cronfa Dreftadaeth y Loteri, Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol, Elusen Cwmni Goldsmiths, y Gymdeithas Arian, Cronfa Knapping, Cymynrodd Alan Thomas a noddwyr preifat.

Ymhlith prif gaffaeliadau a rhoddion 2016/17 roedd nifer o weithiau celf, canfyddiadau archaeolegol a llawer o sbesimenau gwyddorau natur.

Mae rhagor o wybodaeth ac enghreifftiau o'n gwaith i'w gweld yn ein Hadolygiad Blynyddol, sy'n gyhoeddiad ar wahân a fydd ar gael yn ddiweddarach yn y flwyddyn.

Gweithgarwch Ymchwil

Mae ein gwaith ymchwil yn gwneud cyfraniad allweddol at wella dealltwriaeth o dreftadaeth, diwylliant ac amgylchedd naturiol Cymru ac mae'n sail i'n holl wasanaethau cyhoeddus a gwaith prifysgolion ac ymchwilwyr annibynnol. Ceir canlyniadau o rai projectau ymchwil bach yn gyflym tra bo eraill yn ymestyn dros sawl blwyddyn adrodd. Rydym yn parhau i gael ein cydnabod yn Sefydliad Ymchwil Annibynnol gan Gyngor Ymchwil y Celfyddydau a'r Dyniaethau a Chyngor Ymchwil yr Amgylchedd Naturiol ac rydym yn

gweithio gyda phartneriaid ym mhob sector perthnasol, yng Nghymru a thu hwnt.

Mae rhagor o wybodaeth ac enghreifftiau o'n gwaith i'w gweld yn ein Hadolygiad Blynyddol, cyhoeddiad ar wahân a fydd ar gael yn ddiweddarach yn y flwyddyn.

Addysg a Chyfranogiad

Ni yw prif ddarparwr addysg tu allan i'r ystafell ddosbarth yng Nghymru. Yn 2016/17, croesawyd 182,641 o blant ysgol a myfyrwyr i'n hamgueddfeydd ac ymgysylltodd 389,195 o ddysgwyr anffurfiol â ni. Mae 640,000 o bobl yn ymweld â ni bob blwyddyn yn rhan o grŵp teuluol, felly ni yw un o'r darparwyr addysg a phrofiadau anffurfiol mwyaf i deuluoedd yng Nghymru.

Rydym yn parhau i gefnogi Cyfuno: Trechu Tlodi trwy Ddiwylliant, rhaglen Llywodraeth Cymru sy'n ceisio lleihau tlodi trwy gynnig mynediad ystyrlon i ddiwylliant a chyfleoedd i ymgysylltu â'r diwylliant hwnnw. Rydym wedi datblygu rhaglen addysg achrededig i oedolion sy'n seiliedig ar sgiliau, mewn partneriaeth â Chymdeithas Addysg y Gweithwyr (Addysg Oedolion Cymru bellach). Yn Sain Ffagan ac Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd, cynhaliwyd rhaglen lwyddiannus dros yr haf yn targedu teuluoedd sy'n byw yn ardaloedd Cyfuno, llawer ohonynt heb ymweld ag amgueddfeydd o'r blaen.

Yn rhan o'n rhaglen addysg anffurfiol, rydym wedi sefydlu rhaglenni cynhwysol ar gyfer pobl sydd â dementia. Nod y rhaglenni hyn yw cael effaith gadarnhaol ar eu llesiant nhw. Erbyn hyn, mae tua 400 o aelodau staff wedi'u hyfforddi yn Ffrindiau Dementia. Hefyd, rydym yn bartner arweiniol Rhwydwaith Diwylliant Cymru sy'n Oed-gyfeillgar a sefydlwyd i hyrwyddo arferion gweithio da gyda phobl hŷn.

Fel y soniwyd eisoes, boom yn cymryd rhan mewn project ymchwil weithredu My Primary School is at the Museum, mewn partneriaeth â Choleg y Brenin, Llundain. Roedd plant Ysgol Gynradd Gymunedol St Thomas, Abertawe, ar leoliad yn Amgueddfa Genedlaethol y Glannau am ddeg wythnos. Datblygwyd cynlluniau gwaith a gwersi rhwng ein staff ni a'r athrawon. Yn ôl gwerthusiad y brifysgol o'r fenter, cafodd y project effaith sylweddol ar sgiliau llythrennedd y disgyblion, a'u gwaith llafar yn arbennig, a rhoddodd hwb i'w hyder hefyd.

Mae rhagor o wybodaeth ac enghreifftiau o'n gwaith i'w gweld yn ein Hadolygiad Blynyddol, a fydd ar gael yn ddiweddarach yn y flwyddyn.

Arddangosfeydd

Ni yw prif sefydliad cynhyrchu arddangosfeydd diwyllianol, treftadaeth a'r gwyddorau naturiol yng Nghymru. Rydym yn gweithio gyda'n cymunedau, ein partneriaid a'n rhanddeiliaid ar draws ein hamgueddfeydd i gynhyrchu arddangosfeydd ac arddangosiadau sy'n apelio at ein holl ymwelwyr. Yn 2016/17, trefnwyd 47 o arddangosfeydd ledled ein holl amgueddfeydd, gan gynnwys ein lleoliad partner Oriol y Parc, a thair arddangosfa deithiol.

Rhwng 2014 a 2018, rydym yn cyflwyno rhaglen fawr o arddangosfeydd, cyhoeddiadau a digwyddiadau i goffáu'r Rhyfel Byd Cyntaf. Mae manylion uchafbwyntiau eraill rhaglen arddangosfeydd dros dro 2016/17 i'w gweld yn ein Hadolygiad Blynyddol, a fydd ar gael yn ddiweddarach yn y flwyddyn.

Codi Arian

Roedd 2016/17 yn flwyddyn lwyddiannus o ran codi arian a derbyniwyd £972,000 trwy roddion a chymynroddion a £312,000 trwy addewidion. Sicrhawyd nifer o grantiau gan y llywodraeth hefyd.

Codwyd £281,000 ar gyfer apêl codi arian cyfalaf Sain Ffagan, a oedd yn cynnwys cyfraniadau gan aelodau o'r Cylch Rhoddion ochr yn ochr â grantiau sylweddol gan Gynllun Cyfamod Cymunedol y Lluedd Arfog, Sefydliad Wolfson, Sefydliad Waterloo, Ymddiriedolaeth Elusennol Simon Gibson, Sefydliad Dr Mortimer a Theresa Sackler, Ymddiriedolaeth People's Postcode, Ymddiriedolaeth Elusennol Aurelius, Ymddiriedolaeth

Radcliffe a nifer fawr o roddion i broiect Llys Llywelyn pan gynhaliwyd digwyddiad yn ystod haf 2016. Hyd yma, mae cyfanswm o £2.3 miliwn wedi'i godi ar gyfer ailddatblygu Sain Ffagan, yn erbyn y targed gwreiddiol o £3 miliwn – yr ymgyrch fwyaf erioed a gynhaliwyd gennym.

Roedd cyfraniadau ar gyfer projectau eraill yn cynnwys rhoddion gan Ymddiriedolaeth Edina, y Gronfa Gelf, Sefydliad Paul Hamlyn, Ymddiriedolaeth People's Postcode, Ymddiriedolaeth Teulu Douglas Pennant ac Elusen Cwmni Goldsmiths.

Cynyddodd y nawdd gan fusnesau preifat eleni ar ôl sicrhau partneriaid corfforaethol newydd ar gyfer arddangosfeydd a phrojectau gan gynnwys Western Power Distribution (ar gyfer arddangosfa *Mwydod!* yn Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd), Brewin Dolphin (cytundeb nawdd tair blynedd ar gyfer ein rhaglen Aelodaeth Noddwyr) a Westco Flooring (gweithgareddau ôl-ysgol yn Sain Ffagan).

Mae amryw gyrf yn parhau i roi cefnogaeth hael, gan gynnwys Ymddiriedolaeth Elusennol Colwinston i raglen celf gyfoes yr Amgueddfa Gelf Genedlaethol; Ymddiriedolaeth Derek Williams, y Gronfa Gelf a Chronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol at gaffaeliadau ac arddangosfeydd yr Amgueddfa Gelf Genedlaethol, Cronfa Dreftadaeth y Loteri Cymru trwy'r Cynllun Sgiliau Garddwriaeth Treftadaeth; Sefydliad Paul Hamlyn tuag at fenter Ein Hamgueddfa ac eraill.

Cawsom gymorth gan lawer o unigolion a sefydliadau eraill yn ystod y flwyddyn ac rydym yn ddiolchgar iawn i bob un ohonynt.

Gwirfoddolwyr

Parhaodd Cyfeillion Amgueddfa Cymru i gefnogi ein gwaith mewn tair prif ffordd:

- Yn llysgenhadon dros ein gwaith, gan ddarparu rhaglen o sgysia, teithiau a gweithgareddau eraill sy'n ategu ein gweithgareddau addysgol
- Trwy ddarparu grŵp o wirfoddolwyr i gefnogi'n gweithgareddau ni. Mae Cyfeillion yn cyfarfod a chyfarfod grwpiau ac unigolion, fel grwpiau Cyfeillion amgueddfeydd eraill ac ymwelwyr achlysurol, a hefyd yn helpu staff curadurol ym mhob un o'n meysydd gwaith. Mae'n bwysig nodi ein bod yn ystyried hyn yn ychwanegiad gwerthfawr at ein gwaith.
- Trwy roi cymorth ariannol i nifer o broiectau, gan gynnwys ailddatblygu Sain Ffagan, a noddi'r datganiadau ar yr organ yn Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd.

Bu ein Cydlynnydd Gwirfoddolwyr yn gweithio gyda chydweithwyr i wella'r cyfleoedd i wirfoddoli yn ein holl amgueddfeydd. O ganlyniad, cawsom dros 25,500 awr o gyfraniad gan wirfoddolwyr yn ystod 2016/17. Roedd hyn yn cynnwys cyfraniad y gwirfoddolwyr at waith curadurol a chadwraeth ataliol y tu ôl i'r llenni, teithiau, gweithgareddau addysg ar gyfer y cyhoedd a helpu i gynnal a chadw ein gerddi a'r fferm.

Hefyd, rydym wedi datblygu Lleoliadau Datblygu Sgiliau i bobl ag anghenion ychwanegol fel syndrom Down ac awtistiaeth, sydd wedi gwella ein harlwy i'n cymunedau yn aruthrol. Mae'r gwirfoddolwyr hyn, yn eu tro, wedi cyfoethogi ein harlwy i'r cyhoedd.

Mawr yw ein dyled i'n gwirfoddolwyr am eu hymroddiad i'r elfen hon o'n gweithgareddau sy'n mynd o nerth i nerth.

Adroddiad ar Gynaliadwyedd

Lluniwyd yr adroddiad hwn yn unol â'r canllawiau a osodwyd gan Drysorlys Ei Mawrhydi yn y ddogfen *Public Sector Annual Reports: Sustainability Reporting Guidance*.

Ein nod yw creu amgueddfeydd cynaliadwy trwy ddatblygu arferion cynaliadwy ar gyfer y saith amgueddfa a hyrwyddo ffordd o fyw gynaliadwy trwy'r arddangosfeydd, y y digwyddiadau a'r rhaglenni addysg, er enghraifft helpu ysgolion i hyrwyddo Addysg ar gyfer Datblygu Cynaliadwy trwy ein project SCAN. Rydym yn gweithio'n agos gyda phartneriaid megis Cynnal Cymru a Sustrans ar faterion datblygu cynaliadwy.

Hefyd, nod llawer o'n hymchwil craidd yw gwella dealltwriaeth o'r amgylchedd naturiol a diwylliannol, er enghraifft ymchwil i newid yn yr hinsawdd.

Mae gennym Fforwm Datblygu Cynaliadwy sy'n ystyried materion, gwneud argymhellion i'r cyfarwyddwyr a'r Ymddiriedolwyr yn unol â hynny, a sbarduno datblygiad polisi. Mae'r Fforwm yn hyrwyddo arferion datblygu cynaliadwy ar draws pob safle.

I gael rhagor o wybodaeth am sut rydym yn mynd ati i greu amgueddfeydd cynaliadwy, gan gynnwys y Datganiad Amgylcheddol, ewch i www.amgueddfa.cymru/cynaliadwyedd.

Perfformiad

Mae gwarchod trysorau'r genedl ac agor ein drysau i dros 1.5 miliwn o ymwelwyr y flwyddyn yn defnyddio llawer o ynni. Mae ein Polisi Ynni yn gam mawr ymlaen tuag at wella ein heffeithlonrwydd ynni, ac yn brawf o'n cefnogaeth i leihau allyriadau nwyon tŷ gwydr. Rydym yn cymryd rhan yng Nghynllun Effeithlonrwydd Ynni yr Ymrwymiad Lleihau Carbon (CRC).

Yn 2016/17 cafwyd 8.0% o ostyngiad yng nghyfanswm yr allyriadau, a gwelwyd lleihad yn y defnydd o nwy a thrydan. Cafwyd cynnydd o 7.7% yng nghyfanswm y gwastraff yn dilyn gostyngiad yn y ddwy flynedd flaenorol. Cynyddodd y defnydd o ddŵr 11.1% yn 2016/17, er bod hyn yn dal i fod 28% yn is o gymharu â 2011/12. Mae'r defnydd o ddŵr a gwastraff yn uwch na'r arfer oherwydd yr holl waith adeiladu sy'n dal i fynd rhagddo yn Sain Ffagan, ar gyfer y project ailddatblygu.

Mae'r tablau canlynol yn darparu gwybodaeth ariannol ac anariannol fanwl am allyriadau nwyon tŷ gwydr, gwastraff, a'r defnydd o adnodd y mae pen draw iddo (dŵr). Cafwyd data allyriadau cwmpas 1 a chwmpas 2 ar nwyon tŷ gwydr o'n cronfa ddata CRC, cyfrifwyd allyriadau cwmpas 3 gan ddefnyddio ffigurau milltiroedd blyneddol a ddarparwyd gan ein cyflenwr llogi ceir, casglwyd y data gwastraff o adroddiadau gwastraff safleoedd unigol, a daw'r data ar ddefnydd o ddŵr o wybodaeth ar filiau.

Allyriadau Nwyon Tŷ Gwydr		2016/17	2015/16	2014/15	2013/14	2012/13
Dangosyddion anariannol (tCO ₂)	Allyriadau Cwmpas 1 (Uniongyrchol) – nwy	1,424	1,440	1,500	1,600	1,763
	Allyriadau Cwmpas 2 (anuniongyrchol) – trydan a brynwyd	2,424	2,749	3,047	3,464	3,732
	Allyriadau Cwmpas 3 (teithio busnes)	27	24	37	45	36
	Cyfanswm	3,875	4,213	4,584	5,109	5,531
Defnydd cysylltiedig o ynni (kWh'000)	Nwy	7,705	7,783	8,086	8,673	9,540
	Trydan	5,426	5,538	5,716	6,404	7,109
	Cyfanswm	13,131	13,321	13,802	15,077	16,649
Dangosyddion ariannol (£)	Nwy	169,481	174,564	192,203	268,211	296,370
	Trydan	548,415	517,647	571,349	587,226	644,728
	Ffi weinyddol CRC	1,290	1,290	1,290	1,290	1,290
	Teithio ar fusnes swyddogol	147,169	183,978	200,089	198,233	175,775
	Cyfanswm	866,355	877,479	964,931	1,054,960	1,118,163

Targedau a Pherfformiad

Mae ein Datganiad Amgylcheddol yn gosod targed i gynhyrchu 2% yn llai o CO₂ trwy ynni a chludiant bob blwyddyn. Yn 2016/17 cafwyd 8.0% o ostyngiad. Bu 29.9% o ostyngiad ers 2012/13.

Llwyddwyd i sicrhau gostyngiad yn y defnydd o drydan trwy ddulliau amrywiol, gan gynnwys gosod uned gwres a phŵer cyfunol yn Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd yn 2011/12, gosod paneli solar yn Big Pit a'r Ganolfan Gasgliadau Genedlaethol yn 2012/13, cyfres o fentrau TG a roddwyd ar waith o 2011/12 ymlaen a gosod system goleuadau a rheoli newydd yn yr orielau celf yn Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd dros y tair blynedd ddiwethaf.

Ers rhai blynyddoedd bellach, rydym wedi annog staff ac ymwelwyr i ddefnyddio dulliau teithio cynaliadwy ar gyfer teithiau i'n safleoedd; er enghraifft mae cynllun ailddatblygu Sain Ffagan yn cynnwys cynllun teithio sy'n hyrwyddo teithio cynaliadwy i ymwelwyr a staff ac mae uwchraddio'r cyfarpar fideo-gynadledda yn 2011/12 wedi lleihau nifer y teithiau rhwng safleoedd ar gyfer cyfarfodydd. Mae'r lefelau CO₂ yn sgil llogi ceir wedi gostwng 25% ers 2012/13, oherwydd cyfuniad o lai o filltiroedd a mwy o geir yn defnyddio disel yn hytrach na phetrol.

Gwastraff		2016/17	2015/16	2014/15	2013/14	2012/13
Dangosyddion anariannol (tunelli)	Gwastraff peryglus	0.5	0.2	1.2	0.0	0.6
	Gwastraff nad yw'n beryglus:					
	– Tirlenwi	954.9	646.7	818.2	783.0	697.7
	– Aildddefnyddio/Ailgylchu	1,853.2	1,953.6	1,968.8	2,099.2	1,629.1
	– Llosgi	33.4	28.1	19.7	24.7	3.2
Cyfanswm y gwastraff		2,842.0	2,628.5	2,807.8	2,906.9	2,330.6
Dangosyddion ariannol (£)	Cyfanswm cost gwaredu	40,417	38,912	28,943	37,268	29,981

Targedau a Pherfformiad

Targed ymrwymadau Gwyrdd y Llywodraeth ar wastraff yw 25% o ostyngiad yng nghyfanswm y gwastraff o lefelau 2009/10 erbyn 2015.

Rydym yn annog lleihau gwastraff trwy fwy o ailgylchu a hyrwyddo aildddefnyddio a lleihau yn frwd ar draws ein holl safleoedd. Mae'r 47.7% o gynnydd mewn gwastraff tirlenwi yn 2016/17 yn deillio o'r ffaith i ni newid contractwyr gwastraff cyffredinol yn Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd, ond rydym yn gobeithio y caiff gwastraff cyffredinol nad yw'n bydradwy ei ailgylchu unwaith y bydd gwaith Ynni o Wastraff newydd yn cael ei agor yng Nghaerdydd.

Y project adeiladu yn Sain Ffagan sy'n gyfrifol am gyfran helaeth o'r gwastraff o hyd.

Y Defnydd o Adnodd y Mae Pen Draw Iddo		2016/17	2015/16	2014/15	2013/14	2012/13
Dangosyddion anariannol ('000m ³)	Cyfanswm defnydd dŵr	22,860	20,584	20,768	26,434	20,875
Dangosyddion ariannol (£)	Cyfanswm costau cyflenwad dŵr	67,506	64,923	79,437	74,915	71,774

Targedau a Pherfformiad

Mae ein Polisi Ynni yn gosod targed i sicrhau 5% o ostyngiad y flwyddyn yn y defnydd o ddŵr. Mae'r defnydd o ddŵr wedi gostwng 28% ers 2011/12.

Yn 2016/17, bu cynnydd o 11.1% o gymharu â'r flwyddyn flaenorol, a hynny'n bennaf oherwydd cynnydd yn Sain Ffagan, yn sgil gwaith adeiladu'r project, a gwelwyd cynnydd llai yn Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd ac Amgueddfa Genedlaethol y Glannau. Defnyddiwyd llai o ddŵr yn ein hamgueddfeydd eraill.

Strategaeth y Dyfodol

Yn 2017/18, byddwn ni'n adeiladu ar yr hyn a gyflawnwyd eisoes wrth leihau allyriadau nwyon tŷ gwydr, a lleihau gwastraff a'r defnydd o ddŵr. Mae'r Fforwm Datblygu Cynaliadwy wedi penderfynu ar darged o 1% o ostyngiad mewn defnydd o ynni ym mhob safle yn 2017/18, o gymharu â defnydd 2016/17. Mae'r cynlluniau'n cynnwys cwblhau gwaith uwchraddio pellach i systemau goleuadau yn orielau Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd, diolch i fenthyciad ariannol Buddsoddi i Arbed Llywodraeth Cymru, ac ystyried y posibilrwydd o wneud arbedion ynni pellach, fel cyflwyno lleithyddion technoleg uwchsaïn. Bydd yr Ymddiriedolaeth Carbon yn ymweld â'n holl safleoedd yn 2017/18 gyda'r nod o chwilio am opsiynau arbed ynni pellach.

Bioamrywiaeth

Ein nod yw diogelu, gwarchod, gwella ac adfer planhigion ac anifeiliaid amrywiol ein holl safleoedd. Rydym

wedi cynnal archwiliadau bioamrywiaeth ar bob safle, sy'n darparu gwybodaeth sy'n helpu gyda'r broses benderfyniadau ac ymdrechion cadwraeth effeithiol.

Yn Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd, bydd datblygu amgueddfa hanes natur yn y dyfodol yn gwneud cyfraniad pwysig at drafodaethau cyfoes yn ymwneud â chynaliadwyedd, newid yn yr hinsawdd a cholli bioamrywiaeth. Y rhyngweithio rhwng pobl a'r amgylchedd naturiol fydd un o'r prif themâu a archwilir yn Sain Ffagan Amgueddfa Werin Cymru hefyd. Bydd arddangosfeydd teithiol yn cynnig cyfleoedd pellach i bwysu a mesur ein heffaith ar y byd.

Caffael Cynaliadwy

Rydym wedi mabwysiadu Polisi a Chynllun Gweithredu Caffael Cynaliadwy. Mae'n mynd i'r afael â chostau ac effeithiau oes gyfan ein cynhyrchion a'n gwasanaethau, ac yn gwerthuso perfformiad amgylcheddol ein cyflenwyr a'n contractwyr.

Llywodraethu

Rydym wedi mabwysiadu system reoli amgylcheddol trwy gyfrwng BS8555, a datblygu polisiau craidd er mwyn sicrhau bod datblygu cynaliadwy wrth wraidd ein gweithrediadau, gan gynnwys:

- Safon Amgylcheddol SEREN BS8555 – rydym wedi cyrraedd Cam 3 y Safon hon ar draws y sefydliad
- Polisi a Chynllun Gweithredu Caffael Cynaliadwy
- Polisi Ynni.

Mae ein harferion, ein prosesau a'n llwyddiannau cynaliadwy yn cael eu hasesu'n allanol yn unol â BS8555 ac o dan Ymrwymiad Lleihau Carbon y Llywodraeth. Maent hefyd yn rhan o fframwaith cyffredinol rheolaeth fewnol, a cheir disgrifiad manylach o hyn yn y Datganiad Llywodraethu sy'n rhan o'r Adroddiad Ariannol hwn.

Prisio Asedau Sefydlog

Yn ôl ein polisi cyfrifyddu ar brisio Asedau Sefydlog, rhaid i asedau eiddo gael eu hailbrisio gan arbenigwyr bob pum mlynedd. Nid yw'r broses ailbrisio bob pum mlynedd yn berthnasol i asedau eraill gan gynnwys asedau treftadaeth a'r rhai dan benawdau ehangach fel peiriannau, cerbydau neu osodiadau a ffitiadau eraill. Mae'r polisi cyfrifyddu'n yn cynnwys darpariaeth hefyd i ddefnyddio mynegeion i addasu'r asedau hynny sydd wedi'u hailbrisio'n broffesiynol, yn y blynyddoedd rhwng yr ailbrisiadau proffesiynol bob pum mlynedd.

Cafodd asedau sy'n gysylltiedig ag eiddo eu hailbrisio'n broffesiynol ddiwethaf ar 31 Mawrth 2016.

Nid yw'r asedau treftadaeth a gafwyd cyn 1 Ebrill 2001 wedi eu cyfalafu, ac mae asedau treftadaeth a brynwyd neu a gafwyd fel rhoddion ers y dyddiad hwnnw wedi cael eu cofnodi ar sail eu cost neu brisiad. Nid yw'r Ymddiriedolwyr o'r farn bod modd cyfiawnhau costau sylweddol prisio casgliad mor fawr o asedau treftadaeth, ar sail cost a budd, i gael yr hyn a fyddai'n ddim mwy na phris ar un eiliad benodol mewn amser. Yn unol â Safon Adrodd Ariannol (FRS) 30 ar asedau treftadaeth, trafodir datgeliadau yn nodyn 11 y cyfrifon.

Adlewyrchir ein buddiant yn yr eiddo yn Amgueddfa Genedlaethol y Glannau gan ein cyfran o 50% yn y cwmni menter ar y cyd â Dinas a Sir Abertawe. Dangosir manylion y buddiant yn y gyd-fenter yn nodyn 9 y cyfrifon.

Perfformiad Talu Prydlon

Rydym yn dilyn amcanion cod ymarfer *Better Payment* Trysorlys Ei Mawrhydi a'i nod yw talu anfonebau dilys o fewn 30 diwrnod o'u derbyn. Pum diwrnod calendr oedd cyfartaledd yr amser a gymerwyd i dalu anfonebau yn ystod 2016/17 (chwe diwrnod yn 2015/16), sy'n cynnwys 98% (yn ôl nifer) o anfonebau a dalwyd o fewn 30 diwrnod (98% yn 2015/16). Ni wnaed taliadau llog dan y Ddeddf Taliadau Hwyr o Ddyledion Masnachol (Llog) 1998 (£Dim yn 2015/16).

Y Polisi ar Gronfeydd wrth Gefn

Fel corff sy'n gyfrifol am gasglu a chynnal asedau treftadaeth, gan gynnwys tir ac adeiladau, er mwyn cyflawni ein nodau a'n hamcanion, mae'r polisi ar gronfeydd wrth gefn yn berthnasol i gronfeydd arian i'w wario yn unig, ac nid i gyfanswm y cronfeydd a ddelir.

Mae'r polisi hwn yn parhau i fod yn ddibynnol ar, ac wedi'i gyfyngu gan, yr awdurdod a roddwyd gan Lywodraeth Cymru yn ein Cytundeb Fframwaith a oedd yn cyfyngu'r cronfeydd wrth gefn ar ddiwedd blwyddyn ariannol 2016/17 i 2% o'n cymorth grant, gydag eithriadau rhag unrhyw gyfyngiad o ran y Grant Caffael Sbesimenau ac incwm a gynhyrchwyd gennym ni. Gall eithriadau cyffredinol a phenodol pellach fod ar gael ar gais mewn perthynas ag Amgueddfa Genedlaethol y Glannau (i adlewyrchu'r trefniant cyd-ariannu gyda Dinas a Sir Abertawe), a phrojectau cyfalaf sy'n pontio diwedd y flwyddyn ariannol.

Cynhelir cronfeydd preifat ar wahân ac fe'u nodir yn y cyfrifon. Nid oes unrhyw derbyn ar gario'r rhain drosodd, a'n polisi ni yw adeiladu'r cronfeydd hyn a'u cadw ar gyfer projectau a chynlluniau cyfalaf nad oes modd derbyn cyllid craidd na chymorth grant ar eu cyfer, gan gadw o fewn unrhyw gyfyngiadau ar ddefnydd sydd yn y Cronfeydd Preifat.

Defnyddir elw'r is-gwmni masnachu sy'n llwyr eiddo i ni, sef Mentrau AOCC Cyf., i ddarparu cyllid ychwanegol tuag at ein nodau a'n hamcanion. Ar adegau, gall hyn olygu ail-fuddsoddi elw yn yr is-gwmni masnachu er mwyn cynyddu'r elw masnachu ymhellach.

Er gwaetha'r anawsterau presennol ynghylch arian cyhoeddus a her y sefyllfa economaidd o ran codi arian o ffynonellau preifat, rydym yn benderfynol o barhau â'r cynllun tymor hir o ddatblygiadau cyfalaf a gwneud gwaith adnewyddu yn ein safleoedd er mwyn cyflawni blaenoriaethau'r Weledigaeth. Rydym yn ddibynnol ar Lywodraeth Cymru i gynnal y rhan fwyaf o'n gweithgareddau. Mewn ymateb i'r gostyngiad yn ein cymorth grant referniw craidd yn ystod y blynyddoedd diwethaf, rydym yn gweithredu rhaglen lleihau costau staff a chynllun creu incwm. Rydym wedi paratoi ein cyfrifon ar sail busnes hyfyw ac nid oes unrhyw ansicrwydd arall ynglŷn â'n gallu i barhau.

Cyfanswm y Cronfeydd ar 31 Mawrth 2017 oedd £105,267,000; ceir dadansoddiad yn nodyn 19 y cyfrifon. £4,222,000 oedd y cronfeydd cyhoeddus anghyfyngedig, ac eithrio'r gronfa bensiw wrth gefn, ac mae £4,100,000 wedi'i ddyrannu i amrywiol gynlluniau ac ymrwymadau'r dyfodol gan gynnwys diffygion a ragwelir yn y gyllideb dros y tair blynedd nesaf oherwydd gostyngiadau mewn cymorth grant; costau untro yn sgil cyflawni arbedion parhaus ar gostau staffio er mwyn mantoli'r gyllideb; a'r cyfraniadau y cytunwyd arnynt o'n cronfeydd wrth gefn i aildatblygu Sain Ffagan.

Polisi a Pherfformiad Buddsoddi

Rheolir ein buddsoddiadau mewn Cronfeydd Preifat gan ein hymgynghorwyr, sef Barclays. Mae ein polisi buddsoddi yn derbyn cyfnewidioldeb tymor byr wrth geisio sicrhau enillion buddsoddi cadarnhaol yn dilyn effeithiau chwyddiant, ac yn cydnabod y gall gwerth cyfalaf amrywio'n sylweddol o bryd i'w gilydd. Hefyd, mae elfen sylweddol yn cael ei chadw mewn cyfrifon arian parod, i fod ar gael yn rhydd i'w buddsoddi yn y rhaglen gyfalaf. Mae perfformiad y cronfeydd hyn yn cael ei adolygu'n gyson, a gwneir newidiadau i'r portffolio fel sy'n briodol i'r lefel dderbyniol o risg. Cynyddodd gwerth y portffolio buddsoddi yn ystod y flwyddyn o £2,495,000 i £2,823,000.

Mae gennym hefyd, trwy gymynroddion, fuddsoddiad ecwiti mewn 11 o gwmnïau o'r radd flaenaf. Cynyddodd gwerth y portffolio hwn yn ystod y flwyddyn o £85,000 i £102,000.

Felly, cyfanswm gwerth y buddsoddiadau ar 31 Mawrth 2017 oedd £2,925,000.

Rhwymedigaethau Pensiwn

Mae gennym Gynllun Pensiwn â buddion wedi'u diffinio sydd ar gael i'r holl staff parhaol, sydd wedi'i ategu

gan Warrant y Goron. Fel y mwyafrif helaeth o gynlluniau o'r fath, mae prisiadau blynyddol diweddar a welir ar y fantolen yn dangos diffyg ariannol o gymharu â rhwymedigaethau'r Cynllun. Mae trafferthion y marchnadoedd ecwiti, ynghyd â'r rhwymedigaethau cynyddol o dan y Cynllun yn sgil llawer o ffactorau, e.e. y ffaith bod yr aelodau'n byw'n hirach, yn golygu bod llawer o Gynlluniau o'r fath dan bwysau, ac mae llawer ohonynt wedi cau yn ystod y blynyddoedd diwethaf.

Mae'r prisiad a welir ar fantolen eleni, fel y'i cyfrifwyd o dan FRS102, yn dangos cynnydd o £12.7 miliwn yn y diffyg ariannol, o i £19.9 miliwn i £32.6 miliwn. Er bod gwerth asedau'r Cynllun wedi cynyddu o £108.8 miliwn i £125.7 miliwn, mae rhwymedigaethau'r Cynllun wedi cynyddu hefyd. Ceir rhagor o fanylion am sut y cyfrifir costau pensiwn yn y nodyn ar bolisiau cyfrifyddu sydd yn y cyfrifon, ac mae'r gofynion datgelu sydd yn FRS102 i'w gweld yn nodyn 18 y cyfrifon.

Ym mis Mai 2016, cytunodd Amgueddfa Cymru ac Ymddiriedolwyr y Cynllun ar brisiad actiwaraid tair blynedd diweddaraf y cynllun hyd at 31 Mawrth 2015, yn ogystal â'r cynllun adfer cysylltiedig i ddileu diffyg ariannol y Cynllun. Bydd y cynllun yn cael gwared ar y diffyg ariannol dros gyfnod o bedair blynedd.

Polisi Iaith Gymraeg

Ym mis Ionawr 2017, ymrwymwyd i gydymffurfio â Safonau'r Gymraeg, yn unol ag Adran 44 o Fesur y Gymraeg (Cymru) 2011 Llywodraeth Cymru. Mae'r Safonau hyn yn cyflwyno disgwyliadau clir arnom i ddarparu gwasanaethau Gymraeg i'r cyhoedd, a hyrwyddo'r defnydd o'r iaith. Byddwn yn cynhyrchu ac yn cyhoeddi adroddiad blynyddol ym mis Mawrth 2018 ar sut rydym yn cydymffurfio â Safonau'r Gymraeg. Comisiynydd y Gymraeg sydd wedi pennu'r safonau a osodwyd ar Amgueddfa Cymru.

Mae ein Polisi Iaith Gymraeg ar gael ar ein gwefan.

Yn ystod 2016/17, parhawyd i ddatblygu ein rhaglen o ddigwyddiadau a gweithgareddau Cymraeg gyda'r Ganolfan Dysgu Cymraeg Genedlaethol, gyda'r nod o ddatblygu rhaglenni gweithgareddau newydd yn 2017. Adeiladwyd ar ein rhaglen weithgareddau gyfredol er mwyn helpu staff i wella eu sgiliau iaith Gymraeg a'n cymuned gynyddol o ddysgwyr yr iaith. Hefyd, cyflwynwyd Cynllun Gweithredu ar gyfer Ebrill-Medi 2016, fel rhan o'r paratodau i gydymffurfio â Safonau'r Gymraeg, a oedd yn cynnwys darparu hyfforddiant ledled ein holl adrannau.

Ni chawsom unrhyw gwynion ffurfiol gan ymwelwyr ynglyn â'n darpariaeth Gymraeg neu am unrhyw achos o dorri ein Cynllun Iaith Gymraeg.

David Anderson

Swyddog Cyfrifyddu a Chyfarwyddwr Cyffredinol
Cymeradwywyd a llofnodwyd ar 13 Gorffennaf 2017

Laurie Pavelin

Trysorydd, ar ran Bwrdd yr Ymddiriedolwyr
Cymeradwywyd a llofnodwyd ar 13 Gorffennaf 2017

ADRAN 2: ATEBOLRWYDD

Adran 2.1: Adroddiad Llywodraethu Corfforaethol

2.1.1 Adroddiad y Cyfarwyddwr

BWRDD YR YMDDIRIEDOLWYR (O 1 Ebrill 2016 ymlaen)

Llywydd

Elisabeth Elias, MA, DL * #

Is-lywydd

Dr Haydn Ellis Edwards, B.Sc., MBA, Ph.D., FRSC, F.I.Mgt. * # (daeth ei gyfnod yn y swydd i ben ar 30 Medi 2016)
Dr Carol Bell * # (Is-lywydd o 1 Hydref 2016 ymlaen)

Trysorydd

Laurie Pavelin, CBE, FCA * #

Penodwyd gan Lywodraeth Cymru

Yr Athro Tony Atkins, BSc, MA, Ph.D., Sc.D., FIMEchE, FIMMM, C.Eng, FR.Eng *
Carys Howell
Jessica Seaton
Rachel Hughes, MBA FInstLM #
Michael Prior * (penodwyd ar 1 Ionawr 2017)
Dr Catherine Duigan (penodwyd ar 1 Ionawr 2017)
Hywel John (penodwyd ar 1 Ionawr 2017)

Penodwyd gan Amgueddfa Cymru

Dr Hywel Ceri Jones, CMG
Y Farwnes Kay Andrews, OBE #
Keshav Singhal, FRCS, M.Ch.
Victoria Provis, MBA
Yr Athro Robert Pickard, BSc, Ph.D, FSB *
Dr Glenda Jones, BA (Anrh), Ph.D #
* Aelodau o'r Pwyllgor Archwilio

Aelodau o'r Pwyllgor Adolygu Perfformiad

Aelodau Annibynnol y Pwyllgor Archwilio

Eurfyl ap Gwilym (Cadeirydd)
Adrian Piper (daeth ei gyfnod yn y swydd i ben ar 28 Ionawr 2017)
Rheon Tomos
Michael Prior (ymddiswyddodd ar 31 Rhagfyr 2016)
Sara Williams (penodwyd ar 16 Mawrth 2017)

Y GYFARWYDDIAETH

(O 1 Ebrill 2016 ymlaen)

Cyfarwyddwr Cyffredinol
Cyfarwyddwr Addysg, Arddangosfeydd a Chyfringau Digidol
Cyfarwyddwr Datblygu Oriolau a Phrofiad Ymwelwyr
Cyfarwyddwr Addysg ac Ymgysylltu
Cyfarwyddwr Cyllid ac Adnoddau Corfforaethol
Cyfarwyddwr Dros Dro Casgliadau ac Ymchwil
Cyd-gyfarwyddwr Casgliadau ac Ymchwil
Cyd-gyfarwyddwr Casgliadau ac Ymchwil
Cyfarwyddwr Gweithredu Dros Dro

David Anderson
Janice Lane (tan 31 Awst 2016)
Janice Lane (o 1 Medi 2016 ymlaen)
Nia Williams (o 17 Hydref 2016 ymlaen)
Neil Wicks
Neil Wicks (tan 31 Awst 2016)
Diane Gwilt (o 1 Medi 2016 ymlaen)
Richard Bevins (o 1 Medi 2016 ymlaen)
Stephanos Mastoris

Hefyd, penodwyd Neil Wicks yn Ddirprwy Gyfarwyddwr Cyffredinol ar 12 Medi 2016.

Datgelir manylion trafodion â phartion cysylltiedig sy'n cynnwys Cyfarwyddwyr neu Ymddiriedolwyr, gan gynnwys rhoddion gan Ymddiriedolwyr, yn nodyn 24 y Cyfrifon.

BWRDD MENTRAU AOCC CYF

(O 1 Ebrill 2016 ymlaen)

Chris Jackson (Cadeirydd)
Richard Gloster
Richard Nash
David Anderson
Karen James-Watkins (ymddiswyddodd ar 21 Ebrill 2017)
Neil Wicks (penodwyd ar 10 Mai 2016)
Jessica Seaton (penodwyd ar 10 Mai 2016)
Yvonne Ruelle (Ysgrifennydd y Cwmni, penodwyd ar 10 Mai 2016)

Fformat y Cyfrifon

Caiff y cyfrifon eu paratoi o dan Adran 9(4) o Ddeddf Amgueddfeydd ac Orielau 1992 ar ffurf a bennir gan Lywodraeth Cymru gyda chymeradwyaeth y Trysorlys. Mae copi o'r Cyfarwyddyd Cyfrifon ar gael ar gais gan y Cyfarwyddwr Cyllid ac Adnoddau Corfforaethol. Mae'r cyfrifon yn cydymffurfio â gofynion y Datganiad o Arferion Cymeradwy i Elusennau (FRS102).

Mae canlyniadau masnachu'r is-gwmni sy'n llwyr eiddo i Amgueddfa Cymru, sef Mentrau AOCC Cyfyngedig, wedi'u hymgorffori yn ffigurau cyfunol Amgueddfa Cymru. Y cwmni hwn sy'n gweithredu holl weithgareddau masnachu Amgueddfa Cymru. Mae ein cyfran o Amgueddfa Genedlaethol y Glannau Abertawe (AGGA Cyf.), sef 50%, yn rhan o'r ffigurau cyfunol hefyd. Dyma fenter ar y cyd, sy'n gyfyngedig trwy warant, gyda Dinas a Sir Abertawe a'i phrif bwrpas oedd datblygu Amgueddfa Genedlaethol y Glannau yn y ddinas honno.

Yr Archwilydd

Archwilydd Cyffredinol Cymru sy'n archwilio'r cyfrifon yn unol ag Adran 9(8) o Ddeddf Amgueddfeydd ac Orielau 1992. Mae manylion tâl yr archwilydd ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2017 yn nodyn 7 y Cyfrifon Ariannol.

Pencadlys

Pencadlys Amgueddfa Cymru yw Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd, Parc Cathays, Caerdydd CF10 3NP.

Prif Ymgynghorwyr

Bancwyr:	Banc Lloyds PLC, Caerdydd
Cyfreithwyr:	Geldards LLP, Caerdydd
Archwilydd Mewnol:	RSM Assurance Services LLP, Caerdydd
Rheolwyr Buddsoddi:	Barclays, Caerdydd
Trethiant:	Deloitte & Touche LLP, Caerdydd
Gweinyddwyr y Gronfa Bensiwn:	BBS Consultants and Actuaries Ltd, Bryste

2.1.2 Datganiad o Gyfrifoldebau Bwrdd yr Ymddiriedolwyr a'r Cyfarwyddwr Cyffredinol

O dan adran 9(4) o Ddeddf Amgueddfeydd ac Orielau 1992, mae'n rhaid i Fwrdd Ymddiriedolwyr Amgueddfa Cymru baratoi datganiad o gyfrifon ar gyfer pob blwyddyn ariannol ar ffurf ac ar sail a bennir gan Lywodraeth Cymru, gyda chydysyniad y Trysorlys. Paratwir y cyfrifon ar sail cronïadau a rhaid iddynt ddangos darlun gwir a theg o sefyllfa ariannol Amgueddfa Cymru a'i hadnoddau net i mewn, enillion a cholledion wedi a heb eu gwireddu, a llif arian ar gyfer y flwyddyn ariannol.

Wrth baratoi'r cyfrifon, mae'n rhaid i'r Ymddiriedolwyr a'r Cyfarwyddwr Cyffredinol gydymffurfio â gofynion y Datganiad o Arferion Cymeradwy Elusennau FRS102 a Llawlyfr Adroddiadau Ariannol y Lywodraeth, yn enwedig:

- cydymffurfio â chyfarwyddyd cyfrifon Gweinidogion Cymru, gan gynnwys y gofynion cyfrifyddu a datgelu perthnasol, a defnyddio polisiau cyfrifyddu priodol mewn ffordd gyson
- gwneud penderfyniadau ac amcangyfrifon ar sail resymol
- datgan a yw'r safonau cyfrifyddu perthnasol wedi cael eu dilyn fel y'u nodwyd yn Llawlyfr Adrodd Ariannol y Lywodraeth, a datgelu ac esbonio unrhyw wrydd sylweddol yn y cyfrifon
- paratoi'r cyfrifon ar sail busnes hyfyw.

Mae Prif Swyddog Cyfrifyddu Llywodraeth Cymru wedi dynodi mai'r Cyfarwyddwr Cyffredinol fydd Swyddog Cyfrifyddu Amgueddfa Cymru. Mae'r Memorandwm Swyddogion Cyfrifyddu, a gyhoeddwyd gan y Trysorlys, yn disgrifio cyfrifoldebau perthnasol y Cyfarwyddwr Cyffredinol fel Swyddog Cyfrifyddu, gan gynnwys bod yn gyfrifol am sicrhau priodoldeb a rheoleidd-dra'r cyllid cyhoeddus y mae'n atebol amdano,

am gadw cofnodion priodol ac am ddiogelu asedau Amgueddfa Cymru, ac am baratoi adroddiad blynyddol a chyfrifon sy'n deg, yn gytbwys ac yn ddealladwy.

Datganiad ar Ddatgelu Gwybodaeth i Archwilydd

Cyn belled ag y bo'r Cyfarwyddwr Cyffredinol a'r Trysorlydd, ar ran Bwrdd yr Ymddiriedolwyr, yn ymwybodol, nid oes unrhyw wybodaeth sy'n berthnasol i'r archwiliad sy'n anhysbys i archwilydd Amgueddfa Cymru, ac maent wedi cymryd yr holl gamau disgwylidig er mwyn cael gwybod am unrhyw wybodaeth sy'n berthnasol i'r archwiliad, ac er mwyn sicrhau bod archwilydd Amgueddfa Cymru yn ymwybodol o'r wybodaeth honno.

2.1.3 Datganiad Llywodraethu Blynyddol

1. Cwmpas y Cyfrifoldeb

Mae'r Swyddog Cyfrifyddu a'r Ymddiriedolwyr yn gyfrifol am gynnal fframwaith llywodraethu a system o reolaeth fewnol gadarn sy'n helpu i gyflawni polisiau, amcanion a Gweledigaeth Amgueddfa Cymru fel y pennwyd gan Fwrdd yr Ymddiriedolwyr, a hynny wrth ddiogelu'r cronfeydd a'r asedau cyhoeddus y mae'r Swyddog Cyfrifyddu yn bersonol gyfrifol amdanynt yn unol â'r cyfrifoldebau a roddwyd iddo o ran Rheoli Arian Cyhoeddus Cymru.

2. Diben y Fframwaith Llywodraethu

Diben y fframwaith llywodraethu, sy'n ymgorffori'r system rheolaeth fewnol, yw rheoli risg i lefel resymol yn hytrach na dileu unrhyw risg o fethu â chyflawni polisiau, nodau ac amcanion; nid yw felly'n rhoi sicrwydd llwyr o effeithiolrwydd ond yn hytrach mae'n cynnig lefel resymol o sicrwydd. Mae'r fframwaith llywodraethu yn seiliedig ar broses barhaus o nodi a blaenoriaethu'r risgiau i gyflawni ein polisiau, ein nodau a'n hamcanion, pwyso a mesur tebygolrwydd y risgiau hyn o ddigwydd a'u heffaith petaent yn digwydd, a'u rheoli mewn ffordd effeithlon, effeithiol a darbodus. Bu'r fframwaith llywodraethu'n gweithredu gydol y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2017, a hyd at ddyddiad cymeradwyo'r adroddiad a'r cyfrifon blynyddol, ac mae'n cyd-fynd â chanllawiau'r Trysorlys. Er mwyn ategu'r fframwaith llywodraethu, rydym yn cyflwyno Fframwaith Safonau a Llywodraethu Corfforaethol i'r Ymddiriedolwyr sy'n egluro awdurdod a phwerau Bwrdd yr Ymddiriedolwyr a'r pwerau hynny sydd wedi'u dirprwyo i Bwyllgorau, cyfarwyddwyr a staff. Hefyd, mae gennym bolisiau twyll a chwythu'r chwiban sy'n destun adolygiad archwilio.

3. Y Fframwaith Llywodraethu

Mae ein trefniadau llywodraethu'n cydymffurfio'n llawn â'r Cod Llywodraethu ar gyfer y Sector Gwirfoddol a Chymunedol a gyhoeddwyd gan y Ganolfan Lywodraethu Genedlaethol ac a gymeradwywyd gan y Comisiwn Elusennau. Mae'r Ymddiriedolwyr wedi cydymffurfio â'r ddyletswydd yn adran 2 o Ddeddf Elusennau 2011 i roi sylw dyledus i ganllawiau a gyhoeddir gan y Comisiwn Elusennau ar fudd cyhoeddus. Yn yr adroddiad hwn mae adroddiad cynhwysfawr ar gyflawni budd o'r fath, fel yr amlinellir yn ein nodau a'n hamcanion.

Mae'r paragraffau canlynol yn rhoi crynodeb o'r fframwaith llywodraethu, gan gynnwys y system rheolaeth fewnol sydd wedi bod ar waith yn ystod y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2017. Disgrifir y fframwaith er mwyn adlewyrchu'r trefniadau sydd ar waith i gyflawni egwyddorion craidd llywodraethu effeithiol.

3.1 Canolbwyntio ar Ddiben Amgueddfa Cymru ac ar Ganlyniadau (Rhoi'r Dinesydd yn Gyntaf; Sicrhau Gwerth am Arian)

2016/17 oedd ail flwyddyn ein Gweledigaeth ddeng mlynedd newydd sef 'Ysbrydoli pobl, newid bywydau'. Pwrpas y Weledigaeth yw: trwy ein hamgueddfeydd a'n casgliadau ysbrydoli pobl i feithrin eu hunaniaeth a'u lles, i ddarganfod, mwynhau a dysgu'n ddwyieithog a deall lle Cymru yn y byd.

Yn ystod y flwyddyn, cyhoeddwyd ein Datganiad Llesiant, sydd ar gael ar ein gwefan, sy'n esbonio sut fydd ein Gweledigaeth a'n Hymrwymadau'n cyfrannu at y saith nod llesiant sydd yn Neddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 ac rydym yn ymroi i gyflawni ein hamcanion trwy'r pum ffordd o weithio yn y Ddeddf honno.

Defnyddir cyfres o ddangosyddion ansoddol a meintiol a fframwaith metrigau'r Weledigaeth i fonitro ein perfformiad yn erbyn yr amcanion. Mae'r Cynllun Gweithredol a metrigau cysylltiedig y Weledigaeth yn cael eu monitro gan y Cyfarwyddwyr ac mae cynnydd yn cael ei gynnwys yn Adroddiad Monitro'r Cynllun Gweithredol bob chwarter a'i gyflwyno i gyfarfodydd chwarterol y Gweithgor Cyfunol, y Pwyllgor Adolygu Perfformiad a Llywodraeth Cymru. Mae Bwrdd yr Ymddiriedolwyr yn derbyn yr wybodaeth gan y rhain bob chwarter yn Adroddiad y Cyfarwyddwr Cyffredinol, sy'n crynhoi perfformiad y chwarter.

3.2 Ymddiriedolwyr a Swyddogion yn Cydweithio i Sicrhau Diben Cyffredin gyda Rolau a Swyddogaethau Clir

Bwrdd yr Ymddiriedolwyr sy'n gyfrifol am lywodraethu, rheolaeth ariannol ac asedau'r sefydliad. Mae Bwrdd yr Ymddiriedolwyr yn cyfarfod yn rheolaidd ac yn gyhoeddus i drafod ei fusnes.

Mae Aelodau o Fwrdd Ymddiriedolwyr yr Elusen yn cael eu penodi gan Lywodraeth Cymru ac Amgueddfa Cymru, yn unol â'r niferoedd a nodir yn y Siarter Frenhinol atodol ac yn unol ag egwyddorion dethol agored fel yr argymhellir gan Adolygiad Nolan. Sefydlwyd Is-bwyllgor Penodiadau er mwyn cynorthwyo a chynghori ar y broses. Mae pob aelod newydd a benodir yn dilyn rhaglen ymsefydlu, ac yn derbyn Fframwaith Safonau a Llywodraethu Corfforaethol sy'n cynnwys llawlyfr Ymddiriedolwyr, yn fuan ar ôl cael ei benodi. Nid oes yr un aelod o Fwrdd yr Ymddiriedolwyr yn cael tâl. Cedwir manylion eu swyddi cyfarwyddwyr cwmni ac unrhyw fuddiannau arwyddocaol eraill mewn Cofrestr Buddiannau, sy'n agored i'r cyhoedd ac a gedwir yn Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd.

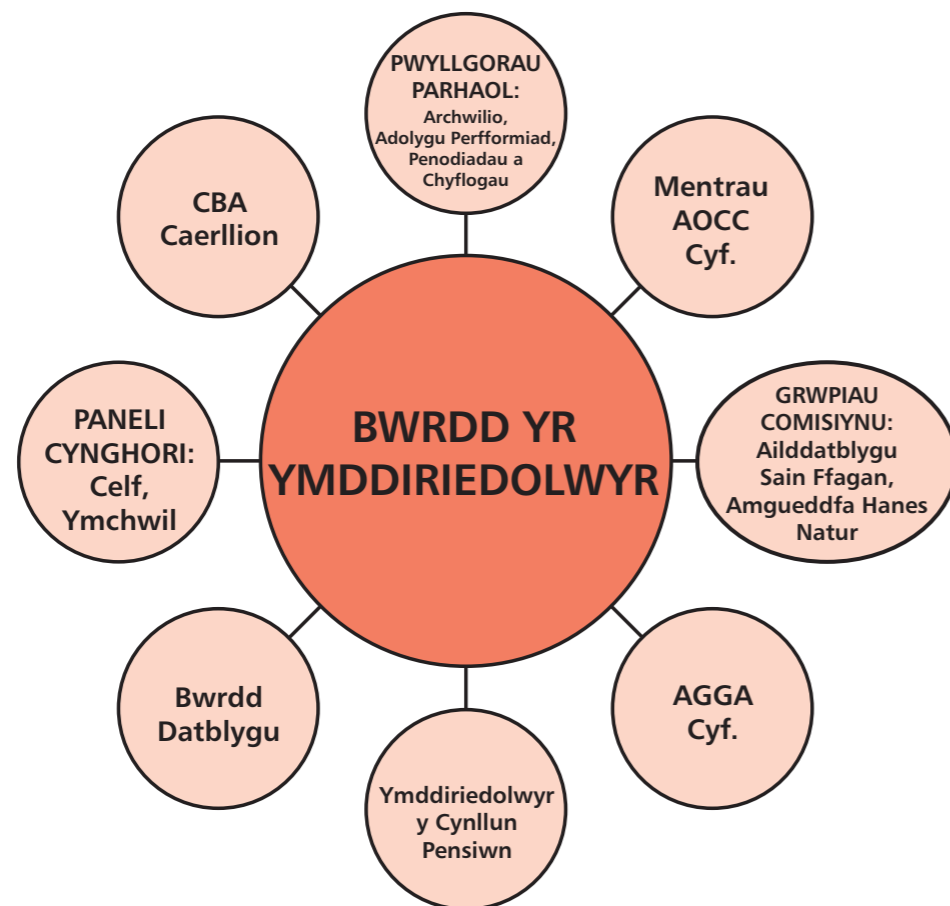
Mae rhestr o aelodau Bwrdd yr Ymddiriedolwyr gydol y flwyddyn a hyd at ddyddiad yr adroddiad hwn, gan gynnwys ymddeoliadau a phenodiadau newydd, wedi'i chynnwys yn Adroddiad y Cyfarwyddwyr yn adran 2.1.1 o'r Adroddiad Ariannol hwn. Mae'r rhestr yn nodi hefyd pa Ymddiriedolwyr sy'n aelodau o'r Pwyllgor Adolygu Perfformiad a'r Pwyllgor Archwilio. Dangosir cofnod o bresenoldeb yng nghyfarfodydd Bwrdd yr Ymddiriedolwyr isod. Cafwyd esboniadau boddhaol am bob absenoldeb.

Ymddiriedolwr	Dyddiad cyfarfod Bwrdd yr Ymddiriedolwyr 2016/17							Nifer y cyfarfodydd	Presenoldeb %	
	25 04 16 E	25 05 16	30 06 16	04 08 16 E	29 09 16	15 12 16	16 03 17			
Elisabeth Elias	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	7/7	100%	
Dr Haydn Ellis Edwards	✓	✓	✓	✓	✓	Daeth ei gyfnod i ben 30 09 16		5/5	100%	
Dr Carol Bell	✓	✗	✓	✓	✓	✓	✓	6/7	86%	
Laurie Pavelin	✓	✓	✓	✓	✗	✓	✓	6/7	86%	
Yr Athro Tony Atkins	✓	✓	✓	Amherthnasol	✓	✓	✓	6/6	100%	
Victoria Provis	✓	✓	✗	✓	✓	✓	✓	6/7	86%	
Keshav Singhal	✓	✗	✓	✓	✗	✗	✓	4/7	57%	
Yr Athro Robert Pickard	✓	✓	✗	Amherthnasol	✓	✓	✓	5/6	83%	
Dr Glenda Jones	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	7/7	100%	
Dr Hywel Ceri Jones	✓	✓	✗	✓	✗	✗	✓	4/7	57%	
Y Farwnes Kay Andrews	✓	✓	✓	Amherthnasol	✓	✓	✓	6/6	100%	
Jessica Seaton	✓	✓	✗	✓	✓	✓	✗	5/7	71%	
Carys Howell	✓	✗	✓	✓	✓	✓	✓	6/7	86%	
Rachel Hughes	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	7/7	100%	
Michael Prior	Penodwyd 01 01 17							✗	0/1	0%
Dr Catherine Duigan								✓	1/1	100%
Hywel John								✓	1/1	100%

E = electronig
Amherthnasol = eisoes wedi derbyn cworwm pleidleisiau electronig

Mae Bwrdd yr Ymddiriedolwyr yn dirprwyo rhywfaint o awdurdod i is-bwyllgorau amrywiol, yn bennaf y Pwyllgor Adolygu Perfformiad, sydd â chylch gwaith eang o fonitro materion gweithredol, a'r Pwyllgor Archwilio, sydd â chadeirydd annibynnol a phedwar aelod annibynnol arall. Mae'r pwyllgorau hyn yn cyfarfod bob chwarter ac yn adrodd i Fwrdd yr Ymddiriedolwyr. Mae'r Cylch Gorchwyl yn diffinio cylch gwaith a chyfrifoldebau pob pwyllgor yn glir.

Dangosir y berthynas rhwng y Bwrdd a'i bwyllgorau isod:

Mae'r Ymddiriedolwyr yn penodi Bwrdd Mentrau AOCC Cyf. hefyd, yr is-gwmni sy'n llywio ein gweithgareddau masnachu. Yn ogystal â chyfarwyddwyr sy'n Ymddiriedolwyr, mae cyfarwyddwyr anweithredol eraill sydd â phrofiad masnachol perthnasol yn cael eu penodi. Mae Adroddiad y Cyfarwyddwyr yn adran 2.1.1 o'r Adroddiad Ariannol yn cynnwys rhestr o'r Aelodau hynny o'r Bwrdd.

Yr Uwch Dîm Rheoli, sy'n cynnwys y cyfarwyddwyr, sy'n arwain a rheoli materion gweithredol beunyddiol, ac mae eu manylion i'w gweld yn yr adroddiad hwn hefyd. Penodir yr holl Gyfarwyddwyr trwy gystadleuaeth agored ac maent yn cael eu cyflogi dan Amodau a Thelerau Cyflogaeth Safonol, sy'n berthnasol i'r holl staff ac eithrio'r Cyfarwyddwr Cyffredinol. Caiff telerau penodi'r Cyfarwyddwr Cyffredinol eu cytuno â Llywodraeth Cymru.

3.3 Hyrwyddo Gwerthoedd Amgueddfa Cymru ac Arddangos Gwerthoedd Llywodraethu Da Trwy Gynnal Safonau Uchel o Ymddygiad ac Ymarweddiad

Rydym yn cefnogi saith egwyddor bywyd cyhoeddus yr Arglwydd Nolan ac yn cymeradwyo Cod Moeseg Cymdeithas yr Amgueddfeydd ac yn ymroi i sicrhau bod ein holl weithwyr ac Ymddiriedolwyr yn dilyn yr egwyddorion hyn. Disgwylir i'r holl Ymddiriedolwyr gydymffurfio'n llawn â'n Cod Ymddygiad, sydd wedi'i gymeradwyo gan Fwrdd yr Ymddiriedolwyr.

Mae'r holl staff yn cael hyfforddiant cynefino corfforaethol, sy'n darparu gwybodaeth am bob math o bolisiau, gweithdrefnau a rheoliadau gan gynnwys y rhai sy'n ymwneud â rheolaeth ariannol, iechyd a diogelwch, y Gymraeg, cydraddoldeb a rheoli gwybodaeth. Mae'r Rheoliadau Ariannol, polisiau a gweithdrefnau ar gael ar ein Mewnwyd i bob aelod o staff. Rydym yn parhau i fuddsoddi amser ac adnoddau i gynnal cyfleoedd datblygu a hyfforddi (ffurfiol ac anffurfiol) i weithwyr. Mae gennym broses Adolygu a Datblygu Perfformiad, sy'n darparu adolygiad strwythuredig i staff o'u hamcanion personol, eu perfformiad yn erbyn yr amcanion hynny a'r cyfle i nodi anghenion a dyheadau datblygu.

Rydym yn annog gwirfoddolwyr, profiad gwaith, lleoliadau a phrentisiaethau. Mae'r holl wirfoddolwyr yn dilyn rhaglen gynefino sy'n cynnwys iechyd a diogelwch perthnasol i'r rôl a'r adran y maent yn gwirfoddoli ynddi.

Rydym yn disgwyl i bob aelod o staff ymddwyn yn onest a chywir bob amser, a diogelu'r adnoddau cyhoeddus sydd dan ei ofal. Rydym yn ystyried twyll neu ladradd o unrhyw fath – faint bynnag ei werth – yn gwbl annerbyniol, ac mae'r polisiau canlynol ar waith i atal achosion o'r fath ac i ymdrin â hwy.

- Polisi Chwythu'r Chwiban
- Polisi Twyll a Llygredd
- Polisiau Adnoddau Dynol ar ddisgyblu staff sy'n gysylltiedig ag achosion o'r fath.

O dan y Polisi Twyll a Llygredd, cyfrifoldeb rheolwyr llinell a chyfarwyddwyr yw sicrhau bod ganddynt system reolaeth fewnol ddigonol yn eu meysydd cyfrifoldeb a bod dulliau rheoli'n gweithredu'n effeithiol.

Ni chodwyd unrhyw faterion yn ystod y flwyddyn o dan ein Polisi Chwythu'r Chwiban. Cafodd ein polisiau ar Chwythu'r Chwiban a Thwyll a Llygredd eu hadolygu a'u cymeradwyo gan y Pwyllgor Archwilio ym mis Mai 2016, yn unol â'r cylch adolygu arferol tair blynedd.

Mae gennym God Ymarfer ar gyfer Cwynion, sy'n nodi'r trefniadau ar gyfer ymdrin â chwynion. Ymchwilir yn llawn i bob agwedd ar gwynion, a chaiff camau unioni addas eu nodi a'u gweithredu, gan gynnwys newidiadau i weithdrefnau lle y bo'n briodol.

Yn 2016/17, ymwelodd 1.55 miliwn o bobl â'r amgueddfeydd. Rydym yn ystyried diogelwch staff ac ymwelwyr o ddirif ac mae gennym gyfres o bolisiau a gweithdrefnau ar waith i gefnogi hyn, gan gynnwys Polisi Amddiffyn Plant.

3.4 Gwneud Penderfyniadau Clir a Gwybodus Sy'n Destun Proses Graffu a Rheoli Risg Effeithiol

Mae'r cyfrifoldeb dros wneud penderfyniadau sy'n ymwneud â'n swyddogaethau wedi'i nodi'n glir yn y Siarter Frenhinol. Mae'n disgrifio'r swyddogaethau a'r berthynas rhwng Bwrdd yr Ymddiriedolwyr a Phwyllgor yr Ymddiriedolwyr a dirprwyo swyddogaethau i swyddogion gweithredol eraill.

Bydd Bwrdd yr Ymddiriedolwyr yn gwneud pob penderfyniad ar sail adroddiadau ac ystyriaeth o'r goblygiadau cyfreithiol ac ariannol a'r risgiau allweddol sy'n gysylltiedig â'r penderfyniad hwnnw. Mae cyfarfodydd y Bwrdd yn gyfarfodydd cyhoeddus a chyhoeddir cofnodion ar ein gwefan i sicrhau tryloywder.

3.4.1 Rheoli Risg

Cyfrifoldeb y cyfarwyddwyr a'r penaethiaid adran yw rheoli risg o ddydd i ddydd, a chaiff adolygiadau ac asesiadau ffurfiol eu cynnal yn rheolaidd gan y Grŵp Rheoli Risg. Mae'r Pwyllgor Adolygu Perfformiad a'r Pwyllgor Archwilio yn craffu ar yr adolygiadau hyn. Trwy fanteisio ar brofiad yr Archwilyr Mewnol, sy'n mynychu cyfarfodydd y Grŵp Rheoli Risg, a thrwy brofiad aelodau annibynnol y Pwyllgor Archwilio, caiff y broses ei diwygio'n rheolaidd.

Mae'r Polisi Rheoli Risg yn egluro'r fframwaith a swyddogaethau a chyfrifoldebau mewn perthynas â rheoli risg, ynghyd â chanllawiau ar adnabod, asesu, monitro a rheoli risg. Sefydlwyd y Polisi, gyda chymorth yr Archwilyr Mewnol, gan gyfeirio'n benodol at Lyfr Oren Trysorlys Ei Mawrhydi ar reoli risg a llawlyfr Llywodraeth Cymru ar reoli risg, *Hanfodion Risg*. Cafodd y polisi ei adolygu a'i gadarnhau yn ystod 2016/17.

Mae Grŵp Rheoli Risg trawsadrannol penodedig yn cynnal adolygiad Rheoli Risg trylwyr, gan edrych ar gynnydd ac effeithiolrwydd y dulliau rheoli risgiau mawr. Mae'r grŵp yn cadw Cofrestr Risg Strategol, gan flaenoriaethu'r holl risgiau yn ôl y tebygolrwydd y gallai'r risg ddigwydd a'i heffeithiau posibl. Mae'r grŵp yn adolygu Cofrestr Risg Cyfadranol yn rheolaidd ac yn ymgysylltu â phob cyfarwyddwr a phennaeth adran ynghylch newidiadau i fygythiadau posibl, a sicrhau bod trefniadau rheoli risg wedi bwrw gwreiddiau ar draws y sefydliad cyfan. Mae nodi a rheoli risgiau yn eitem sefydlog ar agendâu cyfarfodydd cyfadranol a chyfarfodydd yr Uwch Dîm Reoli hefyd. Cedwir Cofrestr Risg ar wahân ar gyfer yr is-gwmni masnachu, y cwmni menter ar y cyd, y Cynllun Pensiwn a gydol oes pob project mawr.

Ar ddiwedd project, caiff y Gofrestr Risg ei hasesu a chaiff pob risg sy'n parhau ei throsglwyddo i'n prif gofrestrau.

Mae'n bosibl y gofynnir i'r grŵp ystyried risgiau posibl penodol hefyd a nodir gan Fwrdd yr Ymddiriedolwyr a'r pwyllgorau Adolygu Perfformiad ac Archwilio. Hefyd, mae'r pwyllgorau Adolygu Perfformiad ac Archwilio'n adolygu'r newidiadau i'r Gofrestr Risg Strategol a materion a drafodir yng nghyfarfodydd chwarterol y Grŵp, yn ogystal â chymau lliniaru a gymerir yn erbyn y risgiau mwyaf.

Mae aelodau'r Grŵp Rheoli Risg yn cynnwys y Pennaeth Archwilio Mewnol sy'n gymorth i allu ystyried materion sy'n peri pryder mewn cyrff eraill. Mae rhaglen waith yr Archwilydd Mewnol yn croesgyfeirio'n benodol at y risgiau a nodwyd, a hefyd yn cael ei llywio gan y Gyfarwyddiaeth a'r Pwyllgor Archwilio.

Cynhaliwyd Archwiliad Mewnol o'n Fframwaith Rheoli a Sicrhau Risg yn ystod 2016/17, a ddaeth i'r casgliad y gallai'r Bwrdd fod yn weddol sicr bod y rheolaethau y mae'r sefydliad yn dibynnu arnynt i reoli'r maes hwn wedi'u cynllunio'n briodol a'u rhoi ar waith yn gyson. Nodwyd rhai materion yr ydym yn mynd i'r afael â nhw. Cytunodd y Grŵp Rheoli Risg ar dempled cofrestr risg newydd ym mis Mawrth 2017, a chwblhawyd y gwaith o ail-eirio'r risgiau ar y Gofrestr Risg Strategol cyn eu trosglwyddo i'r templed newydd ym mis Ebrill 2017. Bydd y Cofrestr Risg Isadrannol yn cael eu hadolygu a'u diweddarau yn 2017/18.

Mae bygythiadau i ddiogelwch ein holl asedau yn risg sylfaenol, sy'n gofyn am gamau lliniaru. Y risg sylweddol arall yw gostyngiad mewn incwm oherwydd gostyngiadau mewn cymorth grant ac erydiad y cyllid sydd ar gael mewn termau real, sy'n cael ei liniaru gan raglen arbedion a chynhyrchu incwm. Mae'r risgiau hyn yn cael eu hadolygu'n rheolaidd gan yr archwilydd mewnol, y Grŵp Rheoli Risg a Bwrdd yr Ymddiriedolwyr.

3.4.2 Diogelwch Gwybodaeth

Mae gennym weithdrefnau diogelwch gwybodaeth i sicrhau cyfrinachedd, cywirdeb ac argaeledd gwybodaeth sy'n cael ei chadw a'i phrosesu gennym, a sicrhau ein bod yn cydymffurfio â'r Ddeddf Diogelu Data a'r Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth. Yn eu plith, mae'r canlynol:

- y cyfarwyddwyr sy'n gyfrifol am awdurdodi a rheoli'r holl gyfryngau symudol
- Polisi Diogelwch Gwybodaeth
- Polisi Diogelu Data
- canllawiau a pholisi ar ymdrin â gwybodaeth a roddir i bob aelod o staff
- parhau i gydymffurfio'n statudol â'r Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth a deddfau Diogelu Data, ac adrodd am hynny
- y Pwyllgor Adolygu Perfformiad a'r Pwyllgor Archwilio yn derbyn adroddiadau ac yn adolygu'r trefniadau trin data

Mae ein polisiau a'n gweithdrefnau Diogelwch Gwybodaeth yn cael eu hadolygu fel rhan o'r broses o baratoi ar gyfer ardystiad Hanfodion Seibr a Mwy/IASME. Mae'r Grŵp Strategaeth Gwybodaeth eisoes wedi adolygu a chymeradwyo'r Polisi Diogelwch Gwybodaeth.

Mae'r Pwyllgor Archwilio yn cael adroddiad blynyddol mewn perthynas â chydymffurfiaeth â'r Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth a'r Ddeddf Diogelu Data.

Adroddwyd am un digwyddiad yn ymwneud â data personol i Swyddfa'r Comisiynydd Gwybodaeth yn 2016/17, oedd yn ymwneud ag anfon neges e-bost i'r person anghywir trwy esgeulustod. Rhoddwyd gwybod i'r person dan sylw ar unwaith ac rydym wedi diweddarau'r gweithdrefnau er mwyn sicrhau na fydd hyn yn digwydd eto. Penderfynodd Swyddfa'r Comisiynydd Gwybodaeth nad oedd angen cymryd unrhyw gamau pellach.

Mae 'Stôr', sef ein system rheoli dogfennau a chofnodion electronig, bellach ar waith ar ôl cwblhau'r cynllun peilot yn 2015/16, ac mae'n darparu storfa ar gyfer dogfennau corfforaethol, cyllid a TG. Aeth gwefan newydd ar gyfer polisiau a gweithdrefnau yn 'fyw' yn ystod y flwyddyn. Mae Stôr yn darparu:

- strwythur wybodaeth safonol er mwyn cynnal diogelwch angenrheidiol tra'n sicrhau bod ein data ar gael i bob aelod o staff a chymunedau defnyddwyr

- darparu ymateb syml, cyflym ac awdurdodol i ymholiadau o dan y Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth a'r Ddeddf Diogelu Data.

3.5 Datblygu Capasiti a Gallu Ymddiriedolwyr a Swyddogion i fod yn Effeithiol

Llywodraeth Cymru ac Amgueddfa Cymru sy'n penodi'r Ymddiriedolwyr. Darperir cynllun cynefino ffurfiol i'r Ymddiriedolwyr ar ôl eu penodi. Rhoddir hyfforddiant pellach yn ôl yr angen yn ystod y flwyddyn.

Mae pob aelod o'r Bwrdd yn cwrdd â'r Llywydd yn ffurfiol fel rhan o broses adolygu chwe-misol, ac mae'r Llywydd wedyn yn cyflwyno adroddiad i Fwrdd yr Ymddiriedolwyr.

Mae'r system rheoli ariannol yn seiliedig ar fframwaith o wybodaeth reoli reolaidd, rheoliadau, polisiau a gweithdrefnau a system ddirprwyo ac atebolrwydd. Caiff hyn ei lywio gan ein Dogfen Fframwaith, arferion gorau a Rheoli Ariannol Cyhoeddus Cymru. Mae'n cynnwys:

- rhagfynegi a monitro cyllidebau, gydag adroddiadau ariannol rheolaidd sy'n nodi'r gwariant gwirioneddol a'r rhagolygon gwariant yn erbyn cyllidebau
- cynlluniau gwariant cyfalaf a wedi'u diffinio'n glir
- disgyblaethau rheoli projectau ffurfiol
- ymgynghoriadau rheolaidd a chynnwys archwilio mewnol gydol y broses o ddatblygu neu gyflwyno newidiadau i systemau
- cysylltiad agos â'r archwilydd allanol
- gofyn am gyngor arbenigol lle y bo'n briodol
- adroddiadau rheolaidd i Fwrdd yr Ymddiriedolwyr, is-bwyllgorau a Llywodraeth Cymru
- adolygiadau rheoli cyson.

3.6 Ymgysylltu â Phobl Leol a Rhanddeiliaid Eraill i Sicrhau Atebolrwydd Cyhoeddus Cadarn

Rydym yn gweithredu rhaglen ymgysylltu ac ymgynghori â'r cyhoedd yn unol â'r Siarter Frenhinol a'n Cynllun a Pholisi Ymgynghori.

Mae cydweithrediad tymor hir gyda phartneriaid y trydydd sector a'r sector cyhoeddus wedi arallgyfeirio ac ehangu ein rhaglenni cyhoeddus dros y chwe blynedd diwethaf. Mae gweithio gyda'n gilydd yn cynnig cyfleoedd i gydgyllunio'n strategol ar raglenni gwirfoddoli ar draws sefydliadau. Rydym wedi sefydlu sawl fforwm ymgysylltu gan gynnwys Fforwm Amrywiaeth, Fforwm Athrawon, Fforwm Addysg Oedolion a Fforwm Crefftau. Mae'r Fforwm Gwirfoddoli'n darparu cytundebau partneriaeth â'r Wallich, Diverse Cymru, Cyngor Gweithredu Gwirfoddol Cymru, Gwasanaethau Gwirfoddol Caerdydd, Quest Support, NewLink Wales ac eraill. Hefyd, rydym wedi sefydlu Fforymau Ieuenctid ym mhob un o'n hamgueddfeydd, sy'n rhoi cyfle i bobl ifanc gymryd rhan yn ein gwaith.

Rydym yn gweithio gyda Llywodraeth Cymru fel aelod o'r Gweithgor sy'n datblygu Strategaeth Amgueddfeydd Cymru.

Mae gennym Strategaeth Gyfathrebu sydd â'r nod o hyrwyddo'r sefydliad, ein Gweledigaeth, ein hamcanion a'n blaenoriaethau. Rydym yn defnyddio mwy a mwy ar rwydweithiau cymdeithasol, gan gynnwys Twitter a Facebook, i gyfathrebu â chynulleidfaoedd targed. Cyhoeddir datganiadau i'r wasg yn rheolaidd er mwyn hyrwyddo gweithgareddau ac mae tanysgrifwyr yn derbyn e-gylchlythyr misol.

Rydym yn cydnabod pwysigrwydd cyfathrebu mewnol ac yn parhau i roi'r Cynllun Cyfathrebu Mewnol ar waith. Rydym yn darparu gwybodaeth i staff yn electronig ac wyneb yn wyneb hefyd er mwyn sicrhau eu bod yn cyfrannu at benderfyniadau ac yn ymwybodol ohonynt.

Rydym yn cydnabod undebau llafur ac mae'r rheolwyr wedi cyfarfod ac ymgynghori â nhw'n gyson yn ystod y flwyddyn. Gwahoddwyd cynrychiolwyr yr undebau i Bwyllgor Gweithgor y Staff ar Adnoddau Dynol ac Ariannol.

Mae gennym gynllun cyhoeddiadau a gall rhanddeiliaid weld amrywiaeth eang o gyhoeddiadau, polisiau a gweithdrefnau yn ogystal â chofnodion y Bwrdd a datganiadau ariannol ar ein gwefan.

4. Adolygu Effeithiolrwydd

Y Cyfarwyddwr Cyffredinol, sef y Swyddog Cyfrifyddu, sy'n gyfrifol am adolygu effeithiolrwydd y fframwaith llywodraethu, gan gynnwys y system rheolaeth fewnol a threfniadau chwythu'r chwiban. Mae gwaith yr archwilywyr mewnol ac allanol, cynghorwyr proffesiynol eraill a'r Uwch Dîm Rheoli, sy'n gyfrifol am ddatblygu a chynnal y fframwaith rheoli mewnol, a sylwadau archwilywyr allanol yn eu llythyr rheoli ac adroddiadau eraill, yn llywio'r gwaith o adolygu effeithiolrwydd y fframwaith llywodraethu. Mae sylwadau gan yr archwilywyr allanol yn eu llythyr rheoli ac mewn adroddiadau eraill yn llywio'r adolygiad hefyd.

Hysbyswyd y Swyddog Cyfrifyddu am effeithiolrwydd y fframwaith llywodraethu gan yr Ymddiriedolwyr, y Pwyllgor Archwilio a'r cyfarwyddwyr, ac mae cynlluniau i fynd i'r afael â materion a sicrhau gwelliannau parhaus i'r system ar waith. Darperir rhagor o wybodaeth am y cynlluniau hyn yn adran 5, Materion Llywodraethu a Gwelliannau ar gyfer y Dyfodol isod, sy'n nodi hefyd na chododd unrhyw faterion sylweddol yn ymwneud â llywodraethu neu reolaeth fewnol yn ystod y flwyddyn.

Caiff holiaduron gwerthuso eu llenwi gan y Bwrdd a'r Pwyllgor Archwilio ddwywaith y flwyddyn. Yn ogystal, cynhelir arfarniadau gydag Ymddiriedolwyr unigol gan y Llywydd ddwywaith y flwyddyn.

Yn 2015/16 cafodd holiaduron gwerthuso eu cwblhau gan y Bwrdd a'r Pwyllgor Archwilio. Roedd y canfyddiadau'n gadarnhaol ar y cyfan. Bydd y gwerthusiadau nesaf yn cael eu cwblhau yn 2017/18.

Rydym wedi sefydlu'r prosesau canlynol i ategu'r fframwaith rheoli risgiau er mwyn cynnal fframwaith llywodraethu effeithiol a system effeithiol o reolaeth fewnol:

- Rheoliadau ariannol, polisïau a threfniadau gweinyddol manwl gan gynnwys didoli dyletswyddau a gwahanol lefelau o awdurdod dirprwyedig; systemau cyllido cynhwysfawr; a chanllawiau rheoli buddsoddiadau cyfalaf wedi'u diffinio'n glir a'u monitro.
- Prosesau rheoli mewnol megis monitro ac adrodd am berfformiad, cyfarfodydd adrannol a briffiau cyfarwyddwyr.
- Mae'r Pwyllgor Archwilio'n ystyried cwmpas y rhaglen archwilio fewnol ac yn derbyn adroddiadau gan archwilywyr mewnol ac allanol. Mae'r Pwyllgor yn cyfarfod bob chwarter ac mae Bwrdd yr Ymddiriedolwyr yn ystyried cofnodion y cyfarfod a hefyd adroddiad gan y Cadeirydd Annibynnol.
- Adroddiadau rheolaidd gan yr Archwilydd Mewnol gan gynnwys ei farn annibynnol ar ba mor ddigonol ac effeithiol yw'r system rheolaeth fewnol, ynghyd ag argymhellion ar gyfer gwella.
- Adroddiad blynyddol gan yr Archwilydd Mewnol. Ar sail gwaith archwilio mewnol ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2017, daeth yr Archwilydd Mewnol i'r casgliad fod gennym fframwaith rheoli risg, llywodraethu a rheolaeth fewnol digonol ac effeithiol, ond mae angen rhagor o welliannau er mwyn sicrhau bod y fframwaith yn parhau i fod yn ddigonol ac effeithiol.
- Mae'r Archwilydd Mewnol yn cynnal adolygiad o gydymffurfiaeth gydag egwyddorion y Cod Llywodraethu Da ar gyfer y Trydydd Sector yng Nghymru bob tair blynedd; cynhaliwyd yr adolygiad diweddaraf ddechrau 2017/18 a gadarnhaodd ein bod yn cydymffurfio â'r Cod.
- Mae Swyddfa Archwilio Cymru, ein harchwilydd allanol, yn darparu Llythyr Rheoli sy'n crynhoi'r gwaith a wnaed mewn perthynas â'r datganiadau ariannol. Mae'r Pwyllgor Archwilio'n adolygu hyn ac yn cyflwyno adroddiad i Fwrdd yr Ymddiriedolwyr.
- Mae ffynonellau sicrwydd eraill yn cael eu hystyried gan gynnwys adroddiadau gan y Comisiwn Elusennau, Arolygwyr Treth Tirlenwi, Arolygiaeth Diogelwch Pyllau Glo a Buddsoddwyr mewn Pobl.

5. Materion Llywodraethu a Gwelliannau ar gyfer y Dyfodol

Ni chododd unrhyw faterion llywodraethu neu reolaeth fewnol arwyddocaol yn ystod y flwyddyn. Cefnogir hyn gan Adroddiad Blynyddol yr Archwilywyr Mewnol.

Yn ystod 2016/17, fe wnaethom barhau i weithredu ein Gweledigaeth ddeng mlynedd, y cytunwyd arni gan y Bwrdd, ym mis Mawrth 2015. Yr her i ni yw cyflawni'r Weledigaeth yng nghyd-destun yr hinsawdd economaidd sydd ohoni ac, yn benodol, y gostyngiadau yn y cymorth grant gan Lywodraeth Cymru a'r diffyg sicrwydd ynghylch lefelau cymorth grant yn y dyfodol. Wrth symud ymlaen, byddwn yn:

- sicrhau bod Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) yn cael ei hintegreiddio ar draws y sefydliad

- adolygu ein strwythurau ymhellach i gefnogi'r gwaith o gyflawni'r Weledigaeth newydd o fewn yr adnoddau sydd ar gael
- parhau i gynyddu'r incwm a gynhyrchir a chyflawni prosiectau incwm masnachol
- gweithredu Safonau'r Gymraeg
- gweithredu'r Strategaeth Adnoddau Dynol
- datblygu a gweithredu'r Strategaeth Hyfforddi a Datblygu
- gwella prosesau ar draws y sefydliad, gan gynnwys gweithredu systemau newydd
- sicrhau cydymffurfiaeth â'r Rheoliadau Cyffredinol Diogelu Data newydd
- ennill ardystiad Hanfodion Seibr a Mwy/IASME
- cyflawni gwaith ailddatblygu Sain Ffagan Amgueddfa Werin Cymru.

Bydd proses fonitro a chraffu gadarn yn allweddol i lwyddiant hyn, er mwyn sicrhau ein bod yn gwneud newidiadau ac arbedion gan amharu cyn lleied ag sy'n bosibl ar y gwasanaethau a ddarperir.

6. Ardystio'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol

Dros y flwyddyn i ddod, rydym yn bwriadu cymryd camau i fynd i'r afael â'r materion uchod er mwyn gwella ein trefniadau llywodraethu ymhellach. Rydym yn fodlon y bydd y camau hyn yn mynd i'r afael â'r angen i gyflwyno gwelliannau a byddwn yn monitro'r dulliau o'u cyflwyno a'u gweithredu fel rhan o'n hadolygiad nesaf.

David Anderson

Swyddog Cyfrifyddu a Chyfarwyddwr Cyffredinol
Cymeradwywyd a llofnodwyd ar 13 Gorffennaf 2017

Laurie Pavelin

Trysorydd, ar ran Bwrdd yr Ymddiriedolwyr
Cymeradwywyd a llofnodwyd ar 13 Gorffennaf 2017

Adran 2.2 Adroddiad ar Daliadau Cydnabyddiaeth a Staff

Cyfle Cyfartal

Mae gennym amrywiaeth o bolisiau sy'n cefnogi ein cydymffurfiaeth â Deddf Cydraddoldeb 2010, sy'n rhoi Dyletswydd Gyffredinol statudol ar bob sefydliad yn y sector cyhoeddus i roi sylw dyledus i'r angen i ddileu gwahaniaethu ac aflonyddu anghyfreithlon a hyrwyddo cyfle cyfartal rhwng dynion a menywod mewn cyflogaeth ac wrth ddarparu gwasanaethau i'r cyhoedd.

Rydym wedi parhau i gyflwyno sesiynau hyfforddi a datblygu ar Urddas yn y Gwaith i staff yn 2016/17. Darparwyd hyfforddiant ar gydraddoldeb hefyd, er mwyn codi ymwybyddiaeth a gwella'r gwasanaeth a gynigir. Roedd y cyrsiau'n cynnwys rhai a ddarparwyd gan Gymdeithas Syndrom Down, Open up to Autism, Stonewall a Vocal Eyes ac mae llawer o staff wedi'u hyfforddi fel Ffrindiau Dementia.

Eleni eto, cynhaliwyd digwyddiadau megis mis Hanes LHDT a Mis Hanes Pobl Dduon gyda digwyddiadau llwyddiannus wedi'u cynnal yn Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd ac Amgueddfa Genedlaethol y Glannau, yn ogystal â'r digwyddiad blynyddol Swansea Sparkle yn Amgueddfa Genedlaethol y Glannau ym mis Tachwedd. Rydym hefyd yn gweithio gydag ystod eang o bartneriaid cymunedol ar ein rhaglen Ein Hamgueddfa yn Sain Ffagan sy'n cael ei hariannu gan Sefydliad Paul Hamlyn ac yn ehangu'r gwaith hwn ar draws Amgueddfa Cymru. Nod y project yw darparu lleoliadau i wirfoddolwyr ar gyfer pobl o gefndiroedd amrywiol er mwyn dod ag amgueddfeydd a chymunedau ynghyd.

Polisiau ar gyfer Gweithwyr Cyflogedig Anabl

Mae gennym gynllun gwarantu cyfweliad sy'n anelu at drin ymgeiswyr anabl yn gyfartal yn y broses recriwtio. Bydd unrhyw ymgeisydd anabl sy'n bodloni'r gofynion sylfaenol ar gyfer y swydd yn cael ei wahodd yn awtomatig i gyfweliad.

Mae gennym bolisiau ar waith i gefnogi gweithwyr cyflogedig anabl i wneud cais am addasiadau rhesymol yn y gweithle. Os bydd unrhyw nodwedd ffisegol o'r gweithle yn rhoi aelod anabl o staff dan anfantaes sylweddol o gymharu â phobl nad ydynt yn anabl, gellir gwneud cais er mwyn rhoi camau ar waith i atal hyn. Gellir gwneud trefniadau gan gynnwys, er enghraifft, newidiadau i batrymau gwaith, cynnwys neu ddyluniad y swydd, cynllun ystafell a math o ddodrefn, a chyfarpar neu feddalwedd TG arbenigol.

Mae ein Polisi Hyfforddi a Datblygu ar gael i bob aelod o staff beth bynnag yw eu nodweddion gwarchoddedig. Gellir gwneud addasiadau rhesymol hefyd i ddileu rhwystrau ar gyfer cyfranogi yn ein rhaglenni dysgu a datblygu i staff.

Ymgynghori â Staff

Rydym yn parhau i gydymffurfio â rheoliadau Gwybodaeth ac Ymgynghori 2005 gan ymgynghori â staff, yn uniongyrchol a thrwy undebau cydnabyddedig, ar newidiadau mawr yn y sefydliad. Cynhelir cyfarfodydd Fforwm Staff misol rhwng y rheolwyr a chynrychiolwyr undebau llafur cydnabyddedig i drafod materion o bwys, ac adroddir yn ffurfiol ar gofnodion y cyfarfodydd hyn i'r Uwch Dîm Rheoli. Mae cynrychiolwyr yr undebau a gydnabyddir gennym yn bresennol yng nghyfarfodydd misol Gweithgor y Staff, gan sicrhau amgylchedd clir ac agored. Ategir y gofyniad cyfreithiol hwn i ymgynghori gan amrywiol ddulliau, er enghraifft cyfarfodydd staff, cyfarfodydd adran, gweithgorau, gohebiaeth dros yr e-bost a'r Fewnrwyd a dulliau anffurfiol o gyfathrebu fel y bo'n briodol.

Rydym wedi parhau i ymgynghori â staff ac undebau llafur ar newidiadau mawr y mae'r sefydliad yn eu hwynebu. Y blaenoriaethau yn 2016/17 oedd y newidiadau i'r taliadau premiwm, adolygu trefniadau gweithio ar benwythnosau i staff blaen y tŷ a rhaglen arbedion.

Cynhaliwyd sesiynau briffio i'r staff ym mhob un o'n hamgueddfeydd er mwyn hysbysu staff am y newidiadau yn ein sefyllfa ariannol ac am yr opsiynau sy'n cael eu hystyried gan yr Uwch Dîm Rheoli. Hefyd, mae'r Cyfarwyddwr Cyffredinol hefyd yn anfon gohebiaeth reolaidd at y staff i roi'r wybodaeth ddiweddaraf iddynt am unrhyw ddatblygiadau pellach.

Hyfforddi staff

Rydym yn parhau i fuddsoddi amser ac adnoddau i ddarparu cyfleoedd datblygu a hyfforddiant (ffurfiol ac anffurfiol) i'n gweithwyr cyflogedig. Rydym wedi clustnodi statws Buddsoddwyr mewn Pobl fel ffon fesur allanol hollbwysig o'r ymrwymiad hwn. Mae pob un o'n hamgueddfeydd, ar wahân i Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd, wedi ennill statws Buddsoddwr mewn Pobl. Ar hyn o bryd rydym yn gweithio tuag at achrediad Buddsoddwyr mewn Pobl ar gyfer Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd a'r Ganolfan Gasgliadau Genedlaethol. Cynhaliwyd gweithdy Codi'r Safon gyda'r Adran Adnoddau Dynol ac mae gweithdai pellach wedi'u trefnu ar gyfer yr Uwch Dîm Reoli a'r Penaethiaid Adran gyda holiadur staff i ddod. Bydd gwaith asesu sy'n defnyddio'r meini prawf newydd Buddsoddwyr mewn Pobl (6ed cenhedlaeth) yn cael ei gynnal yn 2017/18.

Yn ystod 2016/17 cynigiwyd hyfforddiant i'r staff i mewn amrywiaeth eang o feysydd. Roedd y rhain yn cynnwys datblygu arweiniad a rheoli, datblygiad proffesiynol a hyfforddiant seiliedig ar sgiliau. Rydym hefyd yn cynnig cyrsiau mewn meysydd fel urddas yn y gwaith, cydraddoldeb ac amrywiaeth ac iechyd a diogelwch i sicrhau cydymffurfiaeth â deddfwriaeth gysylltiedig, yn ogystal â chyfleoedd datblygu personol yn ôl yr angen.

Datblygwyd cynllun prentisiaeth yn Big Pit er mwyn hyfforddi Tywysyddion Pyllau Glo gan ei bod hi'n fwyfwy anodd recriwtio gweithwyr i'r swyddi hyn. Mae'n rhan o gynllun olyniaeth Big Pit a bydd y rhaglen brentisiaeth sydd eisoes ar droed yn parhau am bum mlynedd. Mae dau brentis eisoes wedi dechrau gweithio, a disgwylir i ddau arall ymuno â ni ym mis Medi 2017.

Data Absenoldeb Salwch

Mae gennym bolisiau i gefnogi rheoli absenoldeb o'r gwaith ac ystyrir bod unrhyw absenoldeb dros 28 diwrnod yn olynol yn absenoldeb tymor hir. Mae pob absenoldeb yn cael ei gofnodi a'i fonitro gan reolwyr llinell a'r Adran Adnoddau Dynol. 5.5% oedd lefel yr absenoldeb ar gyfer y flwyddyn hyd 31 Mawrth 2017 (4.6% yn 2015/16).

I gefnogi ein prosesau rheoli absenoldeb o'r gwaith ac i hybu lles ein staff, rydym yn darparu Rhaglen Cymorth i Staff, sef gwasanaeth annibynnol a chyfrinachol am ddim sydd ar gael i bob aelod o staff. Mae'n cynnig cyngor, gwybodaeth, cwmsela arbenigol a chefnogaeth. Ymhlith y gwasanaethau a gynigir, mae cwmsela dros y ffôn, adnoddau i reolwyr, gwybodaeth a chynghor am ystod eang o faterion, cwmsela wyneb yn wyneb a gwasanaeth gwybodaeth ar-lein.

Adroddiad ar Dâl

Mae gennym system gyflogau a graddfeydd y cytunwyd arnynt ac a gyflwynwyd er mwyn sicrhau triniaeth deg a chyfiawn i bawb. Mae'n cwmpasu pob gweithiwr, ac eithrio'r Cyfarwyddwr Cyffredinol, gan mai Llywodraeth Cymru sy'n cytuno ar delerau ac amodau ei benodiad ef.

Bob blwyddyn, rydym yn ystyried ein pecyn cyflogau ac yn datblygu cynnig cylch cyflog a gyflwynir i Lywodraeth Cymru i'w gymeradwyo ac sy'n sail i drafodaethau gyda'r undebau llafur cydnabyddedig. Mae pecyn cyflogau ac amodau newydd y sefydliad cyfan yn deillio o hyn. Rhaid cydymffurfio â'r pecyn hwn tan y cylch trafod nesaf. Mae cynyddrannau blynyddol o dan y cylch cyflog yn dibynnu ar y system o adolygiadau datblygiad personol.

Mae cyflog y Cyfarwyddwr Cyffredinol yn cynnwys cyflog sylfaenol a bonws blynyddol posibl. Y Pwyllgor Penodiadau a Chyflogau sy'n cynnwys y Llywydd, yr Is-lywydd, y Trysorydd, a'r Ymddiriedolwyr Victoria Provis a Dr Glenda Jones, sy'n cytuno ar swm unrhyw fonws. Adolygir perfformiad y Cyfarwyddwr Cyffredinol yn erbyn amcanion a bennwyd ymlaen llaw. Yna bydd y Pwyllgor yn ystyried y gwerthusiad hwn, gan roi sylw dyledus i ganllawiau a gyhoeddwyd gan Lywodraeth Cymru.

Rhestrir y cyfarwyddwyr ar dudalen 15. Mae rhagor o fanylion am eu taliadau a'u buddion pensiwn i'w gweld isod ac mae'r wybodaeth honno'n destun archwiliad. Nid oes unrhyw un o'r Cyfarwyddwyr ar gytundeb tymor penodol, a chyflogir pob un, heblaw'r Cyfarwyddwr Cyffredinol, o dan amodau a thelerau safonol Amgueddfa Cymru. Mae unrhyw newidiadau i amodau a thelerau'r Cyfarwyddwr Cyffredinol yn amodol ar gytundeb y Pwyllgor Penodiadau a Chyflogau a (lle y bo'n briodol) Llywodraeth Cymru. Nodir y berthynas rhwng taliad y cyfarwyddwr sy'n ennill y cyflog uchaf yn y sefydliad a thaliad canolrifol gweithlu'r sefydliad hwnnw isod.

12 mis yw'r cyfnod rhybudd ar gyfer y Cyfarwyddwr Cyffredinol, a 6 mis fel arfer ar gyfer y Cyfarwyddwyr eraill. Dyma ddyddiadau cychwyn cyflogaeth y Cyfarwyddwyr:

David Anderson (Cyfarwyddwr Cyffredinol)	11 Hydref 2010
Richard Bevins	1 Medi 2016
Diane Gwilt	1 Medi 2016
Janice Lane	3 Medi 2012
Stephanos Mastoris (Dros Dro)	14 Rhagfyr 2015
Neil Wicks	27 Mehefin 2011
Nia Williams	17 Hydref 2016

Mae ein cytundeb dileu swyddi safonol yn cynnwys darpariaeth ar gyfer iawndal am derfynu swydd yn gynnar. Mae manylion unrhyw daliadau diswyddo a wnaed i weithwyr cyflogedig yn ystod y flwyddyn i'w gweld yn nodyn 8 y cyfrifon.

Mae'r costau gweithredu'n cynnwys £dim (£29,000 yn 2015/16) ar gyfer staff asiantaeth a £1,000 (£24,000 yn 2015/16) ar gyfer staff ymgynghorol. Ni chyflogwyd unrhyw unigolion yn 2016/17 na 2015/16 o dan drefniadau 'oddi ar y gyflogres' am fwy na £220 y dydd ac am gyfnod hwy na chwe mis.

Manylion Tâl a Buddion Pensiwn y Cyfarwyddwyr

Cyfanswm Tâl Cydnabyddiaeth Sengl	Band cyflog	Band bonws	Buddion mewn da	Buddion pensiwn	Cyfanswm band
	2016/17 (2015/16) £'000	2016/17 (2015/16) £'000	2016/17 (2015/16) £'000	2016/17 (2015/16) £'000	2016/17 (2015/16) £'000
David Anderson Cyfarwyddwr Cyffredinol	95-100 (95-100)	- -	- -	22 (19)	120-125 (115-120)
Neil Wicks Cyfarwyddwr Cyllid ac Adnoddau Corfforaethol, Dirprwy Gyfarwyddwr Cyffredinol	80-85 (80-85)	- -	- -	13 (89)	90-95 (170-175)
Janice Lane Cyfarwyddwr Datblygu Oriellau a Phrofiad Ymwelwyr	70-75 (70-75)	- -	- -	8 (12)	80-85 (85-90)
Stephanos Mastoris Cyfarwyddwr Gweithredu Dros Dro	70-75 (20-25)	- -	- -	12 (9)	80-85 (25-30)
Richard Bevins Cyd-gyfarwyddwr Casgliadau ac Ymchwil	40-45 (-)	- -	- -	9 (-)	45-50 (-)
Diane Gwilt Cyd-gyfarwyddwr Casgliadau ac Ymchwil	40-45 (-)	- -	- -	4 (-)	40-45 (-)
Nia Williams Cyfarwyddwr Addysg ac Ymgysylltu	26-30 (-)	- -	- -	2 (-)	25-30 (-)

Mae'r cyfarwyddwyr oll yn aelodau cyffredin o'r cynllun pensiwn. Cyfrifwyd gwerth y buddion pensiwn a gronwyd yn ystod y flwyddyn yn y tabl uchod gan ddilyn canllawiau Hysbysiad Pensiwn Cyflogwr 452 Swyddfa'r Cabinet, trwy luosi'r gwir gynnydd mewn pensiwn ag 20 gan ychwanegu'r gwir gynnydd mewn unrhyw gyfandaliad, heb gynnwys cyfraniadau a wnaed gan yr unigolyn. Nid yw'r cynnydd gwirioneddol yn cynnwys cynnydd oherwydd chwyddiant nac unrhyw gynnydd neu ostyngiad oherwydd trosglwyddo hawliau pensiwn.

Cyflogwyd y cyfarwyddwyr gydol 2015/16 ac 2016/17, ac eithrio:

- Richard Bevins, a ddechreuodd ar ei swydd ar 1 Medi 2016 law yn llaw â'i rôl gyfredol fel Ceidwad y Gwyddorau Naturiol. Roedd ei enillion fel Cyd-gyfarwyddwr Casgliadau ac Ymchwil yn cynnwys y cyflog sylfaenol fel y nodir. Roedd ei gyflog blynyddol fel Cyd-gyfarwyddwr Casgliadau ac Ymchwil yn 2016/17 rhwng £65,000 a £70,000.

- Diane Gwilt, a ddechreuodd ar ei swydd ar 1 Medi 2016 ochr yn ochr â'i rôl arferol fel Ceidwad Gwasanaethau Casgliadau. Roedd ei henillion fel Cyd-gyfarwyddwr Casgliadau ac Ymchwil yn cynnwys y cyflog sylfaenol fel y nodir. Roedd ei chyflog blynyddol fel Cyd-gyfarwyddwr Casgliadau ac Ymchwil yn 2016/17 rhwng £65,000 a £70,000.
- Nia Williams, a ddechreuodd ar ei swydd ar 16 Hydref 2016, gan adael ei rôl flaenorol fel Pennaeth Addysg. Roedd ei henillion fel Cyfarwyddwr Addysg ac Ymgysylltu yn cynnwys y cyflog sylfaenol fel y nodir. Ei chyflog blynyddol fel Cyfarwyddwr Addysg ac Ymgysylltu yn 2016/17 oedd rhwng £55,000 a £60,000.

Roedd enillion y Cyfarwyddwr Cyffredinol yn cynnwys cyflog sylfaenol o £100,000 (£100,000 yn 2015/16) a bonws anghyfunol ar sail perfformiad. Ildiodd y Cyfarwyddwr Cyffredinol ei hawl i fonws yn 2016/17 a 2015/16 felly ni ddyfarnwyd unrhyw fonws yn y naill flwyddyn na'r llall.

Buddion Pensiwn	Cynnydd/ (gostyngiad) gwirioneddol o ran pensiwn a swm cyfandaliad yn 60 oed £	Pensiwn a gronwyd yn 60 oed ar 31 Mawrth 2017 a chyfandaliad cysylltiedig £	CETV ar 31 Mawrth 17 £'000	CETV ar 31 Mawrth 16 neu ar ddyddiad penodi os yw'n hwyrach £'000	Cynnydd/ (gostyngiad) gwirioneddol ar ben cyfraniadau'r aelodau £'000
David Anderson Cyfarwyddwr Cyffredinol	0-2,500 a chyfandaliad o 2,500-5,000	5,000-10,000 a chyfandaliad o 20,000-25,000	203	155	35
Neil Wicks Cyfarwyddwr Cyllid ac Adnoddau Corfforaethol, Dirprwy Gyfarwyddwr Cyffredinol	0-2,500 a chyfandaliad o 0-2,500	30,000-35,000 a chyfandaliad o 95,000-100,000	564	475	71
Janice Lane Cyfarwyddwr Datblygu Oriellau a Phrofiad Ymwelwyr	0-2,500 a chyfandaliad o 0-2,500	20,000-25,000 a chyfandaliad o 65,000-70,000	404	339	50
Stephanos Mastoris Cyfarwyddwr Gweithredu Dros Dro	0-2,500 a chyfandaliad o 2,500-5,000	5,000-10,000 a chyfandaliad o 25,000-30,000	226	185	30
Richard Bevins Cyd-gyfarwyddwr Casgliadau ac Ymchwil	0-2,500 a chyfandaliad o 5,000-7,500	30,000-35,000 a chyfandaliad o 100,000-105,000	908	925	(34)
Diane Gwilt Cyd-gyfarwyddwr Casgliadau ac Ymchwil	0-2,500 a chyfandaliad o 0-2,500	20,000-25,000 a chyfandaliad o 65,000-70,000	558	578	(31)
Nia Williams Cyfarwyddwr Addysg ac Ymgysylltu	0-2,500 a chyfandaliad o 0-2,500	10,000-15,000 a chyfandaliad o 35,000-40,000	238	245	(12)

Y Gwerth Trosglwyddo sy'n Gyfwerth ag Arian Parod (CETV) yw gwerth cyfalaf buddion y cynllun pensiwn a gronwyd gan aelod ar unrhyw adeg benodol yn ôl asesiad yr actwari. Mae'r cynnydd gwirioneddol yn y CETV yn adlewyrchu'r cynnydd a ariannwyd gan y cyflogwr. Nid yw'n cynnwys y cynnydd yn y pensiwn a gronwyd oherwydd chwyddiant, cyfraniadau'r gweithwyr cyflogedig (gan gynnwys gwerth unrhyw fuddion a drosglwyddwyd o gynllun pensiwn arall).

Nifer y Gweithwyr Cyflogedig

Nifer cyfartalog y gweithwyr yn 2016/17, ac eithrio gweithwyr sy'n rhan o'n trefniadau cronfa lafur, oedd 585 (609 yn 2015/16). Y nifer cyfartalog sy'n cynnwys ein gweithwyr o'r gronfa lafur oedd 756 (768 yn 2015/16).

Roedd nifer cyfartalog y gweithwyr cyflogedig cyfwerth ag amser llawn, gan gynnwys rhai o'n cronfa lafur, fel a ganlyn:

	Staff parhaol	Staff eraill	Nifer 2016/17	Nifer 2015/16
Is-gwmni masnachu	37	6	43	43
Codi Arian	5	2	7	8
Addysg, Arddangosfeydd a Chyfyngau Digidol	49	8	57	54
Casgliadau ac Ymchwil	98	4	102	108
Gweithrediadau	230	40	270	284
Cefnogaeth	50	2	52	55
	469	62	531	552
	Staff benywaidd	Staff gwrywaidd	Nifer 2016/17	Nifer 2015/16
Cyfarwyddwyr	2	3	5	4
Gweithwyr cyflogedig	263	263	526	548
	265	266	531	552

Gweithwyr Cyflogedig (ac Eithrio Cyfarwyddwyr) ag Enillion dros £60,000

Nid oedd unrhyw weithiwr ag enillion rhwng £70,000 a £79,999 yn 2016/17 (un yn 2015/16). Roedd pedwar gweithiwr cyflogedig (chwech yn 2015/16) ag enillion rhwng £60,001 a £69,999 ar gyfer y flwyddyn. Mae pob un ohonynt yn aelodau cyffredin o'n cynllun pensiwn. Nid oedd unrhyw weithwyr cyflogedig eraill yn ennill dros £60,000 ac eithrio'r cyfarwyddwyr. Datgelir eu henillion nhw uchod.

Canolrif Tâl

Mae'n ofynnol i Gyrrff a Noddir gan Lywodraeth Cymru nodi'r berthynas rhwng tâl y cyfarwyddwr â'r cyflog uchaf yn y sefydliad a chanolrif tâl gweithlu'r sefydliad. Tâl y Cyfarwyddwr Cyffredinol, sef y cyfarwyddwr â'r cyflog uchaf yn 2016/17, oedd £95,000-£100,000 (2015/16, £95,000-£100,000). Roedd hyn 4.2 gwaith yn fwy (4.1 gwaith yn fwy yn 2015/16) na chanolrif tâl y gweithlu, sef £22,945 (2015/16, £23,917). Ni chafodd unrhyw weithwyr cyflogedig dâl cydnabyddiaeth a oedd yn uwch na thâl cydnabyddiaeth y Cyfarwyddwr Cyffredinol yn 2016/17 na 2015/16. Roedd y tâl (heb gynnwys y Cyfarwyddwyr) yn amrywio o £15,934 i £61,512 (2015/16 £13,041-£78,000). Mae cyfanswm y tâl yn cynnwys cyflog, tâl anghyfunol sy'n seiliedig ar berfformiad a buddion mewn nwyddau. Nid yw'n cynnwys taliadau diswyddo, cyfraniadau pensiwn y cyflogwr a'r Gwerth Trosglwyddo Pensiwn sy'n Gyfwerth ag Arian Parod. Nid yw gweithwyr a gyflogir yn unol â'n trefniadau cronfa wedi'u cynnwys wrth gyfrifo'r canolrif cyflog.

	2016/17	2015/16
Band tâl unigolyn sy'n ennill y cyflog mwyaf	95,000-100,000	95,000-100,000
Cyfanswm canolrifol	22,945	23,917
Cymhareb	4.2	4.1

Nid yw canolrif tâl y gweithlu yn 2016/17 yn cynnwys taliadau premiwm am weithio ar benwythnosau, gan eu bod wedi dod i ben yn ystod y flwyddyn. Pe bai'r taliadau premiwm a dderbyniwyd yn 2016/17 cyn iddynt ddod i ben wedi'u cynnwys yn y cyfrifiadau, yna £23,342 fyddai'r canolrif tâl ar gyfer 2016/17.

David Anderson

Swyddog Cyfrifyddu a Chyfarwyddwr Cyffredinol
Cymeradwywyd a llofnodwyd ar 13 Gorffennaf 2017

Laurie Pavelin

Trysorydd, ar ran Bwrdd yr Ymddiriedolwyr
Cymeradwywyd a llofnodwyd ar 13 Gorffennaf 2017

Adran 2.3: Adroddiad Archwilio

TYSTYSGRIF AC ADRODDIAD ARCHWILYDD CYFFREDINOL CYMRU I GYNULLIAD CENEDLAETHOL CYMRU

Rwy'n tystio fy mod wedi archwilio datganiadau ariannol Amgueddfa Cymru ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2017 o dan adran 9 o Ddeddf Amgueddfeydd ac Oriolau 1992. Mae'r rhain yn cynnwys y Datganiad Cyfunol o Weithgareddau Ariannol, y Fantolen Gyfunol, y Datganiad Llif Arian Cyfunol a'r nodiadau cysylltiedig. Paratowyd y datganiadau ariannol hyn o dan y polisiau cyfrifyddu a ddisgrifir ynddynt. Rwyf hefyd wedi archwilio'r wybodaeth yn yr Adroddiad Cyfrifyddu a ddisgrifir yn yr adroddiad hwnnw fel gwybodaeth sydd wedi'i harchwilio.

Priod gyfrifoldebau Bwrdd yr Ymddiriedolwyr, y Swyddog Cyfrifyddu a'r Archwilydd

Fel yr eglurir yn llawnach yn y Datganiad o Gyfrifoldebau Bwrdd yr Ymddiriedolwyr a'r Cyfarwyddwr Cyffredinol, Bwrdd yr Ymddiriedolwyr sy'n gyfrifol am baratoi'r Adroddiad Ariannol, sy'n cynnwys yr Adroddiad ar Dâl a'r datganiadau ariannol, yn unol ag Adran 9 o Ddeddf Amgueddfeydd ac Oriolau 1992 a chyfarwyddiadau Gweinidogion Cymru a wnaed oddi tani, ac am sicrhau cywirdeb y trafodion ariannol.

Fy nghyfrifoldeb i yw archwilio ac ardystio'r datganiadau ariannol ac adrodd arnynt yn unol â'r gyfraith berthnasol a'r Safonau Archwilio Rhyngwladol (y DU ac Iwerddon). Mae'n ofynnol yn ôl y safonau hyn i mi gydymffurfio â Safonau Moesegol ar gyfer Archwilyddwyr y Cyngor Adroddiad Ariannol.

Cwmpas yr archwiliad o'r datganiadau ariannol

Mae archwiliad yn golygu casglu digon o dystiolaeth am symiau a datgeliadau yn y datganiadau ariannol i weld a oes sicrwydd rhesymol nad yw'r datganiadau ariannol yn cynnwys unrhyw gamddatganiad o bwys, boed trwy dwyll neu wall. Mae hyn yn cynnwys asesu: a yw'r polisiau cyfrifyddu yn briodol i amgylchiadau Amgueddfa Cymru a'u bod wedi'u gweithredu'n gyson a'u datgelu'n ddigonol; pa mor rhesymol yw amcangyfrifon cyfrifyddu arwyddocaol Amgueddfa Cymru; a chyflwyniad cyffredinol y datganiadau ariannol.

Yn ychwanegol at hynny, rwy'n casglu digon o dystiolaeth er mwyn cael sicrwydd rhesymol bod y gwariant a'r incwm wedi'u defnyddio at y dibenion a fwriadwyd gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru, a bod y trafodion ariannol yn cydymffurfio â'r awdurdodiadau sy'n eu rheoli.

Rwyf hefyd yn darllen yr holl wybodaeth ariannol ac anariannol yn Adroddiad Ariannol Bwrdd yr Ymddiriedolwyr er mwyn nodi unrhyw anghysondebau o bwys gyda'r datganiadau ariannol a archwiliwyd a nodi unrhyw wybodaeth sy'n anghywir, neu'n anghyson, yn seiliedig ar yr wybodaeth yr wyf wedi'i chael wrth ymgymryd â'r archwiliad. Os byddaf yn dod i wybod am unrhyw gamddatganiadau neu anghysondebau o bwys, byddaf yn ystyried y goblygiadau ar gyfer fy nhystysgrif a'm hadroddiad.

Barn ar y Datganiadau Ariannol

Yn fy marn i, mae'r datganiadau ariannol:

- yn rhoi darlun teg a chywir o gyflwr Amgueddfa Cymru ar 31 Mawrth 2017 a'i hincwm net, enillion a cholledion a llif arian am y flwyddyn a ddaeth i ben
- wedi'u paratoi'n gywir yn unol â chyfarwyddiadau Gweinidogion Cymru yn unol â Ddeddf Amgueddfeydd ac Oriolau 1992.

Barn ar Reoleidd-dra

Yn fy marn i, ym mhob ffordd o bwys, mae'r gwariant a'r incwm yn y datganiadau ariannol wedi cael eu defnyddio at y dibenion a fwriadwyd gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru ac mae'r trafodion ariannol sydd wedi'u cofnodi yn y datganiadau ariannol yn cydymffurfio â'r awdurdodiadau sy'n eu llywodraethu.

Barn ar faterion eraill

Yn fy marn i:

- mae'r darn o'r Adroddiad ar Dâl sydd i'w archwilio wedi'i baratoi'n gywir yn unol â chyfarwyddiadau Gweinidogion Cymru a wneir o dan Ddeddf Amgueddfeydd ac Oriolau 1992
- mae'r wybodaeth sydd yn yr Adroddiad Ariannol yn gyson â'r datganiadau ariannol.

Materion yr wyf yn adrodd arnynt gydag eithriad

Nid oes gennyf unrhyw beth i'w adrodd ynglŷn â'r materion canlynol yr wyf yn adrodd wrthyf amdanynt os, yn fy marn i:

- nad yw'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol yn adlewyrchu cydymffurfiaeth â chanllawiau Trysorlys Ei Mawrhydi
- nad yw cofnodion cyfrifyddu digonol wedi'u cadw
- nad yw'r datganiadau ariannol a'r rhan o'r Adroddiad ar Dâl sydd i'w archwilio yn cyd-fynd â'r cofnodion a'r ffurflenni cyfrifyddu
- nad yw gwybodaeth a bennir gan Drysorlys Ei Mawrhydi ynghylch cydnabyddiaeth ariannol a thrafodion eraill wedi'i datgelu, neu
- nad wyf wedi derbyn pob gwybodaeth ac esboniad sy'n ofynnol ar gyfer fy archwiliad.

Adroddiad

Nid oes gennyf unrhyw sylwadau i'w cyflwyno ar y datganiadau ariannol hyn.

Huw Vaughan Thomas
Archwilydd Cyffredinol Cymru
19 Gorffennaf 2017

Swyddfa Archwilio Cymru
24 Heol y Gadeirlan
Caerdydd
CF11 9LJ

Y Swyddog Cyfrifyddu sy'n gyfrifol am gynnal gwefan Amgueddfa Cymru ac am uniondeb y wefan honno; nid yw'r gwaith a wneir gan yr archwilydd yn cynnwys ystyried y materion hyn ac, yn unol â hynny, nid yw'r archwilydd yn derbyn unrhyw gyfrifoldeb am unrhyw newidiadau y gallent fod wedi'u gwneud i'r datganiadau ariannol ers iddynt gael eu cyflwyno ar y wefan yn gyntaf.

Mae Archwilydd Cyffredinol Cymru wedi ardystio ac adrodd ar y cyfrifon hyn yn y ffurf y cawsant eu drafftio'n wreiddiol. Cyfieithiad o'r fersiwn Saesneg gwreiddiol yw'r fersiwn hwn. Amgueddfa Cymru sydd yn gyfrifol am gywirdeb y cyfieithiad, nid yr Archwilydd Cyffredinol.

DATGANIAD CYFUNOL O WEITHGAREDDAU ARIANNOL AM Y FLWYDDYN HYD AT 31 MAWRTH 2017

Nodiadau	Cronfeydd Cyhoeddus		Cronfeydd Preifat		2016/17	2015/16
	Cyfyngedig £'000	Anghyfyngedig £'000	Cyfyngedig £'000	Anghyfyngedig £'000	Cyfanswm £'000	Cyfanswm £'000
INCWM A GWADDOLION O:						
Roddion a Chymynroddion						
Grantiau	3	6,403	21,915	0	0	28,318
Rhoddion a Chymynroddion	4	291	0	395	286	972
		6,694	21,915	395	286	29,290
Gweithgareddau masnachu eraill	5	0	2,708	0	0	2,708
Incwm o fuddsoddiadau		0	0	63	10	73
Incwm arall	6	0	1,493	14	2	1,509
		6,694	26,116	472	298	33,580
CYFANSWM INCWM A GWADDOLION						37,212
GWARIANT AR:	7&8					
Godi Arian:						
Gwariant ar Sicrhau Rhoddion a Chymynroddion		0	497	10	66	573
Gwariant ar Weithgareddau Masnachu Eraill	5	0	2,391	0	0	2,391
		0	2,888	10	66	2,964
Gweithgareddau Elusennol:						
Addysg, Arddangosfeydd a Chyfringau Digidol		101	3,679	58	1	3,839
Casgliadau ac Ymchwil		784	6,650	181	4	7,619
Gweithrediadau'r Amgueddfa		501	14,911	68	4	15,484
Llywodraethu		0	574	0	0	574
		1,386	25,814	307	9	27,516
Arall:						
Costau Cyllid Pensiwn	18e	0	675	0	0	675
		1,386	29,377	317	75	31,155
CYFANSWM GWARIANT						20,421
Cyfran y Fenter ar y Cyd (Colledion)/Enillion Net ar Fuddsoddiadau	9	(76)	0	0	0	(76)
	12	0	0	297	47	344
		5,232	(3,261)	452	270	2,693
INCWM/GWARIANT NET						16,714
ENILLION/(COLLEDION) NET ERAILL A GYDNABYDDIR						
Enillion/(Colledion) ar ailbriso asedau sefydlog (Colledion)/Enillion actwaraidd y cynllun pensiwn buddion wedi'u diffinio	10	1,184	5	19	5	1,213
	18d	0	(12,531)	0	0	(12,531)
		6,416	(15,787)	471	275	(8,625)
SYMUDIADAU NET MEWN CRONFEYDD						16,881
CYSONI'R CRONFEYDD:						
Cyfanswm y cronfeydd a ddygwyd ymlaen	19	113,274	(12,571)	11,979	1,210	113,892
CYFANSWM Y CRONFEYDD A GARIWYD YMLAEN	19	119,690	(28,358)	12,450	1,485	105,267

Mae'r Datganiad uchod yn cynnwys yr enillion a cholledion a gydnabyddir.

Mae'r holl weithgareddau'n parhau.

Y gostyngiad net anghyfunol mewn cronfeydd a gofnodwyd yn Natganiad o Weithgareddau Ariannol Amgueddfa Cymru yn ystod 2016/17 oedd £8,616,000 (cynnydd o £16,860,000 yn 2015/16).

Mae'r nodiadau ar dudalennau 36 i 52 yn rhan o'r cyfrifon hyn.

MANTOLEN GYFUNOL AR 31 MAWRTH 2017

Nodiadau	Amgueddfa Cymru		Cyfunol		
	2017 £'000	2016 £'000	2017 £'000	2016 £'000	
ASEDAU SEFYDLOG					
Asedau Diriaethol	10	98,132	88,840	98,192	88,906
Asedau Treftadaeth	11	23,187	22,464	23,187	22,464
Cyfran o'r Fenter ar y Cyd:	9				
Cyfran yr asedau gros		9,451	9,525	9,451	9,525
Cyfran y rhwymedigaethau gros		(3)	(1)	(3)	(1)
		<u>9,448</u>	<u>9,524</u>	<u>9,448</u>	<u>9,524</u>
Buddsodiadau	12	2,925	2,580	2,925	2,580
		<u>133,692</u>	<u>123,408</u>	<u>133,752</u>	<u>123,474</u>
ASEDAU CYFREDOL					
Stoc	13	6	9	219	322
Dyledwyr sy'n ddyledus o fewn blwyddyn	14	2,585	6,397	1,670	5,433
Buddsodiadau	21	780	1,522	780	1,522
Arian yn y banc ac mewn llaw	21	5,526	4,590	6,412	5,475
		<u>8,897</u>	<u>12,518</u>	<u>9,081</u>	<u>12,752</u>
RHWYMEDIGAETHAU CYFREDOL					
Credydwyr sy'n ddyledus o fewn blwyddyn	15	(3,095)	(2,023)	(3,228)	(2,203)
ASEDAU CYFREDOL NET		<u>5,802</u>	<u>10,495</u>	<u>5,853</u>	<u>10,549</u>
CYFANSWM ASEDAU LLAI					
RHWYMEDIGAETHAU CYFREDOL		139,494	133,903	139,605	134,023
CREDYDWYR					
Symiau sy'n ddyledus ar ôl blwyddyn	16	(1,757)	(182)	(1,757)	(182)
ASEDAU NET AC EITHRIO RHWYMEDIGAETH CYNLLUN PENSIWN		<u>137,737</u>	<u>133,721</u>	<u>137,848</u>	<u>133,841</u>
Diffyg yn y cynllun pensiwn â buddion wedi'u diffinio	18a	(32,581)	(19,949)	(32,581)	(19,949)
ASEDAU NET YN CYNNWYS RHWYMEDIGAETH CYNLLUN PENSIWN		<u>105,156</u>	<u>113,772</u>	<u>105,267</u>	<u>113,892</u>
CRONFEYDD	19				
Cronfeydd Cyhoeddus Cyfyngedig – Incwm		109,392	104,160	109,392	104,160
Cronfeydd Cyhoeddus Cyfyngedig – Ailbriso		10,298	9,114	10,298	9,114
Cyfanswm Cronfeydd Cyhoeddus Cyfyngedig		<u>119,690</u>	<u>113,274</u>	<u>119,690</u>	<u>113,274</u>
Cronfeydd Cyhoeddus Anghyfyngedig – Incwm		4,085	7,237	4,196	7,357
Cronfeydd Cyhoeddus Anghyfyngedig – Ailbriso		26	21	26	21
Pensiwn Wrth Gefn		(32,580)	(19,949)	(32,580)	(19,949)
Cyfanswm Cronfeydd Cyhoeddus Anghyfyngedig		<u>(28,469)</u>	<u>(12,691)</u>	<u>(28,358)</u>	<u>(12,571)</u>
Cronfeydd Preifat Cyfyngedig – Incwm		12,287	11,835	12,287	11,835
Cronfeydd Preifat Cyfyngedig – Ailbriso		163	144	163	144
Cyfanswm Cronfeydd Preifat Cyfyngedig		<u>12,450</u>	<u>11,979</u>	<u>12,450</u>	<u>11,979</u>
Cronfeydd Preifat Anghyfyngedig – Incwm		1,438	1,168	1,438	1,168
Cronfeydd Preifat Anghyfyngedig – Ailbriso		47	42	47	42
Cyfanswm Cronfeydd Preifat Anghyfyngedig		<u>1,485</u>	<u>1,210</u>	<u>1,485</u>	<u>1,210</u>
		<u>105,156</u>	<u>113,772</u>	<u>105,267</u>	<u>113,892</u>

Llofnodwyd ar ran yr Ymddiriedolwyr gan

David Anderson
Swyddog Cyfrifysyddu a Chyfarwyddwr Cyffredinol
Cymeradwywyd a llofnodwyd 13 Gorffennaf 2017

Laurie Pavelin
Trysorydd ar ran Bwrdd yr Ymddiriedolwyr
Cymeradwywyd a llofnodwyd 13 Gorffennaf 2017

Mae'r nodiadau ar dudalennau 36 i 52 yn rhan o'r cyfrifon hyn.

DATGANIAD O LIF ARIAN CYFUNOL AM Y FLWYDDYN HYD AT 31 MAWRTH 2017

Nodiadau	Datganiad o Lif Arian Cyfunol						
	Cronfeydd cyhoeddus		Cronfeydd preifat		2016/17	2015/16	
	Cyfyngedig £'000	Anghyfyngedig £'000	Cyfyngedig £'000	Anghyfyngedig £'000	Cyfanswm £'000	Cyfanswm £'000	
Llif Arian Net o Weithgareddau Gweithredu	20	8,609	(1,001)	166	232	8,006	9,750
Llif Arian o Weithgareddau Buddsoddi:							
Prynu asedau diriaethol sefydlog		(8,450)	(191)	0	0	(8,641)	(11,020)
Prynu asedau treftadaeth		(723)	0	0	0	(723)	(487)
Prynu buddsodiadau net		0	0	(1)	0	(1)	(1)
Arian Parod Net a ddarparwyd gan/(defnyddiwyd mewn)		<u>(9,173)</u>	<u>(191)</u>	<u>(1)</u>	<u>0</u>	<u>(9,365)</u>	<u>(11,508)</u>
Llif arian o Weithgareddau Ariannol:							
Ad-dalu benthyciadau		0	(43)	0	0	(43)	(43)
Llif arian parod o fenthyciadau newydd		239	1,358	0	0	1,597	160
Arian Parod net a ddarparwyd gan/(defnyddiwyd mewn)		<u>239</u>	<u>1,315</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>1,554</u>	<u>117</u>
Gweithgareddau Cyllido		<u>(325)</u>	<u>123</u>	<u>165</u>	<u>232</u>	<u>195</u>	<u>(1,641)</u>
Cynnydd/(Gostyngiad) mewn Arian Parod		<u>(3,230)</u>	<u>5,854</u>	<u>3,898</u>	<u>475</u>	<u>6,997</u>	<u>8,638</u>
Arian parod a chyferth ag arian parod ar ddechrau'r flwyddyn		<u>(3,230)</u>	<u>5,854</u>	<u>3,898</u>	<u>475</u>	<u>6,997</u>	<u>8,638</u>
Arian parod a chyferth ag arian parod ar ddiwedd y flwyddyn	21	<u>(3,555)</u>	<u>5,977</u>	<u>4,063</u>	<u>707</u>	<u>7,192</u>	<u>6,997</u>
		<u>(3,555)</u>	<u>5,977</u>	<u>4,063</u>	<u>707</u>	<u>7,192</u>	<u>6,997</u>

Nodiadau	Datganiad o lif arian Amgueddfa Cymru						
	Cronfeydd cyhoeddus		Cronfeydd preifat		2016/17	2015/16	
	Cyfyngedig £'000	Anghyfyngedig £'000	Cyfyngedig £'000	Anghyfyngedig £'000	Cyfanswm £'000	Cyfanswm £'000	
Llif arian net o Weithgareddau Gweithredu	20	8,609	(1,020)	166	232	7,987	9,820
Llif arian o Weithgareddau Buddsoddi:							
Prynu asedau diriaethol sefydlog		(8,450)	(173)	0	0	(8,623)	(10,981)
Prynu asedau treftadaeth		(723)	0	0	0	(723)	(487)
Prynu buddsodiadau net		0	0	(1)	0	(1)	(1)
Arian parod net a ddarparwyd gan/(defnyddiwyd mewn) gweithgareddau buddsoddi		<u>(9,173)</u>	<u>(173)</u>	<u>(1)</u>	<u>0</u>	<u>(9,347)</u>	<u>(11,469)</u>
Llif arian o weithgareddau ariannol:							
Ad-dalu benthyciadau		0	(43)	0	0	(43)	(43)
Llif arian parod o fenthyciadau newydd		239	1,358	0	0	1,597	160
Llif arian a ddarparwyd gan/(defnyddiwyd mewn)		<u>239</u>	<u>1,315</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>1,554</u>	<u>117</u>
Gweithgareddau Cyllido		<u>(325)</u>	<u>122</u>	<u>165</u>	<u>232</u>	<u>194</u>	<u>(1,532)</u>
Cynnydd/(Gostyngiad) mewn Arian parod		<u>(3,230)</u>	<u>4,969</u>	<u>3,898</u>	<u>475</u>	<u>6,112</u>	<u>7,644</u>
Arian parod a chyferth ag arian parod ar ddechrau'r flwyddyn		<u>(3,230)</u>	<u>4,969</u>	<u>3,898</u>	<u>475</u>	<u>6,112</u>	<u>7,644</u>
Arian parod a chyferth ag arian parod ar ddiwedd y flwyddyn	21	<u>(3,555)</u>	<u>5,091</u>	<u>4,063</u>	<u>707</u>	<u>6,306</u>	<u>6,112</u>
		<u>(3,555)</u>	<u>5,091</u>	<u>4,063</u>	<u>707</u>	<u>6,306</u>	<u>6,112</u>

Mae penawdau a fformat y datganiad wedi'u diweddaru yn 2016/17 am y tro cyntaf yn unol â SORP Elusennau (FRS102).

Mae'r nodiadau ar dudalennau 36 i 52 yn rhan o'r cyfrifon hyn.

Nodiadau ar Gyfrifon y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2017

1. Polisiâu Cyfrifyddu

1.1 Y Sail Cyfrifyddu

Paratowyd y Cyfrifon o dan y confensiwn cost hanesyddol, a addaswyd i gynnwys ailbrisiad o rai asedau sefydlog diriaethol ar sail eu gwerth i Amgueddfa Cymru. Fe'u paratowyd yn unol â'r Cyfarwyddyd Cyfrifon a gyhoeddwyd gan Weinidogion Cymru gyda chaniatâd y Trysorlys. Heb gyfyngu ar yr wybodaeth a roddir, mae'r Cyfrifon yn bodloni gofynion cyfrifyddu a datgelu'r Datganiad o Arferion a Argymhellir ar gyfer Elusennau FRS102 (SORP Elusennau (FRS102)), a gyhoeddwyd gan Gomisiynwyr Elusennau Lloegr a Chymru, a'r datganiadau cyfrifyddu a gyhoeddwyd neu a fabwysiadwyd gan y Bwrdd Safonau Cyfrifyddu, i'r graddau y bo'r gofynion hynny'n briodol. Mae'r Trysorlys wedi cadarnhau y gallai'r eithriadau yn y SORP Elusennau (FRS102) fod yn berthnasol o ran yr angen i ddatgelu cost hanesyddol asedau sefydlog diriaethol.

1.2 Ymgymeriadau'r Fenter ar y Cyd

Mae Amgueddfa Cymru a Dinas a Sir Abertawe yn ddau aelod cyfartal yn Amgueddfa Genedlaethol y Glanau Abertawe (AGGA Cyf.), cwmni cyfyngedig dan warant heb gyfalaf cyfranddaliadau. Mae canlyniadau'r fenter ar y cyd wedi'u cynnwys yn y datganiadau ariannol ac fe'u cyfrifwyd gan ddefnyddio'r dull ecwiti. Cymeradwywyd cyfrifon AGGA Cyf. ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2017 a chafwyd barn archwilio ddiamod. Mae copi o'r cyfrifon ar gael o'n Pencadlys yn Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd, Parc Cathays, Caerdydd CF10 3NP.

1.3 Ymgymeriadau'r Is-gwmni

Rydym yn gweithredu is-gwmni masnachu sy'n llwyr eiddo i ni o'r enw Mentrau Amgueddfeydd ac Orielau Cenedlaethol Cymru Cyf. Mae canlyniadau masnachu'r cwmni wedi'u cynnwys yn y datganiadau ariannol cyfunol gan ddefnyddio'r dull 'fesul llinell'. Cafodd cyfrifon Mentrau AOCC Cyf. ar gyfer y flwyddyn hyd 31 Mawrth 2017 eu cymeradwyo a derbyniwyd barn archwilio ddiamod. Mae copi ar gael o'n Pencadlys yn Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd, Parc Cathays, Caerdydd CF10 3NP.

1.4 Incwm ac Adnoddau

Caiff yr holl incwm ei gydnabod yn y Datganiad o Weithgareddau Ariannol os bodlonwyd yr amodau ar gyfer ei dderbyn. Caiff unrhyw grantiau eu credydu ar sail eu derbyn gan ohirio unrhyw incwm sydd heb ei wario nad yw'n Gymorth Grant tan y flwyddyn ganlynol. Caiff incwm ar gyfer gwasanaethau ei gredu wrth ddarparu'r gwasanaeth. Rhoddir cyfrif am roddion a chymynroddion os tybir eu bod yn debygol o fod wedi'u derbyn, fel y diffinnir yn FRS102.

1.5 Gwariant

Caiff gwariant ei ddosrannu ar draws y penawdau gwariant ar sail dyraniad uniongyrchol a dosraniad anuniongyrchol ar gyfer costau cymorth fel y bo'n briodol. Mae gwariant ar Sicrhau Rhoddion a Chymynroddion yn cynnwys pob gwariant sy'n gysylltiedig â chodi arian. Mae gwariant ar Weithgareddau Masnachu Eraill yn cynnwys pob gwariant sy'n gysylltiedig â'r is-gwmni masnachu. Mae gwariant ar weithgareddau elusenol yn cynnwys yr holl wariant cysylltiedig ag Addysg, Arddangosfeydd a Chyfyngau Digidol, Casgliadau ac Ymchwil, Gweithredu a Llywodraethu. Mae'r costau llywodraethu yn cynnwys yr holl wariant sy'n gysylltiedig â chynllunio corfforaethol a strategol, gwaith Bwrdd a Phwyllgorau, cyswllt â Llywodraeth Cymru, archwiliad mewnol ac allanol, rheoli risg ac adroddiadau statudol, a gwaith cyfrifon.

Mae'r sail ar gyfer dyrannu costau cymorth fel a ganlyn: dyrennir costau Marchnata, Cysylltiadau Cyhoeddus a'r Wasg yn ôl amser canrannol, dyrennir cyllid fesul cyfanswm incwm a chyfanswm gwariant, dyrennir TGCh yn ôl nifer y defnyddwyr cyfrifiaduron a dyrennir Adnoddau Dynol yn ôl nifer y gweithwyr cyflogedig cyfwerth ag amser llawn.

1.6 Asedau Sefydlog Diriaethol

Mae'r holl eitemau cyfalaf sy'n costio mwy na £10,000 wedi'u cyfalafu. Nid yw eitemau cyfalaf sy'n costio llai na £10,000 yn cael eu cyfalafu, a chânt eu dileu yn ystod y flwyddyn. Cyn 1 Ebrill 2014, roedd eitemau cyfalaf a oedd yn costio mwy na £5,000 yn cael eu cyfalafu.

Mae asedau tir ac adeiladau yn cael eu prisio'n broffesiynol bob pum mlynedd ar sail eu gwerth cyfredol o ran y defnydd presennol ohonynt gan dybio y byddai eiddo'n cael ei werthu fel rhan o fusnes parhaus a chânt eu hailbriso trwy ddefnyddio mynegai yn y cyfamser. Caiff enillion adbriso eu cydnabod yn y Datganiad o Weithgareddau Ariannol o dan Enillion/(colledion) ar ailbriso asedau sefydlog, ac eithrio i'r graddau y maent yn gwrthbwyo unrhyw wariant a ddilëwyd yn flaenorol yn y Datganiad o Weithgareddau Ariannol. Yn yr achos hwn caiff yr enillion eu gwyrddio yn erbyn y pennawd gwariant perthnasol. Caiff colledion ailbriso eu cydnabod fel traul o dan y pennawd gwariant perthnasol yn y Datganiad o Weithgareddau Ariannol ac eithrio i'r graddau y maent yn gwrthbwyo unrhyw enillion ailbriso blaenorol. Yn yr achos hwn caiff y golled ei dangos o dan Enillion/(colledion) ar yr ailbrisiad o asedau sefydlog. Caiff unrhyw waith cynnal a chadw bob dydd mewn perthynas â'r eiddo hwn ei ddiddymu yn ystod y flwyddyn y cyflawnir y gwaith.

Mae asedau nad ydynt yn ymwneud ag eiddo (h.y. offer a cherbydau, a gosodiadau, ffitiadau a chyfarpar) yn cael eu cadw ar sail cost hanesyddol (neu'r gost ailbriso cyn 1 Ebrill 2010), ac nid ydynt yn cael eu mynegeo gan mai bywydau economaidd defnyddiol byr neu werthoedd isel (neu'r ddau) sydd gan yr asedau hyn.

Mae'r rheolwyr yn cynnal adolygiad blynyddol o namau.

1.7 Asedau Treftadaeth

Diffinnir asedau treftadaeth fel asedau o bwys hanesyddol, celfyddydol neu wyddonol sy'n cael eu cadw at ddibenion hyrwyddo amcanion cadwedigaeth, cadwraeth ac addysgiadol elusennau, ac sy'n cyfrannu trwy fynediad cyhoeddus at ddiwylliant ac addysg y genedl ar raddfa genedlaethol neu leol. Mae'r asedau hyn yn ganolog i'r gwaith o gyflawni amcanion Amgueddfa Cymru ac yn cynnwys tir, adeiladau, arddangosion a chreiriau. Ers 1 Ebrill 2001, mae asedau treftadaeth a brynwyd neu a gyflwynwyd i ni sydd â gwerth unigol o £5,000 neu fwy, neu £10,000 neu fwy o 1 Ebrill 2014 ymlaen, wedi cael eu cyfalafu ar sail cost/prisiad hanesyddol. Yn unol â chyfarwyddyd cyfrifon y Trysorlys, nid yw'r asedau a gafwyd cyn 1 Ebrill 2001 wedi cael eu cyfalafu ac ym marn yr Ymddiriedolwyr ni ellir cyfiawnhau cost sylweddol prisio'r casgliad anferth hwn o asedau treftadaeth (tua 5.1 miliwn o eitemau) ar sail cost/budd. Mae asedau a gyfrannwyd neu a ran-gyfrannwyd yn cael eu prisio gan gyfeirio at anfonebau neu ddogfennau eraill os ydynt ar gael, ac fel arall gan staff curadurol.

1.8 Dibrisiant

Caiff dibrisiant ei godi ar asedau sefydlog diriaethol (ac eithrio asedau tir a threftadaeth). Mae'r prif gyfraddau, gan ddefnyddio'r dull llinell syth, fel a ganlyn:

- Caiff adeiladau rhydd-ddaliad ac eiddo ar brydlesi hir eu dibrisio yn ystod eu hoes ddefnyddiol sef rhwng 50 a 125 mlynedd.
- Fel y caniateir gan SORP Elusennau (FRS102), nid yw asedau treftadaeth yn cael eu dibrisio. Barn yr Ymddiriedolwyr yw bod gwerth gweddilliol gweithiau celf yn uwch na'r gwerth cadw ac mae oes ddefnyddiol ddisgwyliedig asedau treftadaeth eraill mor hir nad yw dibrisiant o bwys.
- Bydd peiriannau, cyfarpar, ffitiadau a gosodiadau'n dibrisio dros 5-10 mlynedd. Yn achos eitemau penodol sy'n destun newidiadau technegol neu lle bo ffactor darvoud uchel, caiff cyfnod o dair blynedd ei ddefnyddio. Mae'n bosibl y bydd gan rai eitemau penodol eraill gyfnod dibrisio hirach.
- Codir tâl am asedau ar brydles ar sail llinell syth dros dymor y brydles.

1.9 Cronfeydd

Mae Cronfeydd Cyhoeddus a Phreifat Anghyfyngedig ar gael i'w defnyddio, yn ôl disgrisiwn yr Ymddiriedolwyr, i hyrwyddo ein hamcanion cyffredinol.

Y Cronfeydd Cyfyngedig Cyhoeddus yw'r Grantiau Cyfalaf a'r Grantiau Caffael Sbesimenau a geir gan Lywodraeth Cymru a chyrrff eraill y llywodraeth.

Cronfeydd sy'n dibynnu ar gyfyngiadau penodol a osodir gan gyfranwyr yw'r Cronfeydd Preifat Cyfyngedig a rhaid eu defnyddio yn unol â'r cyfarwyddiadau a gafwyd wrth eu sefydlu.

Mae cronfeydd ailbriso yn cynrychioli enillion/colledion cronus ar ailbriso asedau sefydlog sy'n codi o 1 Ebrill 2011 ymlaen.

Gellir trosglwyddo arian rhwng cronfeydd ar yr amod mai at ddibenion a bennwyd gan y rhoddwr neu'r corff dyrannu grant yn unig y defnyddir cronfeydd cyfyngedig.

1.10 Stoc

Rydym yn cadw stoc o gyhoeddiadau ac eitemau eraill i'w gwerthu yn ein siopau. Mae'r rhain yn cael eu prisio ar isafswm y gost a'r gwerth gwiredadwy net.

1.11 Buddsoddiadau

Dangosir buddsoddiadau yn ôl eu gwerth ar y farchnad. Ein polisi yw cadw cofnodion prisio yn gyfredol, felly pan fo buddsoddiadau'n cael eu gwerthu, nid oes enillion na cholledion mewn perthynas â blynyddoedd blaenorol. O ganlyniad, nid yw'r Datganiad o Weithgareddau Ariannol yn gwahaniaethu rhwng addasiadau prisio yn ymwneud â gwerthiant a'r rhai yn ymwneud â daliannau sy'n parhau am eu bod yn cael eu trin fel newidiadau yng ngwerth y portffolio buddsoddiad trwy gydol y flwyddyn.

1.12 Croniadau Gwyliau Staff

Rydym yn cydnabod cronladau o hawliau gwyliau staff nas cymerwyd hyd yma ar ddiwedd y flwyddyn, sy'n cael eu cario ymlaen i'r flwyddyn ganlynol.

1.13 Ymchwil a Datblygu

Caiff gwariant ar ymchwil a datblygu ei osod yn erbyn y Datganiad o Weithgareddau Ariannol ar gyfer y flwyddyn dan sylw.

1.14 Trethiant

Mae Cyllid a Thollau Ei Mawrhydi wedi rhoi statws elusen i ni, ond codir Treth Gorfforaeth ar Mentrau AOCC Cyf.

1.15 Pensiynau

Caiff cyfraniadau at Gynllun Pensiwn Amgueddfa Genedlaethol Cymru eu codi yn erbyn y Datganiad o Weithgareddau Ariannol er mwyn gwasgaru cost pensiynau dros fywyd gwaith y gweithwyr. Cyfrifir y gost i'r Datganiad o Weithgareddau Ariannol ar sail y costau gwasanaeth cyfredol fel y'u cyfrifir gan actiwari'r cynllun.

1.16 Asedau a Rhwymedigaethau Amodol

Nid yw asedau a rhwymedigaethau amodol wedi'u cronni yn y datganiadau cyfrifyddu. Cyfeirir at rwymedigaethau amodol yn achos unrhyw hawliau cyfreithiol lle nad oes yswiriant mewn nodyn i'r cyfrifon, yn yr un modd ag unrhyw asedau a rhwymedigaethau amodol eraill.

1.17 Costau taliadau diswyddo

Caiff taliadau diswyddo a delir yn rhan o'r Cynllun Diswyddiadau Gwirfoddol a'r Cynllun Ymddiswyddo gyda Chytundeb y Naill Ochr a'r Lall eu cydnabod yn y cyfnod cyfrifyddu y cafodd y tâl diswyddo ei gymeradwyo'n ffurfiol ynddo a'i gytuno gyda'r gweithiwr cyflogedig.

2. Datganiad o Weithgareddau Ariannol cymharol

Nodiadau	Cronfeydd cyhoeddus		Cronfeydd preifat		2015/16 Cyfanswm £'000	
	Cyfyngedig £'000	Anghyfyngedig £'000	Cyfyngedig £'000	Anghyfyngedig £'000		
INCWM A GWADDOLION:						
Rhoddion a chymynroddion						
Grantiau	3	8,351	22,648	0	0	30,999
Rhoddion a chymynroddion	4	385	0	1,192	313	1,890
		8,736	22,648	1,192	313	32,889
Gweithgareddau Masnachu Eraill	5	0	2,878	0	0	2,878
Incwm o Fuddsoddiadau		0	0	50	10	60
Incwm Arall	6	0	1,367	15	3	1,385
CYFANSWM INCWM A GWADDOLION		8,736	26,893	1,257	326	37,212
GWARIANT AR:	7&8					
Godi Arian:						
Gwariant ar sicrhau Rhoddion a Chymynroddion		0	285	13	40	338
Gwariant ar Weithgareddau Masnachu Eraill	5	0	2,459	0	0	2,459
		0	2,744	13	40	2,797
Gweithgareddau elusenol:						
Addysg, Arddangosfeydd a Chyfyngau Digidol		333	2,107	1	36	2,477
Casgliadau ac Ymchwil		1,846	3,185	176	4	5,211
Gweithrediadau		1,649	6,822	29	4	8,504
Llywodraethu		0	382	0	0	382
		3,828	12,496	206	44	16,574
Arall:						
Costau Cyllid Pensiwn	18e	0	1,050	0	0	1,050
CYFANSWM GWARIANT		3,828	16,290	219	84	20,421
Cyfran o Fenter ar y Cyd	9	5	0	0	0	5
Enillion/(Colledion) Net ar Fuddsoddiadau	12	0	0	(67)	(15)	(82)
INCWM/GWARIANT NET		4,913	10,603	971	227	16,714
TROSGLWYDDO RHWNG CRONFEYDD		0	0	500	(500)	0
ENILLION/(COLLEDION) ERAILL A GYDNYBYDDIR:						
(Colledion)/Enillion wrth ailbriso asedau sefydlog	10	(1,385)	(4)	3	1	(1,385)
Enillion/(Colledion) actwaraidd y cynllun pensiwn â buddion wedi'u diffinio	18d	0	1,552	0	0	1,552
SYMUDIADAU NET MEWN CRONFEYDD		3,528	12,151	1,474	(272)	16,881
CYSONI'R CRONFEYDD:						
Cyfanswm y Cronfeydd a Ddygwyd Ymlaen	19	109,746	(24,722)	10,505	1,482	97,011
CYFANSWM Y CRONFEYDD A GARIWYD YMLAEN	19	113,274	(12,571)	11,979	1,210	113,892

3. Grantiau Derbyniadwy

	Cyhoeddus Cyfyngedig £'000	Cyhoeddus Anghyfyngedig £'000	2016/17 £'000	2015/16 £'000
Cymorth Grant Refeniw	0	21,239	21,239	21,721
Cymorth Grant Caffael Sbesimenau	538	0	538	538
Cymorth Grant Cyfalaf	1,600	0	1,600	2,991
Grant arall gan y llywodraeth	4,265	676	4,941	5,749
	6,403	21,915	28,318	30,999

Cawsom gyfanswm o £23,377,000 o gymorth grant gan Lywodraeth Cymru (£25,250,000 yn 2015/16) sy'n cynnwys y Cymorth Grant Refeniw, y Cymorth Grant Caffael Sbesimenau a Chymorth Grant Cyfalaf.

Roedd grantiau eraill y llywodraeth yn cynnwys £4,210,000 gan Gronfa Dreftadaeth y Loteri (£5,290,000 yn 2015/16), gyda £4,122,000 ohono ar gyfer project aiddatblygu Sain Ffagan, gan gynnwys £3,924,000 a gydnabuwyd dan Gronfeydd cyfyngedig cyhoeddus a £197,000 dan Gronfeydd anghyfyngedig cyhoeddus, yn cyfateb i'r dyraniad gwariant project i'r cronfeydd hynny. Roedd grantiau eraill y llywodraeth yn cynnwys £341,000 gan Gronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol (£dim yn 2015/16), £15,000 gan yr Undeb Ewropeaidd (£43,000 yn 2015/16), £dim gan Gyngor Celfyddydau Cymru (£26,000 yn 2015/16), £15,000 gan Gyngor Caerdydd (£4,000 yn 2015/16) a £360,000 gan Lywodraeth Cymru (£386,000 yn 2015/16).

4. Rhoddion a Chymynroddion

	Cronfeydd Cyhoeddus		Cronfeydd Preifat		2016/17 £'000	2015/16 £'000
	Cyfyngedig £'000	Anghyfyngedig £'000	Cyfyngedig £'000	Anghyfyngedig £'000		
Asedau a Gyfrannwyd	0	0	0	0	0	479
Rhoddion eraill	291	0	395	286	972	1,411
	291	0	395	286	972	1,890

Ni chyfrannwyd unrhyw asedau yn ystod y flwyddyn. Cafodd pob prisiad o asedau a gyfrannwyd (neu a ran-gyfrannwyd) eu cynnal gan staff curadurol neu staff cymwys eraill, neu drwy gyfeirio at anfonebau/gohebiaeth derbyn 'in lieu'.

Roedd rhoddion eraill yn cynnwys grantiau anlywodraethol a dderbyniwyd fel cyfraniadau tuag at brynu sbesimenau, project aiddatblygu Sain Ffagan, a phrojectau eraill. Roedd y rhain yn cynnwys £210,000 gan y Gronfa Gelf (£93,000 yn 2015/16), £275,000 gan Ymddiriedolaeth People's Postcode (£250,000 yn 2015/16) a £100,000 gan Sefydliad Wolfson (£dim yn 2015/16).

5. Is-gwmni Masnachu

Mae gennym un is-gwmni masnachu sy'n llwyr eiddo i ni, ac sy'n gwmni corfforedig yn y DU. Prif weithgareddau Mentrau AOCC Cyf. yw gwerthu nwyddau yn holl siopau Amgueddfa Cymru, arlwy, parcio, trwyddedu delweddau, llogi corfforaethol, gosod eiddo, archebion trwy'r post, derbyniadau o werthu arddangosfeydd neu eu rhoi ar fenthyg, a hawliau ffilmio. Mae Mentrau AOCC Cyf. yn dychwelyd ei elw i ni ar ffurf cymorth rhodd. Ceir crynodeb o ganlyniadau'r Cwmni isod.

	2016/17 £'000	2015/16 £'000
Trosiant	2,534	2,702
Cost gwerthiant	(2,021)	(2,121)
Elw Gros	513	581
Costau gweinyddol	(363)	(331)
Incwm gweithredu arall	169	169
Elw ar weithgareddau arferol cyn treth	319	419
Llog derbynadwy	5	7
Llog sy'n daladwy	(7)	(7)
Elw ar weithgareddau arferol cyn treth	317	419
Treth ar elw gweithgareddau arferol	0	0
Elw ar gyfer y flwyddyn ariannol	317	521
Cymorth rhodd sy'n daladwy i'r Amgueddfa	(326)	(397)
Elw a gedwir ar gyfer y flwyddyn ariannol	(9)	22

Mae'r Datganiad Cyfunol o Weithgareddau Ariannol yn cynnwys trosiant yr is-gwmni, incwm gweithredu arall a llog a dderbyniwyd fel incwm o is-gwmni masnachu, a chost gwerthiannau, costau gweinyddol a llog sy'n daladwy fel costau'r is-gwmni masnachu.

6. Incwm Arall

	Cronfeydd Cyhoeddus		Cronfeydd Preifat		2016/17 £'000	2015/16 £'000
	Cyfyngedig £'000	Anghyfyngedig £'000	Cyfyngedig £'000	Anghyfyngedig £'000		
Addysg, Arddangosfeydd a Chyfrngau Digidol	0	224	0	0	224	72
Casgliadau ac Ymchwil	0	465	0	0	465	394
Gweithrediadau	0	756	0	0	756	803
Cymorth	0	48	14	2	64	116
	0	1,493	14	2	1,509	1,385

7. Cyfanswm Gwariant

(a) Amgueddfa Cymru

	Costau uniongyrchol £'000	Dibriadiad £'000	Lleihad yng ngwerth asedau sefydlog £'000	Costau cymorth				2016/17 £'000	2015/16 £'000
				Marchnata, y wasg ac CC £'000	Cyllid £'000	TGCh £'000	Adnoddau Dynol £'000		
Gwariant ar godi arian									
Sicrhau rhoddion a chymynroddion	502	0	0	16	18	23	14	573	338
	502	0	0	16	18	23	14	573	338
Gwariant ar weithgareddau elusenol									
Addysg, Arddangosfeydd a Chyfrngau Digidol	3,480	125	-43	62	68	93	54	3,839	2,477
Casgliadau ac Ymchwil	6,605	590	-201	140	154	210	121	7,619	5,211
Gweithrediadau	14,288	621	-210	211	233	317	184	15,644	8,664
Llywodraethu	434	0	0	31	35	47	27	574	382
	24,807	1,336	-454	444	490	667	386	27,676	16,734
Costau cyllid pensiwn	675	0	0	0	0	0	0	675	1,050
Cyfanswm gwariant	25,984	1,336	-454	460	508	690	400	28,924	18,122

(b) Cyfunol

	Costau uniongyrchol £'000	Dibriadiad £'000	Lleihad yng ngwerth asedau sefydlog £'000	Costau cymorth				2016/17 £'000	2015/16 £'000
				Marchnata, y wasg ac CC £'000	Cyllid £'000	TGCh £'000	Adnoddau Dynol £'000		
Gwariant ar godi arian									
Sicrhau rhoddion a chymynroddion	502	0	0	16	18	23	14	573	338
Is-gwmni masnachu	2,367	24	0	0	0	0	0	2,391	2,459
	2,869	24	0	16	18	23	14	2,964	2,797
Gwariant ar weithgareddau elusenol									
Addysg, Arddangosfeydd a Chyfrngau Digidol	3,480	125	-43	62	68	93	54	3,839	2,477
Casgliadau ac Ymchwil	6,605	590	-201	140	154	210	121	7,619	5,211
Gweithrediadau	14,128	621	-210	211	233	317	184	15,484	8,504
Llywodraethu	434	0	0	31	35	47	27	574	382
	24,647	1,336	-454	444	490	667	386	27,516	16,574
Costau cyllid pensiwn	675	0	0	0	0	0	0	675	1,050
Cyfanswm gwariant	28,191	1,360	-454	460	508	690	400	31,155	20,421

Mae £44,009 (£40,600 yn 2015/16) wedi'i gynnwys yn yr adnoddau a wariwyd i dalu'r archwilwyr allanol, £43,409 (£40,000 yn 2015/16) ar gyfer y ffi archwilio a £600 (£600 yn 2015/16) ar gyfer gwaith arall. Mae hyn yn cynnwys £4,475 (£4,760 yn 2015/16) ar gyfer ffi archwilio'r is-gwmni masnachu a £600 (£600 yn 2015/16) ar gyfer gwaith arall i'r is-gwmni masnachu.

Mae swm o £dim (£38,000 yn 2015/16) wedi'i gynnwys yn yr adnoddau a wariwyd mewn perthynas â gwariant grantiau'r UE.

Costau staff oedd 73.1% o'r holl wariant yn ystod y flwyddyn. 46.4% oedd y ganran ar gyfer 2015/16, ond o eithrio'r credyd cost gwasanaeth blaenorol sylweddol i gostau gwasanaeth pensiwn (gweler nodyn 18e) a'r lleihad yng ngwerth tir ac adeiladau yn dilyn prisiad allanol ar 31 Mawrth 2016, 69.4% o gyfanswm yr adnoddau a wariwyd yn 2015/16 fyddai'r costau staff.

8. Costau Staff

(a) Costau Staff yn ystod y flwyddyn:

	Cyfunol Ailddatganwyd	
	2016/17 £ '000	2015/16 £ '000
Cyfflogau a Thâl	16,056	14,849
Costau Nawdd Cymdeithasol	1,528	1,045
Costau Gwasanaeth Pensiwn FRS102 (nodyn 18e)	3,164	(7,494)
Costau Diswyddo	1,354	29
	22,102	8,429
Costau Cyllid Pensiwn FRS102 (nodyn 18e)	675	1,050
	22,777	9,479

Mae'r cymaryddion ar gyfer 2015/16 wedi'u hailddatgan gan gynydd o £62,000 er mwyn unioni gwall wrth gyfrifo costau Cyfflogau a Thâl. Cafodd cymaryddion gwariant SOFA eu datgan yn gywir.

Mae'r costau staffio yn cynnwys £1,104,000 (£1,175,000 yn 2015/16) yn ymwneud â'r is-gwmni masnachu.

Mae'r costau staffio yn cynnwys £2,880,000 hefyd er mwyn prynu taliadau premiwm a chostau cysylltiedig nawdd cymdeithasol ar gyfer gweithio ar benwythnosau, a ddaeth i ben yn ystod y flwyddyn. Mae hyn yn cynnwys £2,524,000 a dalwyd yn ystod y flwyddyn a £356,000 i'w dalu fel rhandaliadau fel y cytunwyd ar 31 Mawrth 2017.

Mae'r costau diswyddo yn cynnwys taliadau dan ein Cynllun Diswyddo Gwirfoddol a Chynllun Ymddiswyddiad gyda Chytundeb y Naill Ochr a'r Llall.

Cyflwynwyd Cynllun Diswyddo Gwirfoddol, gan wella taliadau statudol yn ôl ffactor o 4. Manteisiodd 28 o weithwyr cyflogedig ar hyn yn 2016/17, gan arwain at gostau o £1,332,000 (£12,000 yn 2015/16).

Gadawodd un gweithiwr cyflogedig Amgueddfa Cymru trwy ein Cynllun Ymddiswyddo gyda Chytundeb y Naill Ochr a'r Llall yn 2016/17 gan arwain at gostau o £22,000 (£17,000 yn 2015/16). Cyfrifir taliadau diswyddo trwy'r cynllun hwn ar sail cyflog mis ar gyfer pob blwyddyn o wasanaeth parhaus, hyd at uchafswm o 12 mlynedd, ond heb fod yn fwy na £40,000.

(b) Aelodau Bwrdd yr Ymddiriedolwyr

Nid yw'r Ymddiriedolwyr yn derbyn unrhyw gydnabyddiaeth. Talwyd cyfanswm o £16,000 (£19,000 yn 2015/16) o dreuliau teithio, cynhaliaeth a llety gennym i aelodau'r Bwrdd a phwyllgorau. Nid yw hyn yn cynnwys unrhyw dreuliau a ildwyd gan yr ymddiriedolwyr gan nad yw hyn yn berthnasol. Ad-dalwyd treuliau i 17 o ymddiriedolwyr yn ystod y flwyddyn.

9. Cyfran o'r Fenter ar y Cyd

Rydym ni a Dinas a Sir Abertawe yn aelodau cyfartal yn Amgueddfa Genedlaethol y Glannau Abertawe (AGGA Cyf.) (Rhif Elusen 1090512), cwmni cyfyngedig trwy warant. Prif nod AGGA Cyf. yw sefydlu amgueddfa yn Abertawe i gadw ac arddangos (inter alia) casgliad diwydiannol a morwrol Amgueddfa Cymru a Dinas a Sir Abertawe er budd y cyhoedd. Pe câi AGGA Cyf. ei ddirwyn i ben neu ei ddiddymu, mae ei erthyglau a'l femorandwm sefydlu yn nodi y caiff unrhyw eiddo sy'n eiddo i'r elusen neu sy'n cael ei freinio ynddi ei drosglwyddo i elusen neu elusennau eraill ag amcanion tebyg.

Mae ein cyfran o'r symudiad net mewn cronfeydd ac asedau net yn y Fenter ar y Cyd yn cynnwys:

	Cyfanswm symudiadau net mewn cronfeydd		Cyfran o symudiadau net mewn cronfeydd	
	2017 £'000	2016 £'000	2017 £'000	2016 £'000
Rhoddion a chymynroddion	5	5	2	2
Incwm arall	0	168	0	84
Cyfanswm adnoddau i mewn	5	173	2	86
Gwariant ar weithgareddau elusennol	152	157	76	79
Costau llywodraethu	5	5	2	2
Cyfanswm yr adnoddau a wariwyd	157	162	78	81
Ailbrisiu asedau sefydlog	0	0	0	0
Symudiadau net mewn cronfeydd	(152)	11	(76)	5

	Cyfanswm asedau a rhwymedigaethau		Cyfran o asedau a rhwymedigaethau	
	2017 £'000	2016 £'000	2017 £'000	2016 £'000
Asedau sefydlog	18,896	19,048	9,448	9,524
Asedau cyfredol	6	1	3	1
Rhwymedigaethau dyledus o fewn blwyddyn	(7)	(2)	(3)	(1)
Rhwymedigaethau dyledus ar ôl mwy na blwyddyn	(45)	(45)	0	0
Asedau net	18,850	19,002	9,448	9,524
Cronfeydd	18,848	19,000	9,447	9,523
Cronfa gyffredinol (Anghyfyngedig)	2	2	1	1
Cronfa gyfyngedig	18,850	19,002	9,448	9,524

10. Asedau Sefydlog Diriaethol

(a) Amgueddfa Cymru

	Tir rhydd-ddaliad £'000	Adeiladau rhydd-ddaliad £'000	Eiddo ar brydles £'000	Peiriannau a cherbydau £'000	Ffitiadau gosodiadau a chyfarpar £'000	Cyfanswm £'000
Cost neu brisiad						
Ar 1 Ebrill 2016	1,550	25,473	60,696	1,185	2,781	91,685
Ychwanegiad yn ystod y flwyddyn	0	8,375	0	413	172	8,960
Lleihad mewn gwerth	19	1	438	0	0	458
Ailbrisiad	8	593	627	0	0	1,228
Ar 31 Mawrth 2017	1,577	34,442	61,761	1,598	2,953	102,331
Dibrisiant						
Ar 1 Ebrill 2016	0	0	4	759	2,082	2,845
Cost ar gyfer y flwyddyn	0	531	472	143	190	1,336
Lleihad mewn gwerth	0	0	4	0	0	4
Ailbrisiad	0	9	5	0	0	14
Ar 31 Mawrth 2017	0	540	485	902	2,272	4,199
Gwerth llyfr net						
Ar 1 Ebrill 2016	1,550	25,473	60,692	426	699	88,840
Ar 31 Mawrth 2017	1,577	33,902	61,276	696	681	98,132

(b) Cyfunol

	Tir rhydd-ddaliad £'000	Adeiladau rhydd-ddaliad £'000	Eiddo ar brydles £'000	Peiriannau a cherbydau £'000	Ffitiadau gosodiadau a chyfarpar £'000	Cyfanswm £'000
Cost neu brisiad						
Ar 1 Ebrill 2016	1,550	25,473	60,696	1,185	2,911	91,815
Ychwanegiad yn ystod y flwyddyn	0	8,375	0	413	190	8,978
Gwarediadau					(2)	(2)
Lleihad mewn gwerth	19	1	438	0	0	458
Ailbrisiad	8	593	627	0	0	1,228
Ar 31 Mawrth 2017	1,577	34,442	61,761	1,598	3,099	102,477
Dibrisiant						
Ar 1 Ebrill 2016	0	0	4	759	2,146	2,909
Cost am y flwyddyn	0	531	472	143	214	1,360
Gwarediadau					(2)	(2)
Lleihad mewn gwerth	0	0	4	0	0	4
Ailbrisiad	0	9	5	0	0	14
Ar 31 Mawrth 2017	0	540	485	902	2,358	4,285
Gwerth llyfr net						
Ar 1 Ebrill 2016	1,550	25,473	60,692	426	765	88,906
Ar 31 Mawrth 2017	1,577	33,902	61,276	696	741	98,192

Cafodd ein tir a'n hadeiladau eu prisio'n broffesiynol ar 31 Mawrth 2016 gan y Prisiwr Allanol, Andrew Gardner o Syrfewyr Siartredig Cooke and Arkwright, yn unol â gofynion Priso Sefydliad Brenhinol y Syrfewyr Siartredig – Safonau Proffesiynol y DU, Ionawr 2014 (diweddarwyd Ebrill 2015) a Safonau Priso Rhyngwladol 2013, a chyda'r SORP Elusennau (FRS102). Roedd prisiad pob eiddo yn cael ei gyfrif yn unol â sail a thybiaethau ar gyfer eiddo perchen-feddiannwyr: yn cael eu prisio ar Werth Cyfredol y Defnydd Presennol gan gymryd y byddai'r eiddo yn cael ei werthu fel rhan o fusnes parhaus. Yn y cyfamser, mae'r asedau hyn yn cael eu hailbrisiu gan ddefnyddio indecsau. Yr indecs a ddefnyddiwyd ar gyfer tir ac adeiladau yw'r BCIS All in Tender Price Index, wedi'i amcangyfrifo gan Syrfewyr Siartredig Cooke and Arkwright. Tua 290 oedd gwerth yr indecs ym mis Mawrth 2017 (285 ym Mawrth 2016).

11. Asedau Treftadaeth

(a) Polisiâu Rheoli Casgliadau

Casglu sbesimenau yw'r rheswm dros fodolaeth amgueddfeydd, a'r sail i'w gwaith a'u hamcanion. Ni yw'r ystorfa genedlaethol o ddeunyddiau sy'n ymwneud â threftadaeth naturiol Cymru a'i threftadaeth wedi'i chreu a deunyddiau rhyngwladol sy'n helpu i ddiffinio lle Cymru yn y byd. Mae gennym oddeutu 5.1 miliwn o sbesimenau neu grwpiau yn ein casgliadau sydd o bwysigrwydd rhyngwladol. Rydym yn wahanol i amgueddfeydd ac orielau eraill y DU o ran amrywiaeth ein meysydd, ac o ran nifer ac amrywiaeth y safleoedd yr ydym yn eu gweithredu.

Rydym yn cadw ac yn adolygu ein polisiâu ar gaffael, gwaredu, gofal a chadwraeth, dogfennu a mynediad i'r safonau rhyngwladol uchaf. Mae manylion llawn y polisiâu hyn ar gael ar gais gan y Cyfarwyddwr Casgliadau ac Ymchwil ym mhencadlys Amgueddfa Cymru: Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd, Parc Cathays, Caerdydd CF10 3NP.

(b) Costau Rheoli Casgliadau

	2016/17 £'000	2015/16 £'000
Costau rheoli casgliadau		
Cadwraeth	900	1,002
Gwybodaeth am gasgliadau	225	219
Gwasanaethau casgliadau	263	228
Y Ganolfan Gasgliadau	44	29
	1,432	1,478

Cydnabyddir y costau hyn yn y Datganiad o Weithgareddau Ariannol.

(c) Crynodeb o'r asedau treftadaeth wedi'u cyfalafu yn y Fantolen

	Celf £'000	Adeiladau Hanesyddol £'000	Arall £'000	Cyfanswm £'000
Asedau a gyfrannwyd	6,679	160	329	7,168
Asedau a brynwyd	9,278	5,664	1,077	16,019
Cyfanswm ar 31 Mawrth 2017	15,957	5,824	1,406	23,187

(i) Asedau treftadaeth a gyfrannwyd yn ystod y flwyddyn. Ni chyfrannwyd unrhyw asedau treftadaeth yn ystod 2016/17.

(ii) Asedau Treftadaeth a brynwyd yn ystod y flwyddyn:

	Celf £'000	Adeiladau hanesyddol £'000	Arall £'000	Cyfanswm £'000
Pâr o heyrn aelwyd arian Charles II	541	-	-	541
Traethellau Mawddach, Abermaw, 1863-64 – John Ingle Lee	125	-	-	125
Portread o Foneddges – Richard Wilson	12	-	-	12
Deunyddiau Llys Rhosyr	-	22	-	22
Deunyddiau Tafarn y Vulcan	-	23	-	23
Cyfanswm yr ychwanegiadau yn ystod y flwyddyn	678	45	0	723
Cyfanswm ar 1 Ebrill 2016	8,600	5,619	1,077	15,296
Cyfanswm ar 31 Mawrth 2017	9,278	5,664	1,077	16,019

Ni waredwyd unrhyw asedau sydd wedi'u cynnwys yn y Fantolen yn y pum mlynedd diwethaf.

(iii) Gwariant caffael ar sbesimenau cyfalaf dros y pum mlynedd diwethaf:

	2016/17 £'000	2015/16 £'000	2014/15 £'000	2013/14 £'000	2012/13 £'000
Asedau a gyfrannwyd					
Celf	0	272	1,240	1,239	226
Adeiladau hanesyddol	0	0	0	0	40
Arall	0	185	0	25	35
Cyfanswm yr asedau a gyfrannwyd	0	457	1,240	1,264	301
Asedau a brynwyd					
Celf	678	474	135	1,120	297
Adeiladau hanesyddol	45	0	0	0	0
Arall	0	13	0	80	42
Cyfanswm yr asedau a brynwyd	723	487	135	1,200	339
Cyfanswm yr asedau cyfalaf a brynwyd	723	944	1,375	2,464	640

(ch) Crynodeb o wariant caffael sbesimenau yn y Datganiad o Weithgareddau Ariannol

Gwariant caffael ar sbesimenau di-gyfalaf dros y pum mlynedd diwethaf:

	2016/17 £'000	2015/16 £'000	2014/15 £'000	2013/14 £'000	2012/13 £'000
Celf	54	57	71	25	43
Y Gwyddorau Naturiol	60	39	33	71	93
Diwydiant	0	1	2	2	0
Cadwraeth	0	15	7	7	14
Llyfrgell	85	75	88	78	103
Hanes	116	123	266	112	171
	315	310	467	295	424

Mae'r gwariant yn cynnwys caffaeliadau sy'n werth llai na £10,000 (caffaeliadau sy'n werth llai na £5,000 cyn 2014/15), gwaith maes, adnewyddu ac adfer casgliadau.

(d) Rhagor o wybodaeth am asedau treftadaeth yng nghasgliad Amgueddfa Cymru.

Nifer yr eitemau sydd gennym:

Mae tua 5.1 miliwn o eitemau yng nghasgliadau Amgueddfa Cymru

Archaeoleg a Niwmismateg	1,275,107
Celf	44,153
Bioamrywiaeth	2,439,515
Daeareg	428,209
Diwydiant	278,677
Amgueddfa Wlân Cymru	12,000
Llyfrgell	263,302
Bywyd Gwerin	396,823
Cyfanswm	5,137,786

(i) Archaeoleg a Niwmismateg: mae gan yr Adran gasgliad o 790,554 o eitemau yn Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd, yn ogystal â 484,553 yn Amgueddfa Llang Rufeinig Cymru yng Nghaerllion. Mae archaeoleg a niwmismateg (astudiaeth o geiniogau a medalau) yn adrodd hanes ac archaeoleg Cymru ers y defnydd cyntaf o ogofâu 250,000 o flynyddoedd yn ôl tan ddechrau'r chwyldro diwydiannol.

(ii) Celf: Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd yw cartref ein casgliad cenedlaethol o gelfyddyd gain a chymhwysol. Mae'r adnodd unigryw hwn yn cofnodi hanes celf yng Nghymru ers yr unfed ganrif ar bymtheg, ac mae'n gasgliad rhyngwladol o bwys o gelfyddyd Brydeinig ac Ewropeaidd, yn ogystal â gwaith o ddiwylliannau eraill.

(iii) Bioamrywiaeth: botaneg a swŵleg casgliad o 2,439,515 o eitemau yn Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd. Rydym yn arddangos sbesimenau yn yr orielau hanes natur, neu gellir eu gweld trwy drefniant. Mae'r astudiaeth o fioamrywiaeth y ddaear a sut mae organebau'n rhyngweithio yn hollbwysig i'n lles yn y dyfodol.

(iv) Daeareg: mae gan yr Adran Ddaear gasgliad o 428,209 o eitemau yn Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd. Mae'r rhain yn cynnwys creigiau, mwynau a ffosilau sy'n ein helpu i ddeall hanes daearegol y Ddaear o'r cychwyn tua 4,600 miliwn o flynyddoedd yn ôl, a'r prosesau sy'n rhan o ffurfio a siapio cramen y ddaear. Maent yn cynnwys tystiolaeth i ddangos sut yr esblygodd Cymru fel y mae heddiw dros 700 miliwn o flynyddoedd.

(v) Diwydiant: mae gan yr Adran 278,677 o wrthrychau yn ei chasgliadau. Maent yng ngofal Amgueddfa Lechi Cymru yn Llanberis, Big Pit Amgueddfa Lofaol Cymru, Amgueddfa Genedlaethol y Glannau yn Abertawe a'r Ganolfan Gasgliadau Genedlaethol yn Nantgarw, lle gellir eu gweld trwy drefniant. Mae'r casgliad yn cynnwys eitemau o'r diwydiannau glo, gweithgynhyrchu, morwrol a thrafnidiaeth. Mae cyfrifiad 1841 yn dangos mai Cymru oedd y wlad gyntaf yn y byd â chyfran uwch o'r gweithlu yn gweithio ym myd diwydiant nag amaethyddiaeth – ac mai Cymru oedd 'gwlad ddiwydiannol gynta'r byd' felly.

(vi) Amgueddfa Wlân Cymru: mae gan yr amgueddfa 12,000 o eitemau yn ei chasgliad.

(vii) Llyfrgell: mae'r brif Lyfrgell, sydd yn Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd, a'r llyfrgell sydd yn Sain Ffagan Amgueddfa Werin Cymru, yn cynnwys 263,302 o lyfrau a chyfnodolion. Mae'n cynnwys casgliad o lyfrau prin ac argraffiadau arbennig, yn enwedig ym maes hanes natur. Mae hefyd yn ffynhonnell wybodaeth i staff yr Amgueddfa, a gall y cyhoedd weld eitemau yn y Lyfrgell trwy drefniant.

(viii) Bywyd Gwerin: mae 396,832 o eitemau yn y casgliad hwn sydd yn Sain Ffagan Amgueddfa Werin Cymru. Mae'n cwmpasu bywyd y cartref, diwylliant, amaeth a masnach yng Nghymru o'r Oesoedd Canol hyd heddiw. Rydym yn dangos a dehongli'r meysydd hyn trwy gyfrwng deugain a mwy o adeiladau sydd wedi'u hailgodi ar hyd a lled y safle can erw. Mae archifau ffotograffig, ffilm a sain helaeth yn rhan o'r casgliad hefyd.

12. Buddsoddiadau Asedau Sefydlog

	Amgueddfa Cymru		Cyfunol	
	2017 £'000	2016 £'000	2017 £'000	2016 £'000
Ar 1 Ebrill 2016	2,580	2,661	2,580	2,661
Ychwanegiad i fuddsoddiadau ar sail cost	417	429	417	429
Gwarediadau yn ôl gwerth y farchnad	(416)	(428)	(416)	(428)
Enillion/(Colledion) Net ar Ailbriso	344	(82)	344	(82)
Gwerth y Farchnad ar 31 Mawrth 2017	2,925	2,580	2,925	2,580

O'r cyfanswm buddsoddiadau o £2,925,000, roedd £2,446,000 (£2,149,000 ar 31 Mawrth 2016) mewn Cronfeydd Preifat Cyfyngedig a £479,000 (£431,000 ar 31 Mawrth 2016) mewn Cronfeydd Preifat Anghyfyngedig.

Cost hanesyddol buddsoddiadau ar 31 Mawrth 2017 oedd £2,131,000 (£2,091,000 ar 31 Mawrth 2016). Mae'r portffolio'n cynnwys Buddsoddiadau Cyfunol (Ymddiriedolaethau Unedol) a awdurdodwyd gan y Bwrdd Gwarantau a Buddsoddiadau (cafodd y rhain eu prisio'n broffesiynol gan Barclays, ein rheolwyr buddsoddiadau ac mae'r cyfranddaliadau (cymynroddion) wedi'u rhestru ar Gyfrnewidfa Stoc Llundain.

Cadwyd buddsoddiadau yn y dosbarthiadau asedau canlynol:

	Amgueddfa Cymru		Cyfunol	
	2017 £'000	2016 £'000	2017 £'000	2016 £'000
Buddsoddiadau rhestredig y DU	1,672	1,488	1,672	1,488
Buddsoddiadau rhestredig y tu allan i'r DU	1,171	1,016	1,171	1,016
Arian parod ac adneuen	82	76	82	76
	2,925	2,580	2,925	2,580

13. Stoc

	Amgueddfa Cymru		Cyfunol	
	2017 £'000	2016 £'000	2017 £'000	2016 £'000
Nwyddau siop ar werth	0	0	263	379
Stoc cyhoeddiadau a gedwir ar wahân	23	26	23	26
Llai: darpariaeth ar gyfer dileu stoc	(17)	(17)	(67)	(83)
	6	9	219	322

14. Dyledwyr

	Amgueddfa Cymru		Cyfunol	
	2017 £'000	2016 £'000	2017 £'000	2016 £'000
Dyledwyr masnach	27	66	135	157
Swm sy'n ddyledus gan yr is-gwmni masnach	682	715	0	0
Benthyciad sy'n ddyledus gan yr is-gwmni masnachol	301	301	0	0
Dyledwyr eraill	1,364	5,153	1,286	5,073
Rhagdaliadau	211	162	249	203
	2,585	6,397	1,670	5,433
Balansau gyda'r canlynol:				
Cyrff llywodraeth ganolog	1,312	4,948	1,313	4,950
Cyrff GIG	0	0	1	0
Awdurdodau lleol	2	6	5	11
Is-gyfanswm balansau rhynglywodraethol	1,314	4,954	1,319	4,961
Cyrff y tu allan i'r llywodraeth	1,271	1,443	351	472
Cyfanswm	2,585	6,397	1,670	5,433

15. Credydwyr: Symiau sy'n ddyledus o fewn blwyddyn

	Amgueddfa Cymru		Cyfunol	
	2017 £'000	2016 £'000	2017 £'000	2016 £'000
Benthyciadau	22	43	22	43
Credydwyr masnach	1	87	26	128
Croniadau ac incwm gohiriedig	3,072	1,893	3,180	2,032
	3,095	2,023	3,228	2,203
Balansau gyda'r canlynol:				
Cyrff llywodraeth leol	226	242	226	244
Awdurdodau lleol	59	3	59	3
Is-gyfanswm balansau rhynglywodraethol	285	245	285	247
Cyrff y tu allan i'r llywodraeth	2,810	1,778	2,943	1,956
Cyfanswm	3,095	2,023	3,228	2,203

Mae benthyciad o £22,000 yn ddyledus gan yr Ymddiriedolaeth Garbon, sydd i'w ad-dalu o fewn blwyddyn.

Mae'r Croniadau ac Incwm Gohiriedig yn cynnwys £711,000 o incwm grant heb ei wario a ohiriwyd tan y flwyddyn ganlynol (£824,000 ar 31 Mawrth 2016), yn ogystal â darpariaethau o £59,000 ar gyfer setliadau anafiadau personol.

16. Credydwyr: Symiau sy'n ddyledus ar ôl blwyddyn

	Amgueddfa Cymru		Cyfunol	
	2017	2016	2017	2016
	£'000	£'000	£'000	£'000
Benthyciadau	1,757	182	1,757	182

Mae benthyciadau o £1,757,000 yn ddyledus o gronfa Buddsoddi-i-Arbed Llywodraeth Cymru, gyda £1,721,000 ohono i'w ad-dalu o fewn dwy i bum mlynedd a £36,000 mewn dros bum mlynedd.

17. Ymrwymadau Prydles Weithredu

	Amgueddfa Cymru		Cyfunol	
	2017	2016	2017	2016
	£'000	£'000	£'000	£'000
Dod i ben: Rhwyng blwyddyn a phum mlynedd	0	0	0	1

18. Pensiynau

Mae gennym gynllun pensiwn â buddion wedi'u diffinio yn y DU, sydd wedi'i warantu gan Warrant y Goron a gyhoeddwyd gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru. Cyflawnwyd prisiad actiwaraid llawn ar 31 Mawrth 2015. Cafodd ei ddiweddarau ar 31 Mawrth 2017 gan actwari annibynnol cymwys gan ddefnyddio canllawiau Trysorlys Ei Mawrhydi.

Roedd y prisiad FRS102 ar 31 Mawrth 2017 yn dangos cynnydd yn y diffyg o £19,949,000 i £32,581,000. Mae'n dilyn gostyngiad yn y diffyg o £30,861,000 yn y flwyddyn flaenorol.

£3,738,000 oedd ein cyfraniad at y cynllun yn ystod y flwyddyn hyd 31 Mawrth 2017 (£2,916,000 hyd 31 Mawrth 2016). Mae'n cynnwys cyfraniadau ar gyfradd o 21.3% o'r Tâl Pensiynadwy, a chyflog a ildwyd gan aelodau dan drefniadau aberthu cyflog a gyflwynwyd ar 1 Ebrill 2016, yr ydym yn ei dalu i'r Cynllun.

Rydym yn disgwyl cyfrannu £3,780,000 at y Cynllun yn 2017/18. Cyfanswm y tâl a ragwelir i'r Datganiad o Weithgareddau Ariannol yn 2017/18 yw £5,098,000, ac felly'r diffyg a ragwelir ar 31 Mawrth 2018 yw £33,899,000.

(a) Symiau yn y fantolen:

	2017	2016
	£'000	£'000
Gwerth teg asedau	125,738	108,771
Rhwymedigaeth buddion wedi'u diffinio	(158,319)	(128,720)
(Diffyg)	(32,581)	(19,949)

(b) Dadansoddiad o newidiadau yng ngwerth teg asedau

	2017	2016
	£'000	£'000
Gwerth teg asedau agoriadol	108,771	111,525
Incwm llog	3,881	3,950
Cyfraniadau'r cyflogwr	3,738	2,916
Cyfraniadau'r aelodau	279	1,253
Treuliau'r cynllun	(430)	(348)
Enillion/(colledion) profiad actiwaraid	14,122	(6,203)
Buddion a dalwyd	(4,623)	(4,322)
Gwerth teg asedau i gloi	125,738	108,771

(c) Dadansoddiad o newidiadau yng ngwerth cyfredol rhwymedigaethau buddion wedi'u diffinio:

	2017	2016
	£'000	£'000
Gwerth teg asedau agoriadol	128,720	142,386
Costau'r gwasanaeth ar hyn o bryd	2,734	3,209
Credyd gwasanaeth blaenorol	0	(11,051)
Cyfraniadau'r aelodau	279	1,253
Cost llog	4,556	5,000
Colledion/(enillion) profiad actiwaraid	26,653	(7,755)
Buddion a dalwyd	(4,623)	(4,322)
Gwerth teg asedau i gloi	158,319	128,720

(ch) Enillion/(Colledion) actiwaraid a godwyd ar y Datganiad o Weithgareddau Ariannol

	2017	2016
	£'000	£'000
Enillion/(colledion) profiad actiwaraid – gwerth teg asedau (nodyn 18b)	14,122	(6,203)
Colledion/(enillion) profiad actiwaraid – gwerth cyfredol rhwymedigaethau (nodyn 18c)	(26,653)	7,755
(Colledion)/enillion actiwaraid	(12,531)	1,552

(d) Symiau a godwyd ar adnoddau a wariwyd:

	2017		2016	
	£'000	£'000	£'000	£'000
Cost bresennol y gwasanaeth	2,734		3,209	
Credyd cost gwasanaeth blaenorol	0		(11,051)	
Treuliau'r cynllun	430		348	
		3,164		(7,494)
Incwm llog	(3,881)		(3,950)	
Cost llog	4,556		5,000	
		675		1,050
Cyfanswm a godwyd ar adnoddau a wariwyd		3,839		(6,444)

Mae'r symiau uchod a godwyd ar adnoddau a wariwyd wedi'u cynnwys mewn costau staff, a nodir yn nodyn 8a y cyfrifon hyn.

(dd) Prif categorïau asedau'r cynllun fel canran o gyfanswm asedau'r cynllun:

	2017	2016
Ecwiti	41.9%	57.0%
Giltiau Mynegai Cysylltiol	0.0%	16.2%
Bondiau corfforaethol	0.0%	11.1%
LDI	24.0%	0.0%
Aml-ased	20.0%	0.0%
Eraill	14.1%	15.7%

(e) Prif ragdybiaethau actiwaraid:

	2017	2016
Cyfradd gostyngiad	2.80%	3.60%
Chwyddiant – RPI	3.55%	3.20%
Chwyddiant – CPI	2.55%	2.20%
Ailbrisiad CARE	2.55%	2.20%
Cynnydd taliadau pensiwn – cyn 2000	3.55%	3.20%
Cynnydd taliadau pensiwn – ôl 2000	2.55%	2.20%
Cynnydd pensiwn gohiriedig	2.55%	2.20%
Rhagdybiaeth disgwyliad oes cyfredol 65		
Dynion	86.9	86.9
Menywod	88.7	88.9
Rhagdybiaeth disgwyliad oes cyfredol 45		
Dynion	88.0	88.2
Menywod	90.0	90.4

(f) Dadansoddiad sensitifrwydd – Newid mewn rhwymedigaeth buddion wedi'u diffinio fel ar 31 Mawrth 2017:

Cynnydd/gostyngiad mewn cyfradd disgownt o 0.5% y.f	-9% / +10%
Cynnydd/gostyngiad yn y gyfradd llog dybiedig o 0.5% y.f	+8% / -10%

19. Datganiad Cronfeydd**(a) Symudiadau mewn Cronfeydd**

	1 Ebrill 2016 £'000	Adnoddau i mewn £'000	Adnoddau a wariwyd £'000	Symudiadau eraill yn y flwyddyn £'000	31 Mawrth 2017 £'000
Cronfeydd cyhoeddus					
Cyfyngedig – incwm cyfalaf	90,738	5,318	(673)	(76)	95,307
Cyfyngedig – incwm sbesimenau	13,422	1,376	(713)	0	14,085
Cyfyngedig – ailbrisiad	9,114	0	0	1,184	10,298
Cyfanswm cyfyngedig	113,274	6,694	(1,386)	1,108	119,690
Anghyfyngedig – incwm cyfalaf	7,357	26,116	(29,276)	0	4,197
Anghyfyngedig – Ailbrisiad	21	0	0	5	26
Cronfa Bensiwn	(19,949)	0	(101)	(12,531)	(32,581)
Cyfanswm Anghyfyngedig	(12,571)	26,116	(29,377)	(12,526)	(28,358)
Cyfanswm cronfeydd cyhoeddus	100,703	32,810	(30,763)	(11,418)	91,332
Cronfeydd preifat					
Cyfyngedig – incwm	11,835	472	(317)	297	12,287
Cyfyngedig – ailbrisiad	144	0	0	19	163
Anghyfyngedig – incwm	1,168	298	(75)	47	1,438
Anghyfyngedig – ailbrisiad	42	0	0	5	47
Cyfanswm cronfeydd preifat	13,189	770	(392)	368	13,935
Cyfanswm	113,892	33,580	(31,155)	(11,050)	105,267

Cofnodwyd £105,156,000 o Gronfeydd Cyhoeddus Anghyfyngedig yn ein cyfrifon anghyfunol ar 31 Mawrth 2017, gyda £111,000 wedi'i briodoli i Mentrau AOCC Cyf.

Mae'r Cronfeydd Cyfyngedig Preifat yn cynnwys dau falans cronfa fawr, sef: Cronfa Project Ailddatblygu Sain Ffagan a Chronfa'r Adran Gelf.

£10,534,000 oedd cyfanswm y cronfeydd ailbrisiad ar 31 Mawrth 2017. Mae'r rhain yn cynrychioli enillion/colledion cronwedig drwy ailbrisiad asedau sefydlog yn deillio o 1 Ebrill 2011 ymlaen.

(b) Dadansoddiad o'r Asedau net Rhwng Cronfeydd

	Cronfeydd cyhoeddus		Cronfeydd preifat		2017 £'000
	Cyfyngedig £'000	Anghyfyngedig £'000	Cyfyngedig £'000	Anghyfyngedig £'000	
Asedau sefydlog	123,565	1,029	8,380	777	133,751
Asedau cyfredol	(3,229)	7,532	4,070	708	9,081
Rhwymedigaethau cyfredol	(407)	(2,821)	0	0	(3,228)
Rhwymedigaethau hirdymor	(239)	(1,518)	0	0	(1,757)
Asedau net (cyn rhwymedigaethau pensiwn)	119,690	4,222	12,450	1,485	137,847
Rhwymedigaethau pensiwn	0	(32,580)	0	0	(32,580)
Asedau net (ar ôl rhwymedigaethau pensiwn)	119,690	(28,358)	12,450	1,485	105,267

20. Cysoni'r Incwm/Gwariant Net i'r Llif Arian Net o Weithgareddau Gweithredu

	Amgueddfa Cymru		Cyfunol	
	2016/17 £'000	2015/16 £'000	2016/17 £'000	2015/16 £'000
Incwm/gwariant net	2,696	16,693	2,687	16,714
Cyfran o'r Fenter ar y Cyd	76	(5)	76	(5)
(Enillion)/Colledion heb eu gwredu ar fuddsoddiadau gwerth y farchnad	(344)	82	(344)	82
Asedau a gyfrannwyd	0	(457)	0	(457)
Dibrisiant	1,336	1,401	1,360	1,418
Lleihad yng ngwerth asedau sefydlog	(454)	1,870	(454)	1,870
Gostyngiad mewn stociau	3	22	103	90
Gostyngiad/(cynnydd) mewn dyledwyr	3,812	(337)	3,763	(508)
Cynnydd/(gostyngiad) mewn credydwyd	761	(89)	714	(94)
Costau pensiwn cyfredol blynyddol FRS102	101	(9,360)	101	(9,360)
Arian net i mewn o weithgareddau gweithredu	7,987	9,820	8,006	9,750

21. Dadansoddiad o Arian Parod a Chyfrifwrth ag Arian Parod

	Amgueddfa Cymru		Cyfunol	
	2016/17 £'000	2015/16 £'000	2016/17 £'000	2015/16 £'000
Arian mewn llaw	5,526	4,590	6,412	5,475
Blaendaliadau rhybudd tymor byr	780	1,522	780	1,522
Cyfanswm arian parod a chyfrifwrth ag arian parod	6,306	6,112	7,192	6,997

22. Ymrwymadau cyfalaf

	2017 £'000	2016 £'000
Ar ddyddiad llunio'r fantolen roedd ymrwymadau cyfalaf o	505	6,349

Roedd y prif ymrwymadau ar 31 Mawrth 2017 a 31 Mawrth 2016 yn ymwneud â phroject ailddatblygu Sain Ffagan.

23. Gwarantau ac Atebolrwydd Amodol

Ar 31 Mawrth 2017, roedd pum hawliad yn ein herbyn nad oes yswiriant ar eu cyfer. Mae'r hawliadau'n ymwneud ag anaf personol honedig a ddigwyddodd yn ein hamgueddfeydd. £13,500 yw'r cyfanswm posib ar gyfer un o'r rhain, ond nid yw uchafswm yr atebolrwydd ar gyfer y pedwar hawliad arall hysbys. Rydym yn parhau i wrthwynebu unrhyw atebolrwydd yn yr achos hwn.

Pe bai Big Pit Amgueddfa Lofaol Cymru yn cau, mae gwarant i ddiogelu siafft y pwll a'r cyffiniau. Mae dadgomisiynu yn debygol o gostio tuag £1 miliwn ac mae'r swm wedi ei warantu gan Lywodraeth Cymru.

24. Trafodion Partïon Cysylltiedig

Rydym yn Gorff a Noddir gan Lywodraeth Cymru. Felly, ystyrir bod Llywodraeth Cymru yn barti cysylltiedig. Yn ystod y flwyddyn, cawsom gyllid gan Lywodraeth Cymru ar ffurf Cymorth Grant Refeniw, Cyfalaf a Chaffael Sbesimenau, a grant arall y cyfeirir ato yn Nodyn 3 y Cyfrifon. Cawsom £4,311 mewn perthynas â gweithgareddau gwasanaeth gan Lywodraeth Cymru hefyd, ac incwm o £6,916 gan y Cynulliad Cenedlaethol.

Gwnaed y taliadau canlynol i bartion cysylltiedig eraill yn ystod 2016/17:

- £5,000 i Creative & Cultural Skills. Mae David Anderson, Cyfarwyddwr Cyffredinol, yn aelod o Fwrdd Creative & Cultural Skills.
- £879 i Gymdeithas yr Amgueddfeydd. Mae David Anderson, y Cyfarwyddwr Cyffredinol, yn aelod o fwrdd y gymdeithas.
- £915 i ICOM UK. Mae Janice Lane, Cyfarwyddwr Addysg, Arddangosfeydd a Chyfyngau Digidol yn aelod o fwrdd ICOM UK.
- £1,000 i Fenter Ysgolion y Dreftadaeth Gymreig. Mae Nia Williams, Cyfarwyddwr Addysg ac Ymgysylltu, yn aelod o fwrdd y Fenter.
- £61,964 i Brifysgol Caerdydd. Mae Dr Carol Bell, Is-lywydd, yn aelod o Gyngor Prifysgol Caerdydd. Hefyd, cawsom incwm o £3,000 a derbyniodd ein his-gwmni masnachu Mentrau AOCC Cyf. incwm o £47,295 yn ystod y flwyddyn.
- £983 i Ganolfan y Mileniwm. Mae Dr Carol Bell yn aelod o Fwrdd y Ganolfan. Hefyd, cawsom incwm o £1,670 a chafodd ein his-gwmni masnachu Mentrau AOCC Cyf. incwm o £4,160 yn ystod y flwyddyn.
- £903 i gwmni Prysgr Cyf. Mae chwaer Glenda Jones, Ymddiriedolwr, yn Gyfarwyddwr Prysgr Cyf.
- Mae'r Farwnes Kay Andrews, Ymddiriedolwr, hefyd yn un o ymddiriedolwyr Cronfa Dreftadaeth y Loteri. Nodir y grantiau a dderbyniwyd gan Gronfa Dreftadaeth y Loteri yn nodyn 3 y Cyfrifon.
- Cafodd Mentrau AOCC Cyf. ein his-gwmni masnachu £1,620 gan ESTYN yn ystod y flwyddyn. Mae Rheon Tomos, aelod annibynnol o'r Pwyllgor Archwilio, yn gyfarwyddwr anweithredol ESTYN.
- Cawsom £460 gan National Theatre Wales (Productions) yn ystod y flwyddyn. Mae Rheon Tomos yn Gyfarwyddwr National Theatre Wales (Productions).

Cafwyd cyfanswm o £3,380 mewn rhoddion gan yr Ymddiriedolwyr (£3,330 yn 2015/16).

Yn ystod y flwyddyn gwasanaethodd Elisabeth Elias, Llywydd; Laurie Pavelin, Trysorydd; a Glenda Jones, Ymddiriedolwr, fel gyfarwyddwyr AGGA Cyf. y cyfeirir ato yn nodyn 9 y Cyfrifon. Nid yw'r un o'r gyfarwyddwyr yn cael cydnabyddiaeth ariannol gan y cwmni hwn.

29. Digwyddiadau ar ôl y Fantolen

Cafodd y datganiadau ariannol hyn eu hawdurdodi gan y Swyddog Cyfrifyddu i'w cyhoeddi ar 13 Gorffennaf 2017. Ni fu unrhyw ddigwyddiadau eraill ar ôl y fantolen.